

Upravništvo Ljubljana, Knaflicjeva 5
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflicjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Sirosmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Skrajni napori za rešitev miru

Chamberlain: Odločitev ni več v rokah Anglije in Francije, ki bosta brezpogojno izpolnili svoje obveznosti napram Poljski — Rooseveltov apel na italijanskega kralja, da osebno posreduje

Ljubljana 24. avgusta.

Že v sredo smo ob prvi potrjeni objavi o bližnji sklenitvi nenapadalnega pakta med Nemčijo in Rusijo opozorili na tem mestu, da moramo preokret v nemški politiki smatrati za novo velevažno mednarodno dejstvo. Navezali smo na to ugotovitev pregled vseh kombinacij, ki so se z najrazličnejših vidikov v tej zvezi postavljale, da omogočimo čitateljem čim lažje razumevanje napovedanih dogodkov, ki so nazkazovali povsem nov položaj ne le v Evropi, temveč na svetu sploh.

Danes se že jasneje očitavajo obrisi novega položaja, ki je nastal s smolnjim podpisom nemško-ruske pogodbe, ki znači zgodovinsko prelomnico. Datum 24. avgusta 1939 bo v zgodovini zabeležen kot začetek nove dobe v nemški zunanji politiki, toda šele bližnji dogodki nam bodo pojasnili, kakšen utegne biti zaradi tega tudi nov evropski in svetovni razvoj, kajti ni še mogoče točno presoditi, kakšne bodo reakcije drugih velesil ki so pritegnjene v to največjo diplomatsko igro, kar jih svet pozna. Tudi v tem primeru se moramo držati starega preizkušenega načela, da nam postanejo posamezne mednarodne akcije jasne šele po reakcijah, ki jih nujno izkazujejo. Ta nujnost je tem večja, kolikor silnejši je vtis, da posegajo posamezne akcije že neposredno v življenjske interese onih, ki naj nanje reagirajo, kolikor bolj že gre, z drugo besedo, za boj »na življenje in smrt«. Sedanji konflikti med velesilami pa vzbujajo prav ta vtis.

O pogodbi, ki je bila snoči podpisana v Moskvi, bomo te dni gotovo čitali najrazličnejše komentarje. Toda prepričevalna bo šele zgovornost dejanj, ki bodo pogodbi sledila na tej in oni strani.

Predvsem je treba poudariti, da je nemško-ruska pogodba po svojem besedilu mnogo pomembnejša in daljnosežnejša od prvotnih napovedi. Pakt o nenapadanju je dejansko samo del pogodbe, tako rekoč njen uvod in njena utemeljitev. Sledijo pa mu kot dopolnilo politične pogodbe: obveza o nevtralnosti za primer napada kake tretje države na eno izmed pogodbenih strank, konzultacijski ali posvetovalni dogovor glede »vseh zadev, ki se tičejo skupnih interesov (obeh držav)«, arbitražni dogovor z obvezo mirnega reševanja vseh spornih vprašanj, ki bi se med obema strankama pojavila, ter končno še prepoved sklepanja zvez z drugimi državami, ki bi bile neposredno ali tudi samo posredno naperjene proti kateri izmed pogodbenih strank. V nasprotju z angleško in francosko prakso izza sklepanja obrambnih zvez v okviru tako zvane »fronte miru«, ki veljajo le za dobo pet let, je veljavnost nemško-ruske pogodbe določena na dobo deset let, z avtomatičnim podaljševanjem za nadaljnjih pet let, ako se leto dni pred njenim potekom ne odpove.

Besedilo nove pogodbe nas torej ne opozarja le na daljnosežen političen pomen tega diplomatskega akta, ki presega okvir navadnega nenapadalnega pakta, marveč tudi na željo obeh podpisnic, da dasta novi politiki, ki sta jo komaj začeli, značaj trajnejšega sodelovanja svetovnopoličnega pomena. Ko besedilo še ni bilo znano, so se še slišali glasovi o možnosti vzporednega nadaljevanja in morebitne zaključitve že pred meseci začelih pogajanj med Anglijo in Francijo na eni ter Rusijo na drugi strani. Po objavi pogodbe pa je iz besedila njenega četrtega člena dosti jasno razvidno, da nadaljevanje pogajanj z obema zapadnima velesilama nima praktičnega smisla. Današnja poročila že potrjujejo, da je to spoznanje izzvalo tudi posledice — odpoklic angleške in francoske vojaške misije iz Moskve. Tudi po Chamberlainovih današnjih izjavah na kaj drugega ni misliti.

Tako je sedaj položaj s te strani razčistčen: Anglija in Francija, za kateri pomeni nemško-ruski sporazum hud prestižni udarec, se umikata na izhodnišče svojega odpora proti politiki osi Rim-Berlin, na medsebojno tesno politično in vojaško sodelovanje, na svoja dosežena zavezištva in prevzete obveze ter na odločno zatiranje o izpolnitvi vseh prevzetih obvez. Odločitev Japonske in drugih interesirancev bo kmalu znana. Tako si do nadaljnjega stojita v Evropi nasproti ista dva tabora velesil kakor prej, vendar s to razliko, da se je boj okoli Rusije, ki se je za kulisami pletel med obema tabo-

London, 24. avg. Ministrski predsednik sir Neville Chamberlain je podal v zbornici, ki se je sestala danes popoldne, naslednjo v dopoldanskem kronskem svetu odobreno izjavo:

V času, odkar se je parlament razšel, se je mednarodna situacija tako poostрила, da je nastala neposredna nevarnost vojne. Vojaške priprave v Nemčiji so se vršile v taki meri, da je sedaj Nemčija popolnoma pripravljena za vojno. Začetek tega tedna je dobila angleška vlada informacije, da se nemške čete pomikajo proti poljski meji. Kriza je s tem postala neposredna. Poljski državniki so ponovno pokazali svoj mir. Poljska bi bila tudi sedaj pripravljena razpravljati z Nemčijo, če bi bila prepričana, da ne bo uporabljena grožnja sile.

Nemško-ruska pogodba je prišla za angleško vlado kot popolno presenečenje in sicer presenečenje zelo neprijetnega značaja. Čeprav so obstajale govorice o možni spremembi sovjetsko-nemških odnosov, ni bilo o taki nameravani spremembi s strani sovjetske vlade ničesar sporočeno niti naši niti francoski vladi. Molotov je sam izjavil, da težave v pogajanjih za trojni pakt ne bodo nepremostljive, če bo politična stran pogajanj urejena. Ko so naše misije nadaljevale pogajanja, in je obstajalo upanje za ugoden zaključek, je prišla kot bomba vest o sklenitvi nemško-ruske nenapadalne pogodbe. Zelo vznemirljivo je, da so se med pogajanja Rusi tajno pogajali z Nemci za zaključitev pakta. Po našem mnenju ta način tudi ni v skladu s principi ruske zunanje politike. Naše stališče napram temu paktu bomo zavzeli, ko se izčrpano posvetujemo s francosko vlado.

Sporočilo o sklenitvi pakta z Rusijo je bilo v Berlinu pozdravljeno z največjim navdušenjem kot velika diplomatska zmaga, češ, da mi in Francija najbrž ne bomo več mogli izvršiti svojih obveznosti napram Poljski. Smatrali smo za svojo prvo dolžnost, da odstranimo vsako tako nevarno iluzijo. Garancija Poljski je bila dana, predno je bilo govora o kakršnemkoli sporazumu z Rusijo. Kako se moremo s časitjo umakniti od te obveze, na katero smo se tolikokrat sklicevali?

Takoj po torkovi seji angleške vlade je imel britanski poslanik razgovor s Hitlerjem, da ne bi bilo nobenega dvoma o našem stališču. Izročil mu je poslanico angleške vlade, v kateri smo opozorili Hitlerja, da bo angleška vlada v slučaju potrebe porabila vse svoje razpoložljive sile. Moje prepričanje je, da bi bila vojna med Nemčijo in Anglijo največja nesreča. Sporočil sem Hitlerju, da ni vprašanja med Poljsko in Nemčijo, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti na miren način s pogajanjmi. Samo zaupanje bi bilo potrebno in mi smo pripravljani, da se ustvarijo pogoji za taka pogajanja v atmosferi zaupanja. Hitler pa je odgovoril Hendersonu, da je Vzhodna Evropa nemška sfera, za katero zahteva proste roke. Če ima kdo v tej sferi interes, da se vmešava, bo sam krivec konflikta, ki lahko nastane. Naše stališče je, da nečemo nasprotovati nemškimi življenjskim interesom, toda obstoječi problemi se ne smejo reševati s prelivanjem krvi.

roma že nekaj mesecev, končal z nemško-ruskim in ne z angleško-ruskim sporazumom. Ruska nevtralnost, ki je bila v nemškem interesu, čim se je pokazala nevarnost vzhodne obkrožitve Nemčije, predstavlja trenutno ojačanje nemške pozicije tako nasproti Poljski kakor nasproti obema zapadnima velesilama, v nadaljnjem razvoju pa utegne odgovorjati predvsem ruskemu interesu, ako bi namreč zaradi Poljske prišlo do obojestranskega spopada med obema taboroma evropskih velesil. Rusija si je z novo pogodbo zagotovila svobodne roke prav za tak primer.

Za Nemčijo nevarnost obojestranskega spopada še vedno ni manjša, a za Anglijo nastopa prav sedaj zgodovinska odgovornost. Glavno breme položaja pa visi med tem slej ko prej na Poljski. Ako se ta v primeru življenjskega ogražanja svojih interesov upre z orožjem, so lahko vse štiri evropske velesile postavljene pred vprašanje tveganja splošne vojne, vprašanje, ki bi bilo za vse štiri enako usodno, za obe zapadni zaveznici kot imperiačni velesili pa celo življenjsko usodno. Od bližnjega zadržanja Anglije in Francije bo zato odvisen nadaljnji evropski in svetovni položaj teh dveh velesil, ki sta v poljskem primeru postavljene pred eno največjih, a tudi najtežjih odločitev v svoji zgodovini. Zato bo te dni ves svet z največjim zanimanjem spremljal njune reakcije na novo moskovsko

Se obstoja upanje, da bo zdravi razum prišel do veljave. Smo v ozkem kontaktu s francosko vlado. To nam daje popolno zaupanje in pogum. Tudi govor belgijskega kralja je ugoden znak. Zanimujemo uporabo sile. Če pa kljub temu našemu prizadevanju pride do vojne, se bomo borili, ne za kakšno oddaljeno deželo, temveč za svoje principe, za mir, svobodo in varnost vseh narodov.

Ni v naših rokah odločitev med mirom in vojno. Tisti, ki jo imajo v svojih rokah, naj pomislijo, da usoda milijonov ljudi zavisi od njih. Imam zavest, da imamo ves narod za seboj.

Po govoru ministrskega predsednika Chamberlaina so se oglasili po vrsti zastopniki vseh strank, ki imajo svoje zastopnike v zbornici. Vsi so se odločno izrazili za to, da se z vsemi sredstvi prepreči sleherna nadaljnja nasilna akcija za spremembo političnega položaja v Evropi.

Po tej uvodni debati je bil zbornici predložen načrt posebnega zakona, ki daje vladi izredna pooblastila za vse varnostne in druge ukrepe, ki bi jih

smatrala za potrebne za obrambo države in javnega reda v Angliji. Zakonski načrt vsebuje pooblastila, ki se nanašajo na državno obrambo, na ohranitev javnega reda in miru v državi in na eventualno vojno, v katero bi se Anglija zapletla v smislu svojih obveznosti do posameznih evropskih držav. Po načrtu zakona sme vlada spreminiti sleherni parlamentarni akt in ga tudi razveljaviti, če bi smatrala, da bi njegova določila utegnili škodovati sedanjemu položaju države.

Zakonski načrt je bil zbornici predložen kot nujni predlog in se je zato razprava o njem takoj začela.

Roosevelt italijanskemu kralju

Rim, 24. avg. c. Danes je sprejel italijanski kralj in cesar v avdienci ameriškega poslanika, ki mu je izročil posebno mirovno poslanico predsednika Roosevelta. Poslanica pravi: Moje mnenje in mnenje ameriškega naroda je, da Vaše Velikanstvo in Vaša vlada lahko zelo vplivata, če prepreči vojna. Vsi narodi Evrope

imajo pravico do neodvisnosti. Če priznamo ta princip kot zdrav, se ga moramo držati. To pomeni mir. Vladači nad slabšim pa pomeni vojno in zatiranje. Ameriška vlada se bo pridružila vsaki mirni rešitvi, kakršnokoli bi predlagala italijanska vlada.

Rooseveltova poslanica italijanskemu kralju je napravila v vseh mednarodnih političnih krogih najgloblji vtis. Obče računajo s tem, da bo italijanski vladar sprejel poziv ameriškega predsednika in pokrenil zelo pomembno akcijo za ohranitev miru.

Papežev nagovor na krščanski svet

Rim, 24. avgusta. hr. Nocoj je imel papež Pij XII. po radiu nagovor na ves krščanski svet, ki je trajal kakih 10 minut. V njem je poudaril veliko odgovornost vseh državnih poglavarjev za ohranitev miru. Skliceval se je na Kristusove besede o bratstvu vseh narodov. Z vero v Boga in v njegovemu imenu je rotil vse narode sveta, naj se ljubijo med seboj. Posebno je poudaril, da ni nič izgubljeno z mirom, a vse z vojno. Na svetu morajo zavladati pravica resnica in svoboda.

Sporazum potrjen

Predsednik Cvetković in dr. Maček v skupni avdienci pri Nj. Vis. knezu namestniku — Izjava g. Cvetkovića

Brdo, 24. avgusta. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel danes, 24. avgusta, v skupno avdienco predsednika kr. vlade in notranjega ministra Dragišo Cvetkovića ter dr. Vladka Mačka, predsednika HSS, ki sta mu pri tej priliki razložila svoje predloge za ureditev hrvaškega uprašanja. Nj. kr. Vis. knez namestnik je v soglasju s kr. namestnikoma sprejel stavljene predloge za ureditev tega uprašanja.

Bled, 24. avg. r. Predsednik vlade g. Cvetković je danes izjavil novinarjem: Sporazum je dosežen in kakor je bilo že uradno objavljeno, tudi sprejet v celoti od kraljevega namestništva. Moja misija je v celoti uspela in je s tem končana. Prepričan sem, da bo ta sporazum vsa jugoslovenska javnost enodušno pozdravila in sprejela in da bodo s tem docela likvidirani do sedanji napeti odnosi med Zagrebom in Beogradom.

(Poročilo o večerašnjih dogodkih na Bledu je na 2. strani.)

Kaj je odločilo veliko igro

V pariških ruskih diplomatskih krogih zvrčajo krivdo za preobrat na angleško in francosko zadržanje pri pogajanjih

Pariz, 24. avgusta. b. V tukajšnjih sovjetskih diplomatskih krogih navajajo, da so bili za rusko odločitev odločilni naslednji nagibi: 1. Z dolgim zavlačevanjem pogajanj sta zapadni velesili vzbujali v Moskvi vtis, da na sklenitev trojezve pogodbe sploh ne mislita resno, odnosno da se jima s sklenitvijo prav nič ne mudi. 2. Odločno sta odklanjali sporazum o tako zvanem »posrednem napadu«, ki je bil za Rusijo bistvenega pomena, pri čemer pa sta hoteli vzbuditi vtis, kakor da se postavljata na odklonilno stališče samo zaradi Poljske, katero sta na drugi strani hujskall, naj odklanja neposredno vojaško

intervencijo Rusije. Tako je Rusija dobila vtis, kakor da Poljski sploh ni za direktno rusko pomoč, temveč samo za rusko nevtralnost. To je seveda Moskvo vedno bolj utrjevalo v prepričanju, da se sprico neenotnosti v pogledih onih, ki so jo prosili za pomoč v mirovni fronti, zares končno odloči za nevtralnost. 3. Nemška ponudba za sklenitev pakta o nenapadanju je bila zanj prav zato sprejemljiva, ker je njeno varnost povečala, ne da bi ji odvzela svobode akcij, ki si jo je hotela obdržati prav zaradi tega, ker se z Anglijo in Francijo ni mogla sporazumeti v vprašanjih, ki jih je smatrala za bistvena. 4. Angleži in Francozi so javno izražali dvome v rusko iskrenost, navajajoč neprestano možnost sporazuma med Moskvo in Berlinom, kar ni moglo ustvariti pravega zaupanja.

V nekaterih tukajšnjih diplomatskih krogih še vedno mislijo, da Rusija še ni zaprla vseh vrat Londonu in Parizu za morebitna nova pogajanja ali sporazume. Seveda pa je gotovo, da bo v tem primeru cena sporazuma narasla. Ako je namreč res, da sta Anglija in Francija oklevali s pogajanjmi med drugim tudi zato, ker sta baje dvomili v resnično rusko moč, jim je gesta Nemčije gotovo pokazala, da v Berlinu ne sodijo tako slabo o vrednosti ruskega zavezištva. Ako se še nadalje iz Londona in Pariza oglašali ves čas pogajanj razni ideološki pomisleki proti sporazumu z Rusijo, jim je spet prav Nemčija pokazala, da zanj taki pomisleki niso mogli biti ovira za sklenitev pakta, od katerega si obeta gotove prednosti. V ostalem pa so v dobro informiranih pariških ruskih krogih mnenja, da je Nemčiji šlo predvsem za presenečenje in manj za sporazum, kar v bodoče pušča Rusiji odprte vse nadaljnje možnosti glede končne zunanje-politične odločitve, ako bi se položaj resno zoostiril. Angleži in Francozi imajo priliko dokazati trdnost svojih živcev in svojo obrambno odločnost, če jim je res šlo za ustvarjanje mirovne fronte proti napadalcu, ki ne izbira sredstev.

Zakaj je Rusija zapustila zapad

Ugledni švicarski list »Basler Nachrichten« takole razlaga preokret v ruski politiki: »Dejstvo, da je Rusija prav v trenutku, ko sta zapadni velesili imeli

ves interes, odnosno sta vsaj vzbujali videz interesa, da bi bila tudi Rusija vključena v mirovno fronto, ostantivno skočila iz vrste, ali vsaj napravila videz, kakor da to hoče storiti, se drugače ne da razložiti kakor z domnevo, da Rusija v danih okoliščinah ni hotela sprejeti sodelovanja z zapadnima velesilama v obliki, kakor bi to odgovarjalo željam Londona. Angleži in Francozi so namreč, kar se ne sme pozabiti, predložili svoje želje o zvezi z Rusijo šele v trenutku, ko je moral že na splošno nastati vtis, da nastopajo kot sprejemajoči, Rusi pa kot dajajoči činitelj. Potem ko so Rusijo izločili od sodelovanja pri zeleni mihi v septembru 1938, so spomladi 1939 zahtevali njeno pomoč. Tako je bila pogodbeno akcija Angležev od vsega začetka slaba, in to toliko bolj, ker se je že povsem javno in s sigurnostjo govorilo o takem razširjenju mirovne fronte. S tem pa so Rusi dobili pogodbeno partnerje v svoje roke. V nasprotju z Angleži in Francozi so Nemci, bogati na izkušnjah iz dolgega poteka pogajanj, vodili svoja pogajanja z Rusijo povsem tajno. To je Rusom omogočilo njih dvojno igro. Veliko vprašanje pri tem pa je, kaj je morala Nemčija za to ugodnost nuditi. V Tokiu so vsekakor že spoznali vlogo, ki je verjetno v tem ribolovu doletena Japonski.

Razočarana Španija

Pariz, 24. avg. o. Iz Burgosa je prišla še nepotrjena vest, da se je general Franco odločil za izstop Španije iz protikomunističnega pakta, ki ga je nedavno podpisal. Ta odločitev je bila sprejeta po dolgotrajnem posvetoivanju vlade.

V soboto bo govoril general Brauchitsch

Berlin, 24. avgusta. b. Današnji listi objavljajo na vidnem mestu naslednje uradno poročilo, ki mu ne dodajajo nobenih komentarjev: Na predvečer tannenberških slavnosti bo vrhovni poveljnik vojske general Brauchitsch med 19. in 19.30 uro nagovoril po radiu vojaške in oficirske. Nagovor bo prenašala razen nemške oddajne postaje še naslednje postaje v rajhu: Königsberg, Breslau, Praga, Dunaj, Gradec, Monakovo, Stuttgart, Frankfurt in Köln. Vsem četam je zaukazan skupni sprejem.

Omejitev prometa med Londonom in Južno Afriko

London, 24. avgusta. AA (Reuter). Zaradi državnih potreb je bilo znanjano število ladij, ki vozijo v rednih linijah med Londonom in Južno Afriko.

RUSKO-NEMŠKI PAKT PODPISAN

Vsebina daleč presega okvir navadne nenapadalne pogodbe in sliči bolj prijateljski in zavezniški pogodbi - Do temeljev izpremenjen položaj v Evropi

Moskva, 24. avgusta. AA. (DNB): Zunanji minister Ribbentrop je imel v sredo popoldne v navzočnosti nemškega moskovskega poslanika grofa Schulenburga triurni razgovor z Molotovom in Stalinom. Ob devetih zvečer je odšel spet v Kremelj, da nadaljuje razgovore. Pogajanja so se končala s sporazumom o sklenitvi nenapadalnega pakta med Nemčijo in Sovjetsko unijo. Pakt sta podpisala nemški zun. minister Ribbentrop in Molotov v navzočnosti Stalina in nemškega poslanika Schulenburga.

Pogodba se glasi: Vlada nemškega rajha in vlada zveze sovjetskih socialističnih republik sta v želji, da se utrdi mir med Nemčijo in Sovjetsko unijo, izhajajoč iz temeljnih določil nevtralnostne pogodbe, sklenjene aprila leta 1926 med Nemčijo in Sovjetsko unijo, sklenili naslednji dogovor:

Čl. 1. Obe pogodbenici se obvezata, da se bosta vzdržali vsakega nasilnega dejanja, vsakega napadalnega postopka in vsakega napada druge države, bodisi posamično ali pa skupaj z drugimi državami.

Čl. 2. Če bi bila katera izmed pogodbenic predmet napada katere druge države, ne bo druga pogodbenica te države z ničemer podpirala.

Čl. 3. Vladi obeh pogodbenic bosta v bodoče stalno v medsebojni zvezi s konzultiranjem, da se bosta vzajemno informirali o vprašanjih, ki se tičejo njunih skupnih koristi.

Čl. 4. Nobena od obeh pogodbenic ne bo sodelovala pri nobeni skupini držav, ki bi bila posredno ali neposredno napadena proti drugi pogodbenici.

Čl. 5. V primeru spora ali spopada med obema pogodbenicama v kakršnihkoli zadevah bosta obe stranki uredili spor ali spopad izključno s prijateljsko in zavezniško misli ali pa po potrebi z arbitražno komisijo.

Čl. 6. Pogodba se sklne za dobo 10 let. Če je katera izmed pogodbenic ne odpove leto dni pred potekom, se njena veljavnost avtomatsko podaljša za nadaljnji pet let.

Čl. 7. Pogodba se mora ratificirati v kar najkrajšem času. Ratifikacijski instrumenti se bodo izmenjali v Berlinu. Pogodba stopi v veljavo takoj po podpisu.

Sestavljeno v dveh izvornikih v nemščini in ruščini.

Moskva, 23. avgusta 1939.
Za vlado rajha Ribbentrop I. r.
Za vlado SSSR Molotov I. r.

Hitler obvečen se ponoči

Moskva, 24. avgusta. AA. (DNB): Ob enih ponoči je Ribbentrop sporočil voditelju rajha in kancelarju Hitlerju, da je nemško-sovjetski nenapadalni pakt sklenjen. Ribbentrop se je ob 13. odpeljal iz Moskve na Obersalzberg, da osebno poroča Hitlerju.

Ribbentrop odpotoval iz Moskve

Moskva, 24. avg. br. Danes ob 13.20 se je nemški zunanji minister Ribbentrop s posebnim letalom vrnil iz Moskve v Nemčijo. Na letališču se je poslovil od njega namestnik komisarja za zunanje zadeve Potemkin in spremstvu celokupnega osebja nemškega poslanstva. Navzočen je bil tudi italijanski poslanik v Moskvi Rosso.

Koenigsberg, 24. avg. br. Ob 16.30 je Ribbentrop prispel semkaj z letalom.

Proglas na narod v Franciji

Pariz, 24. avg. z Za noč je napovevana glede na resni mednarodni položaj proklamacija na francoski narod, v katerem bosta predsednik republike, odnosno vlada na kratko pojasnila trenutni položaj in pozvala francoski narod, naj v teh kritičnih dneh se bolj kot dosedaj dokumentira svojo solidarnost. Zvečer se je tudi z vso resnostjo govorilo, da bo v primeru, da se položaj še bolj posuši, nemudoma sestavljena vlada nacionalne koncentracije. V francoskih krogih presojajo položaj zelo resno in poudarjajo, da se lahko ne šele v par dneh, marveč že v par urah spremeni v katastrofo.

Zato je bila danes opoldne objavljena poleg že večer vpoklicanih 700.000 rezervistov še nadaljnja delna mobilizacija. tako da bo imela Francija do jutri zjutraj pod orožjem blizu dva milijona vojakov. Danes opoldne je bila odredjena tudi revizija motornih in vzprežnih vozil za potrebe vojske. Prebivalstvo sicer z naraščajočo skrbjo, vendar pa popolnoma hladno in mirno spremlja vse dogodke. Značilno je, da se tokrat nikjer več ne govori o izpraznitvi Pariza, kakor o priliki lanske septembrske krize, marveč je vse pripravljeno za obrambo Pariza pred napadom iz zraka.

Včeraj je imel dolga posvetovanja vrhovni obrambni svet, danes popoldne je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika Lebruna, na kateri so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi, ki jih narekuje Franciji novo nastali položaj. Na seji je bilo tudi govora o sklicanju parlamenta, vendar pa je bilo sklenjeno, da se skliče parlament šele tedaj, če bi prišlo do resnih zapletitvev. Zaenkrat lahko vlada sama na podlagi pooblastil, ki jih ima, izda vse potrebne ukrepe.

Kronski svet v Londonu

London, 24. avg. br. Kralj Jurij se je dan vrnil iz Balmorala na Škotskem v London. Prekinil je svoje počitnice zaradi napetosti, ki je nastala v Evropi po odhodu Ribbentropa v Moskvo. Nekaj ur po njegovem prihodu se je v Buckinghamski palači sestel kronski svet pod njegovim vodstvom. Poleg drugih so sestanku prisostvovali tudi lord Runciman, minister za zu-

nanjo trgovino Hudson in minister Burgins.

Po seji kronskega sveta, o kateri ni bil izdan nikak komunikacije, je kralj sprejel v avdienco ministrskega predsednika Chamberlaina, ki mu je podal obširno poročilo o položaju in tudi že informacije, ki jih je angleška vlada dobila iz Moskve o rusko-nemški nenapadalni pogodbi.

Okrog polnočja se je sestala angleška vlada. Seje se niso udeležili vsi ministri. Poleg drugih so bili prisotni zunanji minister Halifax, vojni minister Hore Belisha, letalski minister Kingsley Wood, Burgins in Chatefield.

Odmev apela kralja Leopolda v Parizu

Pariz, 24. avgusta. AA. Govor kralja Leopolda je bil tukaj sprejet in pozdravljen z najtoplejšimi simpatijami. Ganjlive in plemenite kraljeve besede so naletele na globok odmev v vsej Franciji. V vseh krogih izražajo upanje, da so kraljeve besede slišali vsi, ki grozijo, da bodo vrgli svet v splošen spopad, ker kršijo ponovno mednarodno pravo. V času, ko se ne priznavajo več načela, ki so osnova civilizacije, kateri je Francija popolnoma vdana, se visoko cenijo pobuda kralja Leopolda, ki je ostal zvest plemenitemu izročilu belgijskega naroda.

Silen vtis po vsem svetu

Berlin, 24. avg. AA. (DNB) Ribbentrop je tik pred svojim odhodom iz Moskve na letališču izjavil časninarjem: Nemčija in Rusija sta poprej zmerom grešili, ker sta si bili sovražnici, vedno pa sta odrezali dobro, kadar sta bili prijatelji. Včeraj je bil usodopolni dan za oba naroda. Hitler in Stalin sta se odločila za prijateljstvo. Pakt o nenapadanju in posvetovanju, ki sva ga snoči podpisala Molotov in jaz, je trden in stalen in na njem bosta obe državi lahko gradili še naprej svoje sodelovanje. To je morda eden najvažnejših dogodkov v zgodovini obeh narodov. Storjen je bil poskus, da se Nemčija obkoli, in z njo vred Rusija in prav iz tega obkoljevanja je nastal nemško-ruski sporazum.

Na vprašanje, kakšen vtis je izzval ta pakt na Japonskem, je Ribbentrop odgovoril: Prepričan sem, da bo ta pakt ugodno učinkoval tudi na rusko-japonske odnose, kakor tudi na nemško-japonsko prijateljstvo.

Kaj pravi moskovska „Pravda“

Berlin, 24. avg. AA. (DNB) Moskovska »Pravda« pravi o priliki podpisa nenapadalnega pakta med Sovjetsko unijo in Nemčijo, da pomeni ta pogodba dokument izrednega političnega pomena. To delo je posledica mirljubne ruske zunanje politike, ki stremi za tem, da obvaruje mir in utrdi prijateljske zveze z vsemi državami, ki takisto zasledujejo enako politiko. List citira nato Stalinove besede: »Mi smo za mir in za zboljšanje našega razmerja do vseh držav, ki žele prijateljstvo z nami.« Ta pogodba se popolnoma ujema s to politiko. Razmerje med Sovjetsko unijo in Nemčijo sta uredili rapsalska pogodba iz l. 1922. in nevtralnostna pogodba iz l. 1926. Nova pogodba izhaja s stališča dogovora iz l. 1926. in pomeni izpopolnitev idej te pogodbe v korist miru.

Pogodba bo odstranila napetost, ki je doslej vladala v razmerju med Rusijo in Nemčijo. Tako bo tudi olajšala mednarodni položaj in pripomogla, da se utrdi splošni mir. Sovraštva med Rusijo in Nemčijo je konec. Ideološka nesoglasja med vladavinama obeh držav ne smejo biti zapreka za zboljšanje razmerja v korist svetovnega miru. Prijateljstvo med prebivalstvom Rusije in Nemčije, ki je nasprotnike obeh držav pripeljal v zagato, je tako dobilo pogoje za nadaljnji razvoj.

V Italiji

Rim, 24. avgusta. AA. (Stefani): Današnji listi prinašajo pod velikanskimi naslovi novico o podpisu nemško-sovjetskega nenapadalnega pakta v Moskvi. Dalje poudarjajo v svojih naslovih poslanico britanske vlade Hitlerju, obenem pa omenjajo, da se vrše pospešene vojne priprave in da vlada velika diplomatska živahnost v Londonu in Parizu. Vest iz Varšave, da bo Gdansk danes anektiran, prinašajo listi takisto na vidnem mestu.

Listi pri tej priložnosti tudi vnovič poudarjajo, da ni v Evropi nobenega vprašanja, ki bi se ne dalo miroljubno urediti.

Milan, 24. avg. o. »Corriere della Sera« piše, da predstavlja zaključitev rusko-nemške pogodbe Hitlerjev odgovor na Chamberlainovo poslanico, ki mu jo je izročil poslanik Henderson. List svetuje poljskemu znanjumu ministru Becku, naj se takoj vsede v letalo ter odhiti v Obersalzberg h kancelarju Hitlerju. Žrtve ki bi jo Poljska doprinesla v tem primeru, bi bila malenkostna napram žrtvam, ki bi jih morala plačati, ako bi šla v vojno na vseh frontah.

V Franciji

Pariz, 24. avgusta. AA. (Havas): Petit Journal z ostrimi izrazi kritizira pakt in pravi: S tem ni v ničemer omanjana fronta miru. List poziva Francoze, Angleže in njihove prijatelje, naj še naprej ostanejo odločni v svojem sklepu, da se bodo sili uprli s silo. »Journal« pravi, da francoska vlada in francoski vojaški bojevniki budno spremljajo razvoj dogodkov brez kakršne-gakoli razburjenja. Francoski narod se popolnoma strinja s stališčem svojih voditeljev. »Excelsior« poudarja, da odpira nemško-sovjetski pakt pot k novemu zbiranju sil, v katerem se Francija in Anglija zaradi svoje dobre obojzvitve in svoje odločnosti pojavljata s posebno avtoriteto. »Petit Parisien« govori o novih francoskih vojaških ukrepih, za katere pravi, da usposobljajo Francijo, da lahko mirno gle-

da, ki je ostal zvest plemenitemu izročilu belgijskega naroda.

Bruselj, 24. avgusta. AA. Kralj Leopold je sprejel danes popoldne predsednika vlada de, finančnega, kolonialnega in ministra za narodno obrambo.

Zunanji ministri Norveške, Finske, Švedske in Danske so danes zapustili Bruselj.

Konec vojaških pogajanj v Moskvi

London, 24. avg. c. Angleška vojna misija odpotuje še danes ali jutri iz Moskve na Finsko. Brez dvoma ji bodo sledili tudi člani francoskega vojaškega odposlanstva.

Pospešen Rooseveltov povratek

Washington, 24. avgusta. AA. (Stefani). Predsednik Roosevelt je pospešil svoj povratek in bo že danes prišel v Washington. V zadnjih 24 urah je imel več telefonskih razgovorov z ameriškima poslanikoma v Londonu in Parizu. Po konferenci ministrov bo Roosevelt sklical za petek odbor, ki ima dolžnost izvesti industrijsko mobilizacijo. Ta odbor je imel včeraj svojo konferenco.

V švici

Berlin, 24. avg. z. Preteklo noč v Moskvi sklenjeni sporazum daleč presega običajni pakt o nenapadanju. Po določbah, ki jih vsebuje ta pakt, sliči že bolj prijateljski in zavezniški pogodbi. Zavezništvo, ki ga predstavlja ta pakt je mnogo tesnejše, kakor pa je bilo po rapsalski pogodbi iz leta 1925. Rusija Nemčiji ni zagotovila samo popolne nevtralnosti za primer kakšnega napada, marveč se je tudi obvezala, da ne bo izvajala proti Nemčiji nikakega bojkota, marveč bo, kar se poudarja z nemške strani s posebnim zadovoljstvom celo oskrbovala Nemčijo z vsemi potrebnimi surovinami. Ta pogodba vsebuje absolutne obveznosti in kaže na to, da se je Rusija definitivno odrekla tesnejšemu sodelovanju z zapadnima demokratičnima veseliloma. Prav posebne važnosti je čl. 3 nemško-ruske pogodbe, ki predstavlja glavno koncesijo Rusije Nemčiji. Po tem členu si bosta Nemčija in Rusija izmenjali vse informacije in se medsebojno posvetovali. To pomeni, da bo Rusija informirala Nemčijo o vseh vojaških tajnostih, ki jih je zvedela pri vojaških pogajanjih z Anglijo in Francijo. Zaenkrat še ni znano, kakšne protisluge nudi za to dragoceno koncesijo Rusiji Nemčija.

Poljski tisk poziva k odločnosti

Varšava, 24. avgusta. AA. (Pat). Konservativni časopis »Case« ugotavlja, da je neprilakovana poteza Berlina in Moskve naletela na neposreden odpor. Angleška vlada je, ne da bi čakala otvoritve parlamenta, kategorično ponovila, da bo izpolnila sprejete obveze, ter poudarila, da podooben dogodek ne bo nič več povzročil spremembe stališča Velike Britanije do Poljske. Istočasno sta Velika Britanija in Francija skoro avtomatično pripravili vojaške ukrepe kot odgovor na enake ukrepe, ki jih je storila Nemčija. Istočasno se je začel gibati tudi diplomatski aparat z namenom, da razjasni položaj, ki je nastal po nemško-sovjetskem paktu. Tako je med drugim prišlo do sestanka med angleškim veleposlanikom Hendersonom in Hitlerjem v Berchtesgadnu. Še predno je Ribbentrop prispel v Moskvo, je bilo jasno, da je berlinska politika preračunana na zastraševanje Velike Britanije in Poljske, da bi se oslabile vezi, ki vežejo obe državi in da bi se te vezi tako omajale, kakor so Nemci pričakovali. Kakor dosedaj pa bodo tudi posej Velika Britanija, Francija in Poljska in mnoge druge države v fronti miru pripravljene, da se upro s silo vsakemu poskusu vzpiranja nje gotovih dejstev. Sklenitev nenapadalnega pakta med Nemčijo in Rusijo ne bo imela nobenih posledic na odnos sil držav osi in fronte miru.

Poljski tisk poziva k odločnosti

Varšava, 24. avgusta. AA. (Pat). Konservativni časopis »Case« ugotavlja, da je neprilakovana poteza Berlina in Moskve naletela na neposreden odpor. Angleška vlada je, ne da bi čakala otvoritve parlamenta, kategorično ponovila, da bo izpolnila sprejete obveze, ter poudarila, da podooben dogodek ne bo nič več povzročil spremembe stališča Velike Britanije do Poljske. Istočasno sta Velika Britanija in Francija skoro avtomatično pripravili vojaške ukrepe kot odgovor na enake ukrepe, ki jih je storila Nemčija. Istočasno se je začel gibati tudi diplomatski aparat z namenom, da razjasni položaj, ki je nastal po nemško-sovjetskem paktu. Tako je med drugim prišlo do sestanka med angleškim veleposlanikom Hendersonom in Hitlerjem v Berchtesgadnu. Še predno je Ribbentrop prispel v Moskvo, je bilo jasno, da je berlinska politika preračunana na zastraševanje Velike Britanije in Poljske, da bi se oslabile vezi, ki vežejo obe državi in da bi se te vezi tako omajale, kakor so Nemci pričakovali. Kakor dosedaj pa bodo tudi posej Velika Britanija, Francija in Poljska in mnoge druge države v fronti miru pripravljene, da se upro s silo vsakemu poskusu vzpiranja nje gotovih dejstev. Sklenitev nenapadalnega pakta med Nemčijo in Rusijo ne bo imela nobenih posledic na odnos sil držav osi in fronte miru.

Glasilo vojske, »Poljska Zbrojna«, pravi med drugim, da je stališče Poljske do Rusije in Nemčije kakor tudi do drugih sosed jasno in nedvoumno. Politika Pilsudskega se ni spremenila tudi po njegovi smrti. Navodila našega glavnega poveljnika vojske maršala Rydz-Śmigłyja so popolnoma ista. Poljska politika je politika miru. Nimamo nobenega namena, da bi trosili v mednarodni položaj zmedo in prav tako tudi ni govora o kakih koncesijah z naše strani v zvezi z našo nedotakljivostjo. Tudi ni nobenega dvoma o tem, kako mi razumemo obrambo svojih koristi. Naš vrhovni poveljnik je rekel: »Če kdo v tujini računa s trenutki naše slabosti, naj ve, da mi ne zahtevamo ničesar, kar pripada drugemu, da pa tudi ne bomo dovolili, da bi nam kdo iztrgal to, kar je naše.« Tak je sklep vsega naroda. To so navodila, ki popolnoma jasno označujejo naše stališče v vsakem položaju in v vsaki konjunkturi. Za nas Poljake ima svoj poln pomen ukaz, ki ga je objavil naš vrhovni šef in katerega je narekovala volja vsega našega naroda: »Borili se bomo, da ohranimo našo neodvisnost v vseh okoliščinah, pa četudi bomo brez zaveznikov. Naj nihče ne dvomi, da je naša ljubezen do domovine manjša glede pravic in dolžnosti od ljubezni do domovine kateregakoli drugega naroda.«

Odločilen dan na Bledu

Dr. Maček je prispel s predsednikom Cvetkovičem včeraj zjutraj na Bled - Avdiencia in konferenca

Bled, 24. avg. AA. Davi ob 8. je z beograjskim brzim vlakom prispel v Ljubljano predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković. S predsednikom vlade sta dopotovala tudi predsednik HSS dr. Vladko Maček in dr. Ivo Šubašič. Predsednik vlade Cvetković, dr. Mačka in dr. Šubašič je pozdravil na ljubljanski železniški postaji ban dr. Natlačen. Predsednik vlade je stopil iz salonskega vagona, se sprejel po peronu in se razgovarjal z zbranimi novinarji. Ob 8.15 so se Cvetković, dr. Maček, dr. Šubašič odpeljali proti Bledu. Ob 9.30 so prispeli na postajo Lesce Bled, odkoder so se z avtomobili odpeljali v hotel »Toplice« na Bledu, kjer so bili za ne rezervirani prostori. Po enournem zadrževanju v hotelu so se Cvetković, dr. Maček in dr. Šubašič pokazali pred hotelom, kjer so jih novinarji fotografirali. Bili so vsi dobro razpoloženi, nasmejani in očividno zadovoljni. Tuji in domači gostje, ki so se ta čas nahajali pred hotelom Toplice, so izročili Cvetkoviću in dr. Mačku sopke cvetic. Nato so vsi odšli do restavracije Toplice, odkoder sta dr. Šubašič in dr. Maček odšla na sprehod ter se odpeljala na otok. Z otoka sta se vrnila v hotel Toplice, kjer sta se pozdravila z ministroma Tomičem in Altparmakovičem ter z vršilecom dolžnosti šefa Centralnega presbitorja Boškom Bogdanovičem. Tu sta se sestala tudi s profesorji Tasičem, Iličem in Konstantinovičem in sedla z njimi v kallu hotela »Toplice«.

Bled, 24. avg. d. Proti popoldne se je pripeljal iz Zagreba na Bled dr. Šutej, ki je potem dalje časa konferiral z dr. Mačkom. Opoldne so gg. Cvetković, dr. Maček in ostali skupaj obedovali. Predsednik vlade Cvetković je bil že pred popoldne v avdienci, pa se je popoldne zopet odpeljal na Brdo. Ob 15.30 se je odpeljal tudi dr. Maček z avtomobilom na Brdo v avdienco.

Zagreb, 24. avg. d. Danes popoldne se je vršil sestanek med podpredsednikom HSS inž. Avgustom Košutičem ter člani pred. sedništva SDS gg. Vilderjem, dr. Budisavljevičem in Savo Kosanovičem. Na sestanku so razpravljali o vprašanjih, ki so neposredno v zvezi z odobritvijo sporazuma. Inž. Košutič je bil po tem sestanku v telefonski zvezi z dr. Mačkom na Bledu. Kakor se zahtuje, gre predvsem za sodelovanje Samostojne demokratske stranke pri izvajanju sporazuma.

Kaj pravijo snočnji zagrebški listi

Zagreb, 24. avg. o. Nocojšnji »Hrvatski dnevnik« piše v političnem uvodniku med drugim: Ni v moralnem pogledu majhna stvar, če piše te dni oficijozna »Samoppravda«, da gre za likvidacijo 20letnega stanja, za katerim ne bo nihče žaloval. S tem je bilo tudi na službeni strani jasno rečeno, da ni treba niti srbskemu narodu žalovati, če se napravi konec stanju, ki je vzbujalo stalno napetost med Srbi in Hrvatji. Treba je obnoviti moč Hrvatske in ji dati pogoje za napredek v kulturnem in gospodarskem pogledu. Hrvatski narod želi, da bi se vsa vprašanja, ki za sedaj

Forster šef gdanske države

Dosedanega okrožnega vodjo narodnih socialistov je imenoval včeraj gdanski senat za poglavarja gdanske države

Berlin, 24. avgusta. Gdanski senat je na podlagi zakona z dne 24. junija 1933 imenoval okrožnega vodjo narodne socialistične stranke Forsterja za poglavarja svobodnega mesta Gdanska. To je prvič, da je državni poglavar hkrati tudi pokrajinski vodja.

Usoda dosedanjega vodje senata Greiserja je povsem neznan.

Gdansk, 24. avg. AA. (DNB) Uradno se sporoča: Na podlagi zakona o zaščiti naroda in države z dne 24. junija 1933 in zakona o podaljšanju imenovanega zakona z dne 5. maja 1937 se izda sledeča uredba z zakonsko močjo:

§ 1. Pokrajinski vodja (gauleiter) Gdanska je državni poglavar svobodnega mesta Gdanska. § 2. Ta uredba stopi v veljavo 23. avgusta 1939.

Pariz, 24. avgusta. Havas javlja, da je izvedena personalna unija med Gdanskom in nemško državo.

London, 24. avgusta. c. Imenovanje Forsterja za državnega poglavarja svobodnega mesta Gdansk in še zlasti v obliki, da je okrožni vodja hkrati tudi avtomatično poglavar gdanske države, označujejo kot popolnoma nasprotujoče gdanski ustavi. V nemških krogih samih pravijo, da je s tem ustava Gdanska ukinjena.

London, 24. avg. AA. (Reuter) Po mnenju Reuterjevega diplomatskega urednika je bistveni pomen proglastitve Forsterja za državnega poglavarja svobodnega mesta Gdanska v tem, da Forster neha biti izključno najvišji predstavnik nacionalno socialistične stranke v Gdanku in da postane s tem tudi najvišji predstavnik izvršne oblasti ter more kot tak zahtevati od kake tuje države, da sprejme svobodno mesto Gdansk pod svojo zaščito.

Gdansk, 24. avg. AA. (DNB). Tiskovni urad senata sporoča: Nemška šolska ladja »Schieswig Hohlstein« bo pripeljala jutri ob osmih na obisk v svobodno mesto Gdansk in se bo tam zadržala.

London, 24. avg. AA. (Reuter). Carinska pogajanja med Poljsko in Gdanskom so prekinjena. Poljski delegati so zapustili Gdansk.

Gdansk, 24. avg. AA. (DNB). Angleške ladje, ki so se nahajale v tukajšnjem pristanišču ter angleška kolonija so danes zapustile Gdansk.

Gdansk, 24. avg. AA. (DNB). Meja med Gdanskom in Poljsko pri Zopetu je zaprta danes opoldne zaradi odloka poljske vlade. Prav tako je dala Poljska prekiniti telefonski promet med Gdinjo in Gdankom.

„Gestapo Gdansk“

Gdansk, 24. avgusta. AA. (DNB). Senat mesta Gdanska objavlja uredbu, s katero se politični oddelek predsedništva policije ustanovi kot samostojna oblast, ki je naravnost podrejena senatu svobodnega mesta. Novo ime te oblasti je: Tajna državna policija - »Gestapo Gdansk«.

še niso bila rešena, uredijo v duhu pravičnosti, ker brez zadovoljnih Hrvatov ne more biti niti konsolidirane državne skupnosti. Hrvatski kmetje bodo dobili priliko, da uresničijo one socialne ideje, ki obstoje v hrvatskem kmečkem gibanju in ki že dolgo čakajo, da se oživotvorijo. Svoje gospodarske sile želimo uporabljati v svojo korist. Ne more se več dogoditi, da bi bil kdo preganjan zaradi svojega hrvatstva. Svoje domače zadeve želimo reševati doma in tako se ne bodo smele več trošiti velike vsote denarja za kakšne deputacije ali intervencije. Predsednik dr. Maček zamišlja sedanji sporazum kot ustvaritev jedra hrvatske banovine in kot prvi velik korak h končni ureditvi hrvatske vprašanja. Dokler ne bo objavljen sporazum, ki je bil dosežen po dolgih pogajanjih, se seveda ne more še javiti, kolik obseg bo imela hrvatska banovina, ter se ne more še ničesar konkretno reči niti o njenem delokrugu.

Današnji »Obzor« piše: More se reči, da je delo za sporazum končano. Vsa glavna vprašanja razmejitve in kompetence so bila proučena in je bilo doseženo soglasje. Gotovi momenti, ki jih je treba še razbistriiti, ne predstavljajo nobenih težkih in zaprek, da sporazum ne bi bil podpisan in objavljen. Verjetno je, da bodo še danes ti momenti razčiščeni. Menijo, da bo obenem z objavo sporazuma sporočena javnosti tudi sestava nove vlade, ki naj bi uresničila doseženi sporazum. O onih točkah, glede katerih se niso še sporazumeli, bo vlada razpravljala ter se o njih sporazumela. Kar se tiče bana nove hrvatske edince, je že gotovo, da bo prišel na to mesto eden izmed najbolj intimnih sodelavcev G. Mačka in najuglednejših Hrvatov iz HSS. Odhod dr. Mačka na Bled se smatra v zagrebških političnih krogih kot znak, da smo neposredno pred objavo besedila sporazuma. Menijo, da bo dr. Maček po objavi sporazuma sklical sejo hrvatskega narodnega zastopstva, ki ga bo seznanil s potekom pogajanj in novim položajem. Vilderjeva »Nova Rijeka« piše med drugim:

Po štirimesečnih razgovorih se beleži dosega prve etape sporazuma. Našli so rešitev, ki pomeni izpremembo sistema, dokler se ne izvrši končna ureditev države, ko se bo morala po rednem potu izpremeniti ustava v skladu z razpoloženjem naroda. Stvar s'oji torej tako, da je v Zagrebu vse končano, definitivna odločitev na merodajnem mestu sicer še ni padla, vendar pa ni nobenega protipredloga. Zato poročajo z Bleda, da se tam stvari dobro razvijajo. Če bo sprejeto, na kar je dr. Maček pristal, potem bo to pomenilo, da bo prevzel hrvatski narod vso soodgovornost za državo, s čimer bo Jugoslavija našla svojo pot v času splošne napetosti na svetu, ki nas sili, da se zberemo. Zivljenje bo naglo pokazalo, kje in kaj bo treba popraviti v tem delu za sporazum. To se bo moglo popraviti, ker bo država temeljila na ravnem in volji tako Srbov kakor Hrvatov.

Dva obmejna incidenta

Varšava, 24. avgusta. AA. (Havas). Ponoči sta se pripetila dva obmejna spopada na poljsko-nemški meji. Opolnoči je skupina 15 Nemcev prestopila mejo in napadla carinsko postajo v Makosovu v okraju Katowice. Nemci so izstrelili več sto strelcev. Več ljudi je bilo ranjenih. Še isto noč pa je prišlo ob 1.45 do novega spopada, v katerem so Nemci streljali na poljske obmejne straže pri Gieraltovicach v okraju Ribnik. Izstreljen je bilo okrog 200 strelcev, a žrtve k sreči ni bilo. Poljski veleposlanik je v Berlinu ostro protestiral.

Aretacije poljskih železničarjev

Varšava, 24. avgusta. c. V zadnjih 24 urah je bilo v Gdanku aretiranih večje število poljskih železničarjev brez vsake navedbe vzroka.

Japonska ima sedaj svobodne roke

Tokio, 24. avg. c. Ministrski predsednik Hiranuma je na današnji seji japonske vlade podal izjavo v zvezi s položajem, nastalim po podpisu rusko-nemške nenapadalne pogodbe. Izjavil je, da se Nemčija z Japonsko o tej stvari sploh ni posvetovala. Ribbentrop je japonskemu poslaniku šele tik pred svojim odhodom v Moskvo sporočil, da bo pogodba podpisana. Japonska vlada smatra zato, da mora gledati na mednarodno situacijo popolnoma neodvisno. List »Ašahi Šimbun« piše, da je Nemčija po besedi in smislu kršila pakt proti kominterni in ga napravila za navadno krpo papirja.

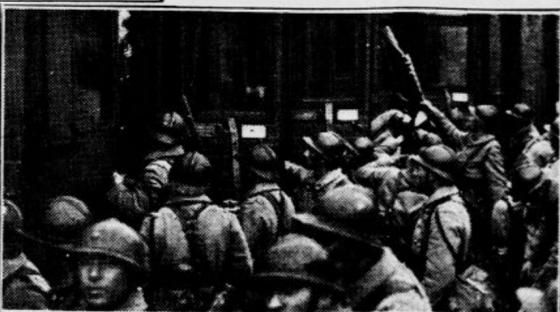
Tokio, 24. avg. AA. (Reuter) V tukajšnjih političnih krogih javno zastopajo stališče, da je šla nemška vlada s svojimi zadnjimi koraki preko temeljnih načel pakta proti kominterni in da ta korak ne more ostati brez posledic za nemško-japonske odnose. To stališče se zrcali v prikazu položaja, ki ga je objavila poljska službena agencija Domej. Dobro poučeni krogi potrjujejo, da najnovejši dogodki odstranjujejo z dnevnega reda vse dosedanje velike načrte za ojačanje fronte proti kominterni. V teh krogih poudarjajo, da ima sedaj japonska vlada popolnoma svobodne roke glede svoje nadaljnje opredelitve do Evrope. Lahko se pričakuje, da bo v kratkem prišlo do konkretnih sklepov japonske vlade v tem smislu.

Vremenska napoved

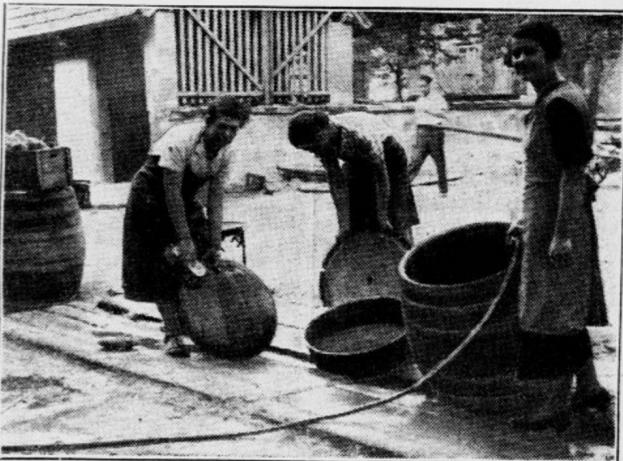
Spet je treba v utrdbe...

V raznih evropskih državah je zadnje dni mobilizacija rezervistov v polnem razvoju. Priobčujemo tri prizore iz Pariza. Na večji sliki je pogled na zbiranje rezervistov na severnem kolodvoru (Gare du Nord) — Na levi spodaj je zborna mesto oddelka tehničnih čet, na desni pa je odhod vojaškega transporta francoskih rezervistov v polni bojni opremi v utrdbe na Maginotovi črti

Gostinska šola v Gostilničarskem domu

Ali je res potrebno, da gredo slovenska dekleta v gospodinjstvo in gostinske šole v inozemstvo? Se imamo ljudi, ki si domišljajo, da so ženske strokovne šole dobre samo v inozemstvu. In vendar imamo gospodinjstvo šole, ki po ustroju in uspehih prav nič ne zaostajajo za onimi, nasprotno, celo prekašajo jih. Za specialno izobrazbo v gostinski stroki (gostilne, penzije, kavarne itd.) pa obstoji že nekaj let šola v Ljubljani, edina te vrste v Jugoslaviji. V tej šoli se seznanjajo gojenke tudi s srbsko, dunajsko in drugo kuhinjo. Dobro je

ladi poskrbljeno za izobrazbo v tujih jezikih. Šola je združen preprosto, a moderno opremljen internat pod vodstvom strokovno izobraženih žensk, in so gojenke vedno pod strogim nadzorstvom, tako da jih stvarši brez skrbi zaupajo tem večjim vzgojnim močem. Dobro pripravljene vstopajo absolventke te šole v razne obrate, kjer so se doslej izvrstno obnesle. One, ki so ostale doma, pa vodijo z večjo roko lastna podjetja gostinske stroke. Šola je v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11.

Preiskava o Roganovi družbi se nadaljuje Po Jazbinškovi aretaciji se množi obremenilno gradivo

Maribor, 24. avgusta. Nadaljnja preiskava v razčiščevanju zločinskih pohodov Roganove rokovanjske družine je prinesla nova, zanimiva odkritja, ki kažejo, da ni bila ta tolpa na delu samo na Pohorju, ampak da gre pretežno številno družin vladov v zadnjem času v vsem mariborskem področju na njen račun. To je pokazal med drugim tudi izkop monštrance, kelih in drugih predmetov, ki so ga izvršili studenški orožniki, ki vodijo preiskavo. Z aretacijo studenškega čevljarkega mojstra Ivana Jazbinška na Planini pri Sevnici se je znatno dopolnilo doslej zbrano obremenilno gradivo, saj so se Roganovi pajdaši shajali v Jazbinškovem stanovanju in delali tam tudi svoje načrte. Čim so Jazbinška izročili studenškim orožnikom, se je preiskava nadaljevala. Sedaj pa se je pokazalo, da ni bila Roganova ljubica dobro poučena glede mesta, kje so bile skrite ob priliki vloma v poljskavsko cerkev ukradenih dragocenosti. Dočim je ona izrekla domnevo, da so te dragocenosti skrite pod betnavsko smuško skakalnico, se je sedaj ob Jazbinškovi aretaciji izkazalo, da so bile zakopane v bližini nekega gradu ob vzhodni Pohorja. Jazbinšek si je dotično mesto dobro zapomnil, tako da so studenški orožniki pod vodstvom komandirja Žagarja na podlagi njegovih izpovedi odkrili skrivališče monštrance in kelih, last župne

obeta. Tu pa tam porušena hiša, razpadajoče zidovje. Poslopja se vrste kot mize drugo za drugim. Od burje nagnjena drevesa, ostro kamenje med kopinjami, trda trava, nizka figova drevesa in grenko dišee rastlinje, na katero pri tleh pripeljejo male ose svoje sivo satovje. Nedaleč gori v bregu stoji cerkva sv. Jakova. Še višje pod glavno cesto vas Šiljevica, ki gleda na mali pristan, kjer se redno ustavljajo parniki in izstopajo redki gostje, ob sobotah in sopraznikih pa trume domačinov, ki prihajajo s Sušaka, kjer so delali. To je tiha, v soncu se kopajoča idila, prav za prav puščoba, dolg čas sredi nizkega zelenja. To s puščobo je seveda povsem osebno občutje. Nekaterim je vse všeč, je odmor v tišini, kjer so se kolikor mogoče odtrgali svetu za kake dni. Njim je ta vzorec seveda najbolj povšeči.

Sv. Jakob — Šiljevica na morju

Kdor išče na morju razgibane zabave, eksotičnih večernih promenad, do jutra trajajočih plesov, ta naj tega članka ne čita, naj ne hodi v Sv. Jakob, kajti vsega tega tu ni in menda nikoli ne bo. Gotovo ste že pomislili, da imamo ljudje različne okuse, toda izbira je velika in otežkočena, ker so povsod na delu z bleščajočo propagando, podobno spogledljivi deklici, ki mnogo obeta, pa malo da. Ni vse za vsakega, nista si dva človeka enaka v svojih zahtevah in pričakovanju. Letovišča so ne kako podobna izložbi blaga v trgovini. Tisoči vzorcev so tam, izbireš si pa z največjo težavo le tistega, ki ti najbolj ugađa. Mrgodiš se nad čudnim okusom drugih. Videl si, otipal, izbral in kupil. Druga je z letovišči. Vsa se hvalijo in ko te reklama zvabi, si le redkokdaj zadovoljen. Razočaral si se nad vzorcem, ki si ga izbral. Drugo leto si kupiš nekaj drugega in tako je razumljivo, da trgovina kljub vsem slabim izkušnjam odjemalcev živi in da so tudi slaba letovišča vedno in vedno obiskovana. Toda, kaj je to: slaba? Rekli smo že, da ima slehernik svoj posebni okus.

Ob obali je nekaj ljubkih hišic, novi hotel »Biser«, potem pa tisto, po čemer hrepenimo celinci — morje in niti ne preveč morja. Nasproti je razsekano in pusto obrežje Krka. Med tem otokom in našim obrežjem vozijo trabakule z napetimi rdečimi, sivimi ali silkovito zakrpanimi jadrilni trpko vino, paški sir, lubenice in zgodnje grozdje proti Senju ali v nasprotno smer proti Sušaku. V rtič Krka se zaganja slana plavina in pada v tisoč biserih nazaj v narobe morja. Neredko tuli po dva, tri dni divja burja z mrazim dežjem in morje je temno kot vroče jeklo, divje, nedostopno. Trga čolne iz malih pristanov, pljuska ce. le stene vode na kvadre malega pristanišča. Tačas ležiš, čitaš in čakaš, da, celo nejevoljen si in kaniš oditi. Potem pa vse to mine. Morje čisto kot kristal, vidš do dna

cerkve v Zgornji Poljskavi. Orožniki pa so bili nemale začudenj, ko so videli, da nista v skrivališču samo monštrance in kelih, ampak prava zaloga raznih drugih ukradenih predmetov, ki potekajo od številnih vlovov in tatvin Roganove rokovanjske tolpe. Najdba teh predmetov bo znatno olajšala nadaljnje preiskovanje. Precej bo koristila nadaljnjim poizvedbam tudi aretacija 29-letnega Marka Perneka, ki je osumljen soudeležbe pri vlovu v Štokovo trgovino v Kamnici in ki je bil stalno v družbi Roganovih pajdašev. Nedvomno bo Pernek marsikaj vedel o pohodih in načrtih A. Rogana in njegovih pajdašev.

Neznan mrlič v gozdu pri Mednem

Št. Vid nad Ljubljano, 24. avgusta. V gozdu ob stari cesti, ki vodi iz Mednega proti Tometovi gostilni, je danes popoldne ob 14. uri našel nekak ženska na truplo neznanega moškega. O najdbi je takoj obvestila orožniško stanico v Št. Vidu, ki je poklicala iz Ljubljane sodno komisijo. Ob 16. uri se je na kraj najdbe podala komisija pod vodstvom sodnika dr. Ivana Škete. V komisiji sta bila zdravnik dr. Suher in dr. Cunder, nadalje Ferjan in orožniški narednik Znidaršič iz Št. Vida.

Truplo je bilo prenešeno v mrtvašnico v Št. Vidu. Sodijo, da je pokojnik ležal v gozdu že od 9. avgusta. Črvi so tako razjedli obraz, da ga ni mogoče prepoznati, pač pa je obleka še zelo dobro ohranjena. Pokojnik je star nekaj izpod 40 let. Oblečen je v temno-modro progasto obleko in v zelo fino perilo. Zavezano ima modro ovratnico, poleg trupla je ležal nov klobuk. Komisija sklepa, da se je pokojnik sam zastropil. Komur koli je kaj znanega o pokojniku, naj to čim prej sporoči orožniški stanici v Št. Vidu ali pa preiskovalnemu sodišču v Ljubljani.

Zdravniško pojasnilo iz Kranja

O hudi prometni nesreči v Križah smo poročali 17. t. m. v »Jutru« in je bilo navedeno, da je na žalost zdravnik dr. F. v Kranju iz nerazumljivih razlogov odklonil zdravniško pomoč prizadeti gospej. K temu nam je poslal g. dr. Božidar Fajdiča, zdravnik v Kranju, daljše pojasnilo, v katerem opisuje dogodek takole: K meni je prišel načelnik reševalnega oddelka kranjske gasilske čete g. Janko Bidovec in me prosil, naj preiščem goso, ki se je ponesrečila. Pred mojo hišo

sta stala dva avtomobila, od katerih je bil eden naš gasilski. G. Bidovec me je povedel k drugemu avtomobilu. V njem na desni je sedel možič, na levi nanj naslonjena pa ponesrečena gospa. Pregledal sem jo v avtomobilu. Na desnem sencu je imela rano — odrgnino, desno ramo pa bolečo, da je pri vsakem dotiku stokala. Ugotovil sem zlom kosti v desni rami in da spada takoj v bolnišnico. Poznal nisem nikogar. Odstopil sem od avtomobila, in vprašal zraven stoječega, meni neznanega gospoda, če je on pripeljal ponesrečenko. Na njegovo potrdilo sem pripomnil: »Peljite jo še naprej v bolnišnico!« To je bil osem v strel. Dobil sem odgovor: »Jaz sem jo pripeljal do sem sedaj je vaša dolžnost kot zdravnik, da poskrbite za njen prevoz v bolnišnico.« Ostro sem ga zavrnil, da zdravnik še ni avtoizvošček, pač pa je dolžnost sportnika ponesrečencu-tovarišu pomagati pošteno do bolnišnice. Medtem so naši vrli izborni izvežbani gasilci že prevzeli ponesrečeno gospo, jo položili v svoj avto in jo odpeljali v Ljubljano.

vanjem bolniških prostorov poskrbljeno, da bo zrak v njih ostal zmerom svež in čist. Namesto z običajno centralno kurjavo se bodo ogrevale bolniške sobe v novem prizidku s takozvano žarilno kurjavo, ki bo tu prvikrat uvedena v Sloveniji.

Zdravstveni zavodi v inozemstvu imajo z novo kurjavo prav dobre izkušnje. Njena velika prednost je, da grelna telesa ne dosežejo visoke temperature (največ 40 stopinj C), tako da se na njih ne more sežigati vsakovrstni organski prah, kilebdi v zraku. Paljenje tega prahu na grelcih namreč povzroča na dihalih tisti neprijetni občutek, da se nam zdijo zrak pre suh, čeprav je v resnici zadosti vlažen. Navadni grelci, ki so neprijetni tudi zaradi tega, ker spravljajo zrak v cirkulacijo, raznašajo s tem prah po prostoru, ter so krivi prepriha, kadar se odpirajo okna in vrata.

Dr. Miroslav Lukan

Danes ob 16. ho izpred hiše žalosti Prod Skofijo 15 v Ljubljani nastopil zadnji pot k Sv. Križu g. dr. Miroslav Lukan, veliki župan v pokoju. O njegovi smrti smo včeraj kratko poročali.

Pokojnik, ki je bil v Ljubljani kakor tudi daleč po Sloveniji dobro znan, je bil po rodu Dolenjec. Rodil se je l. 1875 v Št. Vidu na Dolenjskem kot sin zdravnika. Studiral je gimnazijo v Ljubljani, pravne študije pa je dovršil na Dunaju in v Gradcu, nakar se posvetil politično upravni službi in je bil izprva pri deželni vladi, v vojno pa je šel kot civilni uradnik ter je bil komisar v Bosni in nato tudi v Srbiji. Leta 1916. je bil poklican v Postojno, kjer je bil postavljen za občinskega gerenta. Postojna je bila takrat, kakor znano, glavni stan poveljnika soške fronte maršala Boroviča.

V Postojni je dr. Lukan ostal do konca vojne, ob prevratu pa se je takoj stavil na razpolago deželni vladi za Slovenijo in je bil postavljen za gerenta v Celju. Nato je bil imenovan za poverjenika za agrarno reformo in naposled za agrarnega direktorja v Ljubljani. Politično se je priključil narodni radikalni stranki. Ko je ta v letu 1923. sestavila vlado ter so bile organizirane velike županije, je bil dr. Miroslav Lukan v marcu 1923 imenovan za velikega župana v Ljubljani. Na tem odgovornem mestu je ostal pol leta, nato pa je dalje vršil funkcijo šefa za agrarne operacije. Ostal je v službi do leta 1935., nakar je sam prosil za upokojitve. Zanimal se je tudi za komunalno politiko Ljubljane in je bil tri leta član mestnega sveta. Sodeloval je v raznih odborih kakor tudi v upravi Mestne hranilnice.

Ugledni pokojnik, ki je bil na glasu dobrega človeka in je zato bil delcezn splošnih simpatij, je zapustil vdovo gospo Hilda, po rodu Bleiweisovo-Trsteniško, sina dr. Mitjo in hčerko gospo Stano, poročeno Musičevo. Ko odhaja k večnemu počitku, se ga prijazno spominjajo vsi njegovi številni prijatelji in znanci. Ugledni družini izrekamo odkritosrčno sožalje!

Moderna žarilna kurjava v golniškem zdravilišču

Kakor smo že poročali, gradi bolniški fond Udruženja jugoslovanskih železničarjev in brodarjev na Golniku poleg glavne zdraviliškega poslojpa nov trakt, ki je zamišljen kot depandansa sedanjega zdravilišča. Staro in novo poslojpe bosta spojeni med seboj s posebnim zveznim traktom, tako da bosta tvorili popolno enoto. V novem poslojpu bo prostora za 60 postelj, ki bodo v prvi vrsti na razpolago članstvu UJZB. Poslojpe, ki je zanj napravil načrte inž. Lado Kham, bo urejeno po najmodernejših načelih, ki veljajo danes v gradnji sanatorijev za pljučno bolne paciente. Bolnikom bodo poleg svetlih zračnih sob na razpolago prostorne ležalnice. Za primer slabega vremena ko bolniki ne morejo v park, je v prizemlju zgrajeno prijetno sprehajališče. Na koncu novega trakta je pod streho že tudi novo poslojpe za upravo in strežno osebje.

Ker je za bolne na pljučih dober zrak eno izmed glavnih zdravil, je v novem zdravilišču zanj vsestransko kar najbolj vestno preskrbljeno. Poleg širokih oken bolniških sob, ki vsa drže na jug in puščajo pristop balzamiznemu golniškemu zraku, je tudi s čisto novovrstnim ogre-

Vseh teh nedostatkov žarilna kurjava nima. Pri njej se namesto grelcev uporablja sistem žarilnih cevi, ugrajenih v stroju pod tenko plastjo ometa. Z njih se vstopajo toplotni žarki, ki direktno, brez posredovanja zraka, ugrevaajo prostor in vse kar je v njem. Posebno prijetno pa je pri tem, da se čuti soba lepo topla tudi takrat, kadar so okna na stečaj odprta. Za zdravilišče kakor je Golnik, je to še posebne važnosti, ker ostanejo okna v bolniških sobah v letnem povprečju odprta skoraj po 20 ur na dan.

V sredo so si ogledali novo žarilno kurjavo na Golniku člani ljubljanske sekcije Udruženja inženjerjev in arhitektov, da se seznanijo z nje ureditvijo in delovanjem. Instalacijo gradi podjetje Drago Hudnik iz Ljubljane. V izvedbi je žarilna kurjava nekoliko dražja od običajnih centralnih kurjav, toda že v nekaj letih se večje investicije izplačajo s prihranki na kurjavi. Zanimivo je, da se sistem žarilnih cevi, ki služi pozimi za gretje, poleti lahko uporablja za ohlajevanje sob. Namesto vroče, se spusti v cevni sistem ohlajena voda in se na ta način lahko temperatura prostorov zniža za kakih 5 stopinj napram zunanji temperaturi.

Novo zdraviliško poslojpe bo skupaj z instalacijo moderne grelne kurjave dograjeno še letošnjo jesen in bo drugo pomlad že na razpolago bolnikom, ki zmerom v večjem številu iščejo zdravja na našem Golniku.

Dražba tovarne v Kočevju

Glede na članek, ki smo ga objavili pod gorenjim naslovom včeraj, nas prositi zastopnik Češke prumyslove banke v Pragi, da objavimo naslednje pojasnilo:

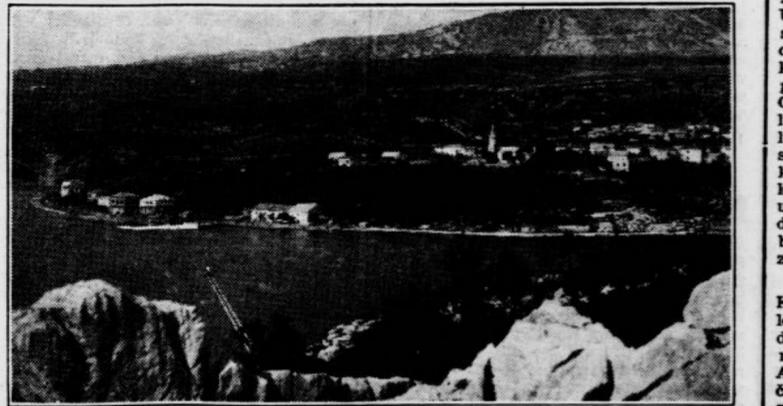
Pojasnilo družbe »Slavoteks«, priobčeno v Vašem cenjenem listu je deloma netočno in zavajajo zmotno. —

Dne 13. septembra se bo vršila pri sreškem sodišču v Kočevju dražba tekstilne tovarne Bohuslava Horaka v Kočevju in to na predlog Češke prumyslove banke v Pragi — ne Češke industrijske banke, filiale v Ljubljani — radi njene pravnomočno iztožene in izvršljive terjatve v znesku 889.362,88 Kč s pripadki. Dolžnik hoče to dražbo onemogočiti oziroma zavleči med drugim s tem, da vodi proti upnici opozicijsko pravdo, ki se vleče že skoro tri leta. Sklicujoč se na to tožbo je predlagal dolžnik, da se mu dovoli odložitve dražbe do konca pravde. Izvršilno sodišče je njegovemu predlogu v toliko ugodilo, da je dovolilo odložitve, a le pod pogojem, da položi dolžnik najkasneje do 9. septembra pol milijona dinarjev kavcije. — Te kavcije pa dolžnik — vsaj doslej — ni položil in zaradi tega tudi dražba ni bila in ni mogla biti odložena.

Vest Vašega lista, »da je okrajno sodišče v Kočevju na zahtevo lastnika tovarne dražbo odložilo proti pologu gotove kavcije« — pa je tako dvoumno stilizirana, da je vzbudila v krogih interesentov mnenje, da je dražba res odložena. To krivo mnenje je še podprla okolnost, da je ljubljanski radio včeraj 23. t. m. priobčil vest, da je dražba tovarne odložena, ker je lastnik položil kavcije. Danes 24. t. m. je ljubljanski radio to vest že demantiral.

Danes se prepreči nadaljnje beganje javnosti in interesentov. Vas prosim, da objavite to pojasnilo. Če bo — česar pa ni pričakovati — dolžnik res položil pravočasno določeno kavcije, bo upnica sama skrbela za to, da se to primerno in pravočasno objavi javnosti in interesentom.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

kot čudež. Nebo umito, sonce divje pripeka. Večeri so pa hladni kot v nizki planini. Zgoraj v šiljevici pikajo komarci, spodaj na obali jih ni. Resnično ne! Noči so hladne. Daleč s Krka se oglašata samotni nočni pevec, črček, ki ga slišiš milje da. leč. Čez dan se vozijo šegavi galebi. Zvišča padajo v vodo, se zbirajo v gruče, se krohočejo, pripravajo in v velikih jatah niz. ko ob gladni poletavajo za tropom rib. Za krajem strlijo visoke lestve tunere. Zgoraj v vročini, s širokokrajnim slamenikom na glavi opazovalec. Strmi trideset metrov podse in čaka na, tropi tun, ki so še bog

ve kje v Kvarneru in pridejo šele jutri, ali pa če sploh pridejo. Na bregu sedi ribič in napol dremaje čaka, kdaj bo zagrabila udico lovratca ali brancin. V sencu pred obrežno gostilno zavpije ribič Peter in spet je vse tiho. Nedelja. Zgoraj v vasi plešejo zastavni fantje in lepa dekleta »dok ne pukne zora« na zvoke tamburaškega zbor. Če se črnooki, divji a ponižni ribič Paškal napije, prepeva boduljske pesmi, med njimi najraje ono o žuti kuči, držirni, daradarada... V črnomodro nebo, v katero se razpreza hrušč, odsev ribiške luči, ki visi pod oknom kamenite hiše, se raspa-

kajo kasne ure. Noč z daljno bliskavico od Učke, s pripevi burje, valov, zateglih glasov s kršnih obrežij. Svetilnik na Mrtvem otoku mežika v kot olje valujoče morje, ki je upadlo za meter ali več. Iz daljine gledajo razsvetljena okna s Sušaka, Reke, Opatije. Z neba prihaja odsev vstajajoče lune, tam daleč na morju pa lebdijo ribiška luč na rilu čolna, ki počasi polzi skozi skrite zatone. Nenadoma napolni ta široki kanal nemir in nekje se pokažejo luči volikega parnika, ki ga ženejo zamolčki udarci vijaka. Za njim se podijo ostrini dolgi grebeni in udarjajo še dolgo časa na bregove. Potem pa je spet vse tiho. Le zvezde migotajo.

Take so noči, taki so dnevi v Sv. Jakobu. Kaj ne, resničen dolgčas. Nihče te ne nad. leguje, nihče ničesar ne predpisuje. Kaka desetorica letoviščarjev se razgubi in ne moti drug drugega. Včasih jih je seveda več. A kar je najbolj čudno, vedno isti se vračajo še in še ter včasih pripeljejo še koga s seboj. Tem menda ni dolgčas ali pa prihajajo zgolj radi tega. Čudno, ne? Jaz pojdem že petič. AML

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Frazna-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Frazna-Josefove« vode izborno urejuje funkcije črev.

Nova nemška politika in balkanske države

Nemška presoja vpliva rusko-nemške pogodbe na balkanske narode

Berlin, 24. avgusta. b. Nekateri današnji nemški listi objavljajo dalje dopise od svojih balkanskih poročevalcev o vtisu, ki ga je napravil preokret v nemški politiki pri balkanskih državah. Tako poudarjajo med drugim, da je bil ta preokret v splošnem sprejet z velikim zadovoljstvom, kar si je po mnenju poročevalcev mogoče razložiti predvsem s tem, da je struktura balkanskega prostora v glavnem slovanska, nov nemški korak pa predstavlja zblizanje z največjo slovansko veselijo. S tem je Nemčija ovrgla domnevo, tako pišejo nemški listi, da bi bila nasprotnica Slovanov. Nasprotno, tretji rajh je s svojo gesto dokazal, da želi doseči sporazum s slovanskim svetom. Listi ne pripominjajo, ali se ta volja Nemčije nanaša tudi na Poljsko in druge Slovane, poudarjajo pa izredno važno vlogo, ki jo bosta v bodoče v sporazumu z nemško politiko igrali Jugoslavija in Bolgarija.

V ostalem prikazujejo vsi nemški listi v svojih komentarjih novo nemško gesto kot pomemben korak za pomirjenje Evrope in za ohranitev miru, ki ni več v nevarnosti, odkar se je posrečilo razbiti »fronto miru«, ki je bila naperjena proti Nemčiji.

Berlin, 24. avg. b. Današnji nemški listi objavljajo spet daljša poročila svojih balkanskih poročevalcev, v katerih poudarjajo, da se po sklenitvi nemškoruske pogodbe bliža čas popolne nevtralizacije vsega Balkana. Turčija je že napol poti k temu spoznanju, saj je bila že pri sklenitvi obrambne zveze z Anglijo in Francijo dovolj previdna, da je uveljavljene teh dveh zvez spravila v neposredno odvisnost od sklenitve angleško-francoskega sporazuma z Rusijo. Nemški listi poudarjajo, da bo prav ta okolnost Turčiji pomagala, da se »povrne na staro linijo nevtralnosti, kakor jo je zastopal pokojni Atatürk«. Isto pričakujejo nemški listi tudi od Rumunije in Grčije, ki ju novi položaj prav tako sila k novim odločitvam, dočim sta Jugoslavija in Bolgarija že v svojih dosedanjih zadržanem dokazali, da se ne želita vmešavati v spore med veseljami, temveč ohraniti popolno nevtralnost. To bi končno na isti liniji zedinilo ves Balkan, Bolgarski vladni list »Dnes« je prav te dni zavzel v posebnem uvodniku za politiko balkanske solidarnosti, kar ni ostalo neopaženo v nobeni balkanski prestolnici. Iz novih spoznanj lahko izvajajo balkanske države en sam sklep: njih lastni interesi jim danes narokujejo politiko nevtralnosti.

Berlin, 24. avg. w. Nemški poročevalski urad objavlja obširne vesti o mrzličnih vojaških pripravah na Poljskem. Po teh poročilih so zaprte vse dovodne ceste proti nemški meji. Vseposvod grade tankovske pasti in žične ovire v štirih do petih pasovih. Vsi mostovi, podvozi in razni prehodi so podminirani. V gozdovih so postavljeni posebni stolpi za opazovalce, ki so noč in dan zasedeni. Ponoči se pojavljajo na meji tudi baloni z opazovalci, zarometi pa osvetljujejo vse važnejše obmejne točke. Na kilometre daleč so gozdovi posekani, tako, da so ostali samo še po 1 m do 2 m visoki štori, ki so prepleteni z bodečo žico. Noč in dan grade tudi utrjene postojanke ter strelske järke, ki so že vzdolž vse meje zasedeni. Ves promet v obmejnih pokrajinah je pod najstrožjo vojaško kontrolo.

Vpoklicji tudi v Franciji

Pariz, 24. avgusta. c. Potom lepakov so v poklicni novi kontingenti rezervistov. Vpoklic se nanaša na vojaške obveznike, katerih mobilizacijska objava ima št. 3 in 4. V Parizu so bili rekvirirani vsi avtobusi najnovjšega tipa in mnogo zasebnih avtomobilov. Danes je že mnogo rodbin zapustilo Pariz in odpotovalo proti jugu države, sicer je pa razpoloženje v Franciji popolnoma mirno.

Pariz, 24. avg. br. Ko so se davi pričeli izvajati poslednji ukrepi francoske vlade o vpoklicu novih kontingentov vojaških obveznikov, je promet v Parizu in drugih mestih, kjer so se pričeli koncentrirati oddelki vpoklicanih rezervistov, silno oživel. Skozi Pariz je danes šlo nešteto vojaških transportov. Skoraj vsi so bili namenjeni na zapadne francoske meje, deloma pa tudi v Savojske Alpe. Zaradi izredno ojačenega vojaškega prometa so pariške oblasti začasno zasegle večje število avtobusov, tako da se je civilni avtomobilski promet v Parizu precej omejil. Kljub vsem tem ukrepom in senzacionalnim vestem iz Moskve je prebivalstvo Pariza ostalo mirno. O kakšni paniki, o kateri so se po inozemstvu danes popoldne razširile razne vesti, ne more biti govora.

Tudi Grška kliče pod orožje

Atene, 24. avgusta. AA. Vojno ministvo sporoča, da sta bila zaradi udeležbe na manevrih poklicana pod zastavo dva letnika rezervistov in sicer divizija pešadije, poljskega topništva in težkega gorskega topništva, konjenice, telegrafistov, ter posebni oddelki, ki so v objavi podrobno navedeni. Niso pa poklicani rezervisti, ki pripadajo mornarici, letalstvu in orožništvu.

Italija postavlja obalne baterije

Rim, 24. avgusta. c. V Italiji je opaziti le malo vojaških priprav, postavljene pa so bile nove obalne baterije in mreže proti podmornicam v vojnih lukah.

Rim, 24. avgusta. AA. Mussolini je sprejel danes načelnike generalnih štabov vojske, mornarice, letalstva in milice ter z njimi razpravjal o vojaških pripravah.

Berlin, 24. avg. br. Po vesteh iz koridorja se je pričela danes dopoldne splošna mobilizacija na Poljskem.

150.000 Francozov ob španskem Maroku

Burgos, 24. avg. br. Ob mejah španskega Maroka je koncentriranih 150.000 mož francoske vojske.

Pogodba devetih sil bo odpovedana?

Tokio, 24. avg. br. v Tokiu so se danes iz zanesljivega vira razširile vesti, da namerava japonska vlada glede na najnovejši razplet mednarodnega političnega položaja v Evropi odpovedati pogodbo devetih sil o odprtih vratih na Kitajskem.

Povišanje diskonta v Angliji

London, 24. avgusta. c. Angleška banka je povečala diskont od 2 na 4%. To je prvo povišanje diskonta od leta 1932.

Smrt rimskega guvernerja

Rim, 24. avgusta. AA. Danes zjutraj je po dolgi bolezni umrl guverner mesta Rima, knez Colona. Star je bil 48 let.

Učiteljske premestitve

Beograd, 24. avg. p. »Službene novine« so danes objavile velik ukaz o premestitvah učiteljev in učiteljic. V dravski banovini so bili premeščeni: Angela Praprotnik s Sinjeva vrha (srez Crnomelj) v Senovo, Helena Setina iz Apač k Sv. Juriju ob južni železnici, Franja Burgar iz Kapele v Ribnico, Bogomila Kalan iz Cerkeļ v Predosije, Maksimilijana Bodnar iz Pilštajna v Kostanjevico, Marija Suštar od Sv. Lovrenca na Dravskem polju v Hrastnik, Marija Jugovič iz Velenja v Trbovlje, Judita Spilhal iz Griž v Trbovlje, Marija Čotar iz Moravč v Višnjo goro, Alojzija Ahič iz Koprivnice v Polhov Gradec, Justina Rošker iz Pišec v Ljutomer, Angela Jaut od Sv. Ruperta v Slovenskih gorah k Sv. Juriju v Slovenskih gorah, Vilgilo in Pavla Kotnik od Sv. Marjete (srez Ptuj) na Pobjezje pri Mariboru, Otilija Čepe od Sv. Križa (srez Maribor) levi breg v Studence pri Mariboru, Ivan in Nežika Lebih iz Prevalja v Kuzmo (srez Murka Sobota), Rudolf Števanec iz Šalovcev v Tišino (srez Murka Sobota), Vera Jakac iz Štrekljencev (srez Crnomelj) v Ženavlje (srez Murka Sobota), Boris Pečarič od Sv. Jerneja (srez Krško) v Podgrad, Bogomira Škedl iz Sel pri Hinjah v Zagradec, Elza Kokalj iz Prevalj v Kuzmo (srez Murka Sobota), iz Velikih Dolencev (srez Murka Sobota) k Sv. Emi (srez Šmarje), Anton Demšar od Sv. Ruperta v Zeleznike, Ana Zidar od Sv. Marjete v Lemberk (srez Šmarje) in Roza Bolha iz Mokronoga v Zalno pri Višnji gori.

Postani in ostani član Vodniške družbe!

Milijonske vojske na pohodu

Kakšne armade lahko postavita oba oborožena bloka drug proti drugemu

Nocoj stoji sigurno v Evropi pod orožjem že več kakor 15.000.000 mož, ki čakajo na odločilno povelje. V zvezi s tem se samo po sebi pojavlja vprašanje, s kolikimi vojnimi silami razpolaga eden in drugi tabor. V enem taboru stoji danes angleški imperij z vsemi svojimi dominijoni. Francija, Poljska, Turčija, Rumunija in Grčija, v drugem pa Nemčija, Italija in morebiti tudi Španija in Slovaška. Ostale evropske države so ojačile svojo obrambo, da morejo očuvati nevtralnost. Anglija lahko postavi v slučaju vojne pod orožje takoj 1.800.000 mož, 3.500 letal prve linije in 1.500.000 ton vojne mornarice. Mornarica in letalstvo sta že popolnoma, suhozemska vojska v velikem delu mobilizirana.

Poleg tega razpolaga Anglija v svojem ožjem stratežnem načrtu z oboroženo pomočjo svojih dominionov ter Egipta, Indije in Iraka. Egipt razpolaga z vojsko od 150.000 mož, 400 letal prve linije in 10.000 tonami vojne mornarice. Avstralija lahko pokliče takoj pod orožje 150.000 mož, 300 letal prve linije in 80.000 ton vojne mornarice. Angleška Indija lahko mobilizira takoj 450.000 mož, 300 letal prve linije in 10.000 ton vojne mornarice. Angleški Sudan bo postavil po mobilizaciji 10.000 mož in 150 letal. Irak razpolaga v slučaju vojne z vojsko 70.000 mož in 100 letal prve linije. Kanada bo štela po mobilizaciji 250.000 mož vojske, 500 letal prve linije in 10.000 ton vojne mornarice. Nova Zelandija lahko pokliče pod zastavo 120.000 mož vojske, 180 letal prve linije in 20.000 ton vojne mornarice. Južnoafriška unija bo pozvala v slučaju mobilizacije pod orožje 450.000 mož in 600 letal prve linije. Skupaj razpolaga torej angleški imperij z dominijoni in vojsko neposredno povezanimi zavezniki državam v slučaju mobilizacije s 3.430.000 možmi, 6230 letal prve linije in 1.630.000 tonami vojne mornarice. V slučaju evropskega konflikta mora seveda računati prvenstveno za prvo razdobje borbe samo s silami, s katerimi razpolaga neposredno v Evropi.

Francija lahko mobilizira vojsko od 5.500.000 mož, 3000 letal prve linije in 800 tisoč ton vojne mornarice.

Grčija bo imela pod orožjem 600.000 mož, 300 letal prve linije in 60.000 ton vojne mornarice.

Poljska vojska šteje mobilizirana 3 milijone 500.000 mož, 1800 letal prve linije in 17.000 ton vojne mornarice.

Rumunija lahko pokliče pod orožje 2 milijona 200.000 mož, 1000 letal prve linije in 10.000 ton vojne mornarice.

Turčija lahko mobilizira 1.600.000 mož, 750 letal prve linije in 70.000 ton vojne mornarice.

Skupaj lahko postavi blok tzv. fronte miru po proglasitvi splošne mobilizacije na bojnja polja 16.830.000 mož, 13.080 letal prve linije in 2.587.000 ton vojne mornarice.

Na drugi strani pa lahko postavijo osovinske veselice skoraj enako moč.

Nemčija lahko pokliče pod zastavo 8 milijonov mož, 6000 letal prve linije in 200 tisoč ton vojne mornarice.

Italija bo mobilizirala 6.000.000 mož, 3 tisoč letal prve linije in 700.000 ton vojne mornarice.

Španija lahko pokliče pod orožje 1 milijon mož, 700 letal prve linije in 100.000 ton vojne mornarice.

Slovaška, ki zagotavlja, da se bo borila na strani Nemčije, bi mogla dati 250.000 mož in baje 200 letal.

Italija lahko še mobilizira v Albaniji še 100.000 mož.

Skupaj lahko postavi os Rim-Berlin s svojimi zavezniki v slučaju polne mobilizacije pod orožje takoj 15.250.000 mož, 9.900 letal prve linije in 1.000.000 ton vojne mornarice.

Podatke o vojni moči posameznih držav smo posneli po knjigi nemškega generala Hugona Schäferja »Pregled vojnih sil vseh držav«, ki je izšla letošnje poletje na Dunaju.

Beleške

Uradni podatki o volitvah obratnih zaupnikov

Delavska zbornica in Ljubljani je večer objavila poročilo o rezultatu volitev obratnih zaupnikov v Sloveniji. Poročilo pravi, da so se vršile volitve v 961 podjetjih, zbornica pa je dosegla prejšle volivne zapiske iz 923 obratov, v katerih je bilo izvoljenih 1628 delavskih in 178 nameštenskih zaupnikov. K temu je pripomniti, da gre pri številu 923 obratov tudi za mnoge male neindustrijske in neobrtniške obrate. Tako so ponekod bili izvoljeni tudi zaupniki delavcev odn. nameštencev v cerkveni odn. župnijski službi itd. Po uradni objavi Delavske zbornice so od izvoljenih zaupnikov dobili: Jugoras 665 (zeleni), Strokovna komisija URSSJ 461 (rdeči), Narodna strokovna zveza (modri) 366, Jugoslov. strokovna zveza (beli) 243 zaupnikov, nadalje Zveza privatnih nameštencev 17, Botič pa 10 zaupnikov. Neopredeljenih je po tej statistiki 12, neorganiziranih pa 30 zaupnikov. Iz 39 obratov še manjkajo rezultati.

Po tej statistiki bi bili dobili terti Jugoravosovi dobro tretjino obratnih zaupnikov, dočim odpadeta na svobodne strokovne organizacije dve tretjini.

Vprašanje duhovniških upufojod

V »Slovenec« se ponovno pritožujejo stari župniki, da dobivajo premajhno pokojnino ter da ne morejo ne živeti ne umreti. Razumemo njihov težki gnotni položaj, ki hudo sliči bedi naših staroupokojencev. Mislimo pa, da se s pozivom na Beograd ne obračajo več na pravo adresu. Po naših informacijah se pripravljata namreč rešitev zanje tokrat v Ljubljani, v škofijskem ordinariatu, ki je pozval finančne strokovnjake, da izdelajo načrt za ustanovitev posebnega fonda za podpiranje starih in onemoglih duhovnikov. V fond se bo stekal del dohodkov iz posestev verskega zaklada, ki jih ravno te dni od države prevzema škofijska uprava. Ker so prevzeta posestva vredna okoli 200 milijonov dinarjev, bodo dohodki tako veliki, da ureditev dosedanjih bednih duhovniških penzij ne bo težka. Želimo le, da se priprave za ta res prepotreben fond čim bolj pospešijo.

Bodoča organizacija hrvatskih društev

»Obzor« razpravlja o važni vlogi, ki jo bodo igrala po sporazumu hrvatska društva v življenju hrvatskega naroda. Med drugim pravi:

»Po sporazumu bo dana možnost vsem hrvatskim društvom, da organizirajo svoje društveno delo na temelju naše narodne samobitnosti. V bodoče ne bo več skupnih centralističnih vodstev posameznih društev, ki bi vsiljevala Hrvatom svoje poglede. Hrvati bodo odslej sami vodili svoja društva. To zahteva tudi načelo enakopravnosti. Domovi hrvatskih društev se bodo zidali v Zagrebu in v drugih hrvatskih mestih. Denar hrvatskih članov se bo zbiral v hrvatskih blagajnah. V prosvetnih, sportskih in socialnih organizacijah bodo nastopali v bodoče kot Hrvati. Pri skupnih nastopih s Slovenci in Srbi pa bomo poskrbeli za to, da se bo čuvalo načelo polne enakopravnosti.«

Dolžnosti sokolstva

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« objavlja poročilo o sokolskem zboru, ki se je vršil v Goraždi. Zbor je priredila sarajevska sokolska župa, ki želi seznaniti čim širše sloje prebivalstva s sokolsko miselnostjo in sokolsko organizacijo. Glavni govornik v Goraždi je bil novinar Radmilo Grdjič, ki je dejal, da vidi sokolstvo v današnjih usodnih dneh nujno potrebo zbiranja vseh pozitivnih in rodoljubnih sil. Izvajal je:

»Nastopil je trenutek, ko bomo morali

odstraniti vse strankarske, družabne in osebne predsodeke in misliti samo na interese naše narodne in državne skupnosti. Jugoslovensko sokolstvo poziva v teh dneh, ko stojimo morda pred največjimi preizkušnjami, k zbiranju vseh narodnih sil in k moralni mobilizaciji vsega našega naroda. Kdor je pravi Sokol, ta bo posvetil sedaj vse svoje sile in ves svoj prosti čas sokolstvu in njegovi ideji.«

Obisk italijanskih študentov omladin JRZ

Kakor napoveduje »Slovenski jug«, glasilo omladine JRZ, bo prispela v soboto 25. t. m. preko Bukarešte v Beograd skupina 30 italijanskih dijakov, članov fashične akademске organizacije na obisk omladine JRZ. List pravi, da se žele italijanski akademiki seznaniti z našim dijakom in dijaškimi organizacijami. »Italijanski dijak žele, prežeti simpatij do svojih jugoslovenskih tovarišev, čim bolj poglobiti sodelovanje med akademsko omladino obeh prijateljskih držav. Mi se iskreno veselimo prihoda italijanskih tovarišev ter jim izrekamo svoje iskrene pozdrave in želje, ob enem tudi pripravljenost podpreti vso akcijo, ki bo služila blaginji obeh prijateljskih narodov.«

Subotica kot žganjar

»Vreme« poroča, da so finančne oblasti kaznovale subotičko občino z globo 92.000 dinarjev, ker je kuhala premočno žganje brez dovoljenja. Obnem je finančna kontrola zaplenila v občini, vinogradu na Pačiču 600 litrov žganja.

Gospod Križman zopet na poslu

Gospod župnik Andrej Križman se je očitno poslovil od dušnopastirskega opravila ter se zopet vse posvetil politiki. Zapustil je lepe Tunjice in tamošnje svoje farane ter se preselil v Ljubljano, kjer urejuje sedaj zopet »Slovenskega delavca«, kakor ga je svoje dni na Jesenicah, dokler se ni umaknil svojemuz vzornemu nasledniku v zelene Tunjice. Tokrat so si gospod Križman sposodili Sokole in napisali v svojem organu beležko »Sokoli — brezdomci«, v kateri pravi:

»Mi to že zdavnaj vemo, da je narodnost naših naprednjakarjev samo na jeziku. Mi vemo to tudi o slovenskem sokolu. Zvečnega nacionalna gesla so si nadedli, kot sraka pavovo perje, da s njimi prevarajo lahkoverneže in nepoučene. Dejanja tako govore, da so se naši sokoli na narodnost povzigli. Med delavstvom njihovi člani prav izrazito podpirajo brezdomovinske in antinacionalne marksiste. Pri volitvah obratnih zaupnikov držijo z njimi skoz drin in strn za rdečo glasovnico. Po podjetjih jih prožirajo. Svoje dvoranje jim dajejo na posodo. V Studenci, tako čitamo v »Delavski politiki« je imela rdeča »Vzajemnost« iz Studenca, Maribora, Pobrežja, Tezna in Radvanja svojo razredno prireditel v »Sokolskem domu«. V Trbovljah je ob zadnji marksistični proslavi raz Sokolskega doma po naših poročilih vihrala zastava. Tako v praksi kažejo, kje — jim je srce; pri marksističnih brezdomovincih namreč.«

Jugoslavija in Bolgarija

Sofijski list »Dnes«, ki je organ predsednika bolgarske vlade Kjosjevanova, objavlja uvodnik, v katerem pravi, da sta Jugoslavija in Bolgarija odločeni izjaviti politiko neodvisnosti in nevtralnosti. »V tem pogledu poje Bolgarija roko v roki z Jugoslavijo. Boljši je vrbec v roki, kakor golob na strehi. Tako misli danes vs bolgarski narod, ki noče več čuti o lužljah, ali celo avanturah. Bolgarski narod želi ustvariti svoje upravičene težnje in zahteve mirnim potom. Danes je dejstvo, da obstojata na Balkanu dve državi, ki predstavljata zruženje silo 23 milijonov duš in oboroženo vojsko treh milijonov pušk. Ta resnično miroljubni blok ima vse možnosti za čuvanje miru in branitev pravic bolgarskega in jugoslovenskega ljudstva.«

Resne Halifaxove besede

Snoči je govoril angleški zunanji minister po radiu in opozoril na miroljubnost in odločnost britanskega imperija

London, 24. avg. c. Danes ob 21.30 je imel zunanji minister lord Halifax sledeči govor preko vseh angleških in ameriških postaj:

Morda bo koristilo, če povem nekaj besed o mednarodnih dogodkih, ki so dovedli do sklicanja parlamenta. Težavna situacija med Nemčijo in Poljsko je začela zaradi nemških zahtev glede Gdanska in tako zveznega koridorja. Potem so prišle medsebojne rekriminacije o postopanju z manjšinami. Obtožbe, ki jih je Nemčija iznesla proti Poljski v tem oziru, pa so močno spominjale na lanske obtožbe proti Češkoslovaški. Tudi v Nemčiji je velika poljska manjšina in poljska vlada se pritožuje glede postopanja Nemčije s to manjšino. V splošnem je treba reči, da je bilo stališče poljskih odgovornih državnikov spričo kampanje, ki je naperjena naravnost proti življenju Poljske, pomirljivo in niti malo izvažalno. Verujem, da so poljski državniki bili vedno in da so se pripravljali, da se z Nemčijo mirno pogajajo o vseh spornih vprašanjih, če obstoja upanje, da bo razprava svobodna brez grožnje sile in da bodo rezultati tudi drži. Do aprila tega leta je obstajala med Nemčijo in Poljsko pogodba iz leta 1934 in niso na podlagi te pogodbe nastale nobene težave. Ni razvidno, zakaj tudi sedaj ne bi bilo mogoče rešiti vseh vprašanj mirno.

Toda spor ima globlje vzroke. Življenje vseh narodov zavisi od medsebojnih pravic in medsebojnega zaupanja. Vsak narod naj živi na svoj način in upošteva pravice drugega. Anglija je bila vedno nasprotna, da bi ena sila skušala vladati nad drugo. Dogodki letošnjega leta so povzročili, da smo z besedo in dejanji pripravljali pomagati onim državam, ki so neposredno ogroženi. Zato smo uvedli vojaško službo in napravili vse napore, da že v mirnem času spravimo svojo vojaško silo na čim višjo stopnjo. Zato smo prevzeli obveznosti do Poljske in zato smo se pogajali za pakt z Rusijo.

Za slučaj, da to ne bo možno, pa si moramo biti na jasnem, kakšna naj bo bodočnost Evrope. Zato se moramo upreti sili. Rečeno nam je bilo da ne bi smeli gledati preko naših lastnih mej. Tisti, ki to trdi, pa po zabljujejo, da bi s takim ozkim stališčem riskirali, da propade načelo svobode.

Mrzlične vojaške priprave po Evropi

Vpoklicanih je bilo pod orožje več novih letnikov rezervistov in v vsej naglici se grade utrjene postojanke

London, 24. avg. br. Zaradi položaja v Evropi so bile prav vse evropske države prisiljene izdati izredne vojaške ukrepe. Sicer še nikjer razen v Poljski ni bila proglašena mobilizacija, vendar so dosegli kontingenti oboroženih sil v posameznih državah v zadnjih 24 urah že svoj maksimum.

Po današnjih vesteh iz Nemčije je nemška armada pripravljena na akcijo. Ogromno čet je že koncentriranih na poljskih mejah. Po vseh nemških mestih, pa tudi na deželi, so rekvirirali ne le avtomobile, nego tudi druga vozila. Velike koncentracije čet se vršijo tudi v Badenu in vzdolž Siegriedove črte.

Tudi v Angliji so bili v zadnjih 24 urah naglo in uspešno izvedeni vsi večeraj izdani vojaški ukrepi. Skoraj vsi vpoklicani rezervisti so se že prijavili svoji edincam. Protiletalska služba je že v akciji. Pri signalnih napravah ob obali in okrog mest se je uvedla že permanentna dežurna služba. Rezervne telefonske napeljave so že v obratu. V Londonu so danes zaprli nekaj muzejev in pričeli pospravljati umetnine, ki jih bodo v danem primeru odpeljali iz mesta.

V Franciji je bilo večeraj vpoklicanih 700.000 rezervistov. Francoska vlada je na svoji današnji seji, ki se je vršila pod predsedstvom Lebruna v Elizejski palači, odobrila vrsto novih ukrepov, ki jih je predlagal ministrski predsednik Daladier. Med drugim je bila francoska vlada pooblaščenam rekvirirati privatno imovino v vojaške svrhe. Dejansko je bilo danes v Parizu rekviriranih že večje število avtobusov. V Parizu, kakor tudi v drugih francoskih mestih se je v pretelki noči razvil ogromen promet. Vojaški transporti odhajajo v

izredno kratkih presledkih na zapad in jugozapad.

Tudi v Belgiji so bili podzveti novi vojaški ukrepi. Vsi vojaški dopustniki so bili brzojavno pozvani nazaj v vojaško službo.

V Italiji je bilo zadnje dni vpoklicanih več letnikov mlajših rezervistov. Ministrski predsednik Mussolini je imel danes dopoldne dolg sestanek s šefi generalnih štabov, vojske, letalstva in vojne mornarice.

Vpoklic novih letnikov na Poljskem

Varsava, 24. avgusta. AA. (Havas). Poljske oblasti so izdale davi odlok o novih dopolnilnih ukrepih, katerih namen je ta, da se končno zagotovi obramba države in zvezi z mednarodnim položajem. Od meseca maja, ko sta bila poklicana dva letnika rezervistov, niso bili izdani nobeni ukrepi te vrste. Podrobnosti o obsegu vpoklica rezervistov pa ne objavljajo. Pozivi so bili poslani posamezno in nikjer niso bili nalepljeni plakati o mobilizaciji. Prebivalstvo sprejema te ukrepe kot nekaj takega, kar je nujno potrebno. Tudi rezervisti dokazujejo s svojim vedenjem, da vlada med njimi popolna disciplina, mir in odločnost.

Varsava, 24. avgusta. c. Poljska vlada je tekmo noči mobilizirala tri letnike, in sicer obveznike v starosti 26, 27 in 28 let, poleg tega pa še specialiste do 60 leta. Skupno je prizadetih 600.000 mož. Člani nemškega poslanštva v Varšavi se pripravljajo na odhod. Poljski prosvetni minister je za nedolgo čas odgodil začetek šol.

Sprehod po Bosni

voril. Dve banki in pol sva dala zanj in črno kavo sva pila.

Po kratkem odmoru sva se s Hašimom, piščanci in petelinom vračala domov. Na sredi pota so se piščanci razvezali in odleteli. Leteli so resnično kakor jerebice daleč navzdol. Z žalostjo sem opazoval njihov let v nepovratek. Naslednjega dne sem pral Hašima, kaj bova za kosilo:

»Mladi krompir, gospodine, i paradajz sa vekericom.«

De medicina ...

Vračajoč se pod večer truden od naporega terenskega dela sem obsedel pred malo kavarno pod košatim orehom. Oreh je za te kraje tipično drevo in pod njegovim aromatičnim hladom se človek neverjetno odpočije.

Sedel sem v krogu domačinov. Razgovarjali smo se o vsem mogočem, pa smo prešli tudi na zdravje, zdravila in bolezni. Pogovor o tem predmetu so začeli sami, ker mi je obvezani prst dišal po jodu.

»Ne govori toliko, lbro,« reče cestar.

»Ko je moj brat imel šen, mu je stara mati obesila okrog vratu pečatni vosek, kakor ga uporabljajo financni, in je ozdravel v treh dneh. Bog zna, kaj vse je v tem pečatnem vosku!«

»Da, ali če te zadene ženski veter — najbrž želodčna bolezen, moraš povezniti vroč lonec na trebuh, pa ti potegne želodec na pravo mesto.«

Ko je prišel sluga Hašim z nahrbtnikom, sva se napolila po novi progji proti šotoru. Nedaleč od tod sva našla majhno, okrog šest let staro dekletce iz bližnje bajte, ki je sedelo na zemlji in si dajalo opravka na stopalu noge. Popravljala je obvezo. Ko sem pogledal, kaj ima, sem opazil svežo globoko rano pod prsti. Dekletce si je bilo obrezalo nogo ob koso. Na rani je bilo neko zelišče, rana je bila onesnažena in povezana s staro ruto. Ko sem rano izpral z vodikovim peroksidom iz ročne lekarnice in pričel nogo obvezovati z gazo, sem opazil, da ima na nogah in rokah temnordeče barvane nohte. Nohti pa niso bili barvani od korena, marveč od sredine do koncev. Očitno je zmanjkalo barve, pa je barva odrašala z nohti. Kakor bi si jih bila deklica pomočila na pol v nerazredčeni malinovec.

»Kako ti je ime, mala?«

»Maida žuna.«

Službeno na terenu skoraj tri mesece ob reki Drini od Ustiprača do Foče ob novi železniški progji! Weekend, pravi bosanski weekend pod malim novim šotorom. Mršav kakor volk s fočanskim hribov sem se vrnil spet v Sarajevo. Ta weekend je bil poln pomanjkanja in velikih naporov, toda prelepa, elementarna in svojska priroda brez izumetničene pričeške me je priklenila nase, da pojemem še tja. Tako je pač Bosna. V njej je povsod borba, kakor je bila nekada. Ne po glavnih centrih, marveč po skritih, nepoznatih dolinah se odvijata tisto pestro in zanimivo življenje, ki se tako močno odraža od šablone mest. Le po krajih, odmaknjenih od sožitja velikih skupin, moreš prislunhati posamezniku in sebi in stopiti v dotiko s prirodo. Predvsem pa se ti zariše v spomin to ljudstvo, ki je vztrajno kakor njegov konj, a dobro in nevedno kakor njegova ovca. Tu ne vidiš jokavosti in solzavosti, tu še otrok ne plaka. Imenitna je ta poteza teh ljudi in vedno sem jih občudoval, ko so tudi v veliki tragiki ohranili svoj stoletni mir. Ali je to posledica verske vzgoje? Svet je tod namreč stodoletno muslimanski. Mogoče je to še bolj posledica trajne trde borbe, ki se je tod bila v huji obliki kakor drugod. Mir in spokojnost teh ljudi nihi nista več samobladanje. Violina njihovih čustev nima te strune, zato se nanjo sploh ne igra.

Zaklana budilka

Ob cesti, odnosno novi progji tod ni gostin. Najdeš samo kavarno, katerih inventar predstavlja neznatno vrednost. Delavstvo ob progji je samo iz bližnjih vasi, ki so raztresene po brdih, kamor so se bila ta naselja umaknila. To delavstvo ob progji ne potrebuje gostin. Hrana, mleko in koruzni kruh, prinaša s seboj. Kdor ne pripada delavskemu kadru, se hrani, kakor more. Predla mi je torej trda za hrano. Rekel sem slugi Hašimu:

»Hašim, danes je sobota, najine zaloge so porabljene, potrebno je, da greva v brda iskat piščance.«

Hašim odveže konja od bližnje slive. S konjem greš namreč tod tudi po vžigalice. Po enourni hoji in ježi sva prišla v prvo selo. Povsod z visoko ograjo iz desk ograjene hiše. Preden prideš k hiši, se ti pojavi neobziren pes in še neobzirniji parfem po plencah, prekuhanem maslu in sušilih se jagnječih kožicah. Treba je malo počakati, da se ženski svet umakne. Besedo ima Hašim, bil je namreč pri vojakih v Ljubljani in celo »posilnik«. Pozna vsa sela od Ustiprača do Foče.

»Mujo, ali bi prodal kakega piščanca, kokoš ali petelina?«

Pri tej hiši nisva dosegla ničesar. Še le pri tretji se nama je posrečil nakup dveh parov piščancev, ali čakati sva morala dolgo, da nama jih je gospodar ujel. Ko jih je Hašim zvezal in spravil v koš na konju, sva šla dalje, da kupiva še kaj, teden je namreč doletel. Piščancev nisva iztaknila nikjer več, saj so tudi že drugi stikali od pred nama.

»Hašim, pogledj onega petelina tam, ta bi bil za nas!«

Ta petelin je bil nekaj posebnega. Ni imel grebena, ampak namesto njega dva prstu podobna mesnata izrastka kakor puran. Stalst pa je bil in prav za prav lep.

»Po čem prodajš petelina, Sejd?« je pral Hašim.

»Ne vem, pralš bom deda. Zdi se mi pa, da ni na prodaj.«

Iz hiše je prišel ded, star kakor zemlja.

»Ne, ne prodamo petelina. Veš, on začne peti že ob treh zjutraj, pa se vsa vasa ravna po njem. Ob treh zjutraj vstanejo delavci in gredo na šilt na progjo. Še nihče ni zakasnili. Sosed na Brdu pa ima petelina, ki poje že ob eni uri ponoči. Ta petelin ni važen, tega morete kupiti.«

Ded se okrene in odide v hišo, ne da bi se dalje menil za nas. Ni preostalo drugo, kakor da smo šli gledat na Brdo. Ali na žalost, petelina nisvo več našli, izvedeli pa smo za petelina, ki poje ob štirih zjutraj. Kot ura sicer ni bil neobhodno potreben, ali gospodarja nisvo dobili doma. Kupčija ni postala perfektna. Vrnili smo se k petelinu, ki poje ob treh.

»Ali ga prodajš za dve banki?«

»Ne morem,« je rekel ded, »on je točnejši od ure in njegov glas pozna vsa vasa, ure pa nimamo. Točno ob treh zapoje »Ki-ki«, potem malo zategne in konča z dolgim »Ri-ki.«

Hašimu je bilo prav za prav steno, da sem ga priganjal na kupčijo: ni pa hotel namreč, da bi njegovi rojaki prišli ob tako važno rekvizito. Pa ga je vendar prego-

Stradivari

Deset let je imel, ko sem ga našel v grmovju med Osenico in Ustikolinu. Padel je ovce. Drobcan je bil in bel kakor majhen, bel kunec. V eni roki je držal čulico s paradižniki, od katere je kapal rdečkast sok. To bo s kosom koruznega kruha za prehrano do večera. Pod drugo pazduho je stiskal pravo pravcato violino.

Sedla sva na jaso. Iz nahrbtnika sem izvelkel za uvod jabolčni zvitek in mu dal velik kos. Ker je bilo še rano in je ponoči deževalo, je bilo hladno. Iz preširokih in predolgih rokavov so mu gledale roke kakor vrabčji krempljci.

Vzel sem violino, ki jo je medtem držal na kolenih. Popolna violina! Obod, dno in vrat iz javora, pokrov iz smreke, plošča pod strunami na vratu iz bresta. Glava je predstavljala stilizirano konjsko glavo, odličan izdelek. Tudi koblica je bila mojstrska, lepša od kupljene. Le strune so bile obrnjene navite, od leve na desno: E-A-D-G. Moj mali Stradivari je bil levičar in je godel z levo roko. Struna E je bila od tamberurice, ostale iz črev, a neprimerno debele.

»Kdo ti je dal to violino?«

»Naredil sem jo sam.«

»Kdo ti je pomagal, s kakšnim orodjem si to delal in kako dolgo?«

»Samo nožič sem imel. Delal sem sam, le brat mi je včasih držal. Šest mesecev je trajalo, da sem jo izdelal. Dvakrat sem se dobro vrezal.«

»Ali znaš svirati?«

»Znam. Vsak teden enkrat grem h ciganu Miji malo v šolo. Mati mu za to da fižola in mleka.«

Vzel je violino v desnico, v levo pa lok s črno žimo. Na malem obrazu sta se začrtali odvažnost in sigurnost. Pričel je svirati. Godel je neverjetno hitro. Violina brez politure je imela slabo resonanco. Igra je zvenela kakor pesem negodnih ptičev, ali zelo prijetno, ponekod se ji je poznal rahel ciganski patos. Dokler je igral, je mižal. Ko je nehaj, me je pogledal kakor Kubelki, zatem je del violino pod pazduho kakor mlado mače.

»Prodaj violino?«

»Ne morem, ostal bi brez nje.«

»Ali bi mi lahko naredil drugo? Koliko bi zanjo računal?«

»Bi. Do pravoslavne božiča bi bila narajena.«

Tako se zbirajo muslimani k zborovanjem ali volitvam

Po večerji se je zavil Veljko v črno ovčjo kožo in šel v bližnji gozdič spat. Zdel se je kakor medved.

Ko sem ob štirih zjutraj vstal, mi je Hašim prinesel čaj:

»Veljko je pravkar rekel, da ne bi tvegal borbe s steklim volkom niti za pet sto dinarjev.«

Tistega dne ni Veljko več govoril. Ves dan je imel na čelu nabreklo žilo kakor vrvi. Drugi delavci so mu zaradi njegove telesne moči in molččnosti izrekli Fantom. Fantom se je tisti večer napil, pekli so baš rakijo iz prvih sliv, izprebil tri delavce, raztrgal šop igralnih kart in razdeljal kavarno. V soboto po izplačilu je odšel domov, trideset bosanskih kilometrov daleč nad Pračo nekam.

Ko sem se v ponedeljek zjutraj umival pri studencu, je prišel Veljko s culo na palico preko rame.

»Tu sem vam prinesel svežo volčjo kožo, prosim, ako mi povišate dnevnico za dva dinarja.«

Kožo sem dal ustrojiti na mehko. Za preprogo pri postelji. Ali ta koža ima tako strašen duh, da tudi ustrojene nisem mogel imeti v stanovanju. Še danes jo imam na podstrešju. Nikjer na njej ni videti strela, le na levem plečetu ji manjka šop dlak.

Kavarnski lev v Sarajevu ni verjel, ali ko sem mu pokazal kožo, katere glava s kratkimi uhliji in lisami ob očeh še prepirana izraža brezmejno divjost, je rekel:

»Ta volk ni bil ustreljen, marveč ubit. Že sam njegov duh je dovolj za reportažo, kaj šele Veljko!«

jo opazoval, kako mu teče s težavo oblikovana misel izpod svinčnika. Malo pred njegovim odhodom sem pogledal njegov notes, da ne bi bil kaj pozabil:

5 lemuna lipejo žuti

1 deka grama himber mankana u apateci

1 kutija i ovo maltna za 12 Din

3 bara čarapa za 10 tamne din če prodavajo ženske stvari na Čoška učaršji

1 pasta za civele žuta

1 u Apateci kupit gospodinu za buve gospoda ima buve sve košta 75 D plačeno

Hašim Ahmed Spahić

dviije rakije nemam za platit ništa odozgo zanamazat gospoda neka kupi za buve Treba znati Pisati kad si uslužbi gospodin En ženjer je nešto bolestan nepije rakiju Kad bude zdrav neće me gnjavit jer je Nervozan ner Vozan ulica skenderija 37 gospoda u deset sati je na pijaci kupit meso

Zdaj, ko opazujem ta listič iz Hašimove beležnice, se spominjam njegovih pridnih in okornih rok. Ko mi je ob slovesu podal žuljavo roko, sem začutil, da iz nje struji vroča hvaležnost. V tako roko bi brez skrbi lahko položil najdebelejši kepo zata. Čez leto dni bi mi jo neokrnjeno vrnil.

Sklep

Na postajo so me spremili. Okrcpati so me hoteli o črni kapi. Vsaka stane dva dinarja. Visoka valuta za njegov skromen »et. Mrk n visok je pristop! Veljko:

»Gospod, pridite k nam na čavo, zakoljemo ovco. Lepo bo. In če res ršilite nap.sati o tistem volku, vna. pokažeri puško in rresto in grm. Tistega drugega pa sem ubil v staji. Režala sva drug v drugega.

Peklo ga je, da nisem bil veroval v njegovo osebno hrabrost. Tega Bosanec ne prenese. Peklo ga je, ali na skrivaj mu je le laskala misel, da bom o njem pisal.

Ko sem se od vseh poslovil, me je roka bolela še v vozu do Stambulića. Pozdravljeni, vi tam z brd ob kpi Drini!

L. Fajgelj

Hašim si notira

Hašima sem pošiljal vsakih petnajst dni enkrat v Sarajevo po razne šotorske potrebščine. Dasi si je dobro zapomnil vse, kar sem mu naročil, si je vendar vse po svoje zapisal v umazani notes. Videl je mene, da si vedno zapisujem in imam tako rekoč beležnico stalno pri roki. Bosna je namreč vredna tega. Hašim je bil na svojo pismenost, ki si jo je bil pridobil pri vojaki, ponosen. Sam se je z zadovoljnost-

Selske Sokolice v Bosni pri nedeljski vaji

»Kdo ti je tako lepo pobarval nohte?«

»Majka, ali v stekleničici že dolgo ni nič več, brat Mujo je pobarval zid.«

Naslednjega dne zjutraj sem našel malo skoro na istem mestu. Gazo je imela omtano in načičkano okrog pasu in glave, a na nogi večerjajno zel in obvezo. In hudo vročino. Drobnji nohti na rokah so bili videti kakor radovedne pikapolonce.

Smrt na peronu

Cakali smo zvečer v Ustipraču na vlak za Sarajevo. Da se ostrizemo, očistimo in pogledamo za družinami. Na peronu precej domačinov. Sobota je. Pa se vrsta razmakne, na peron prinesejo ranjenca. Položijo ga pred ograjo na tla in naslonijo mu glavo na železno cev.

»Odkod je, kaj je bilo z njim, in kam?«

»E, v sumi so imeli obračun, pa je prišel nekdo ponoči in ga zarezal po trebuhu. Pošiljamo ga v bolnišnico.«

Ležal je nepremično, nič ni stopal. Bosanec ne stoka. Tu si je torej bosanski nož poiskal pravice. Med temi ljudmi so računski kratki in hitri. Tudi ta je bil finitezi-malen račun.

Nekajkrat sem šel mimo ranjenca. Peronska petrolejka je odsevala v njegovih očeh, ki so se mi zdele vse bolj zelenkaste. Nakopal sem nekoliko baldrijanove tinkture za košček sladkorja in mu ga porinil v usta. Od bolečin me je ugriznil v prst. Ko sem segel z roko za njegov volnen pas, sem segel v mehko. Čreva...

»Samo da ni ranjena kost, pa bo dobro,« meni sosed.

In dobro je bilo. Vozovnico so mi preščinili za zmeraj že na domači postaji.

Plastična polenta

Požuri se, Hašim, s kosilom, ker kmalu pojdemo na trasiranje. Skuhaj ostrgani krompir na slani vodi, da skoraj razpade, in vmešaj bele moke, tako kakor zadnjič. Bova belo polento in gulažovo konzervo.

Hašim se prime posla, jaz sem čistil balke za kompot. Kmalu se je vse kuhalo na šotornem ognju. Ako pojde dobro, bova jutri ribe, četudi ne tistega sulca, ki gospodarji v tolmunu nasproti viadukta in ima okrog 35 kilogramov. Hašim gre v šotor po moko. Ko sem se sprehal pred šotorom, plane Hašim preplašen k meni:

»Gospod, kaj je s to moko? Nič več ne morem mešati, brž pridite gledat.«

Bela polenta je bila trda kakor kamen, plastično se je odražala na njej še zadnji Hašimov poskus, da bi jo premesil. Hašim je bil zamenjal papirno vrečko v šotoru in vzel vrečko z mavcem, ki smo ga uporabljali za razna majhna časna dela.

»Hašime, Meštrović ne boš, čeprav si mi odliš polento v mavcu, ali weekendski kuhar boš!«

Hašim je pomaknil šubaro na svoje zveste oči. Izvrnjeno polento je postavil na kratek štor pred šotorom. Da ne bomo v tej divljini prav brez vsakih poduhovljenih skulptur...

Za 5000 dinarjev

Kavarnski lev v Sarajevu mi je zatrjeval, da je volk ničla, čisto navadna bestija, še za reportažo ga je premalo. Prav. Če zvečer ležiš pred kavarno ali hanom za Kalinovikom, v Avtovcu, na Černemem ali ob Tari, pa ga boš slišal. Kaj? Originalni volčji koncert, s tisto posebno tonovsko skalo. Pozimi je program še pestrejši. Kumpana z visečim repom poznam že iz Bukovine, ali tam je samo grizel kosti za barako in čakal na posameznika ob latrini. No, to so samo reminiscence za nas lovce.

Zvečer je posedla v bližini šotora trdnjava delavska partija. Med njo je bil tudi Bjeković Veljko, nadzorovnik svak.

»Pri popoldanskem odmoru nisi končal, pa zdaj nadaluj, Veljko!«

»Da, veste, volk je hotel skočiti name, jaz za grm. Čisto natančno sem vohal, kako mu veje iz žrela smrad. Levo stran gobca je imel povešeno, da so se videli beli zobje kakor česnik. Iz gobca mu je tekla slina. Oči je imel na pol odprte in rdeče kakor maline. Pri vsakem skoku je mahnil z repom. To dela vedno. Spoznal sem, da je stekel. Hlatal je po listju in travi, ali iz oči me ni pustil. Ta gonja je trajala skoraj četrt ure. Ves sem bil znojjen. Kar naenkrat pa se zaleteli vame, naravnost po sredi grma. Puško sem imel v rokah že od prej, ali sem bil čisto pozabil, da jo imam, tako me je presenetil. In ko je zagrabil z zobmi za cev, takrat sem sprožil. On je padel z ene strani grma, jaz z druge. Razneslo mu je glavo, od nje so ostali samo uhliji, na cevah pa se še zdaj pozna pritisk zob.

»To ni nič posebnega,« reče Salih Gegić.

»Pomladi je šel iz gozda za menoj vse do hiše. Ako ne bi bil odpel pasu in ga vlek za seboj, ne bi se ga bil ubranil. Do ognjišča je hotel za menoj.«

»Da, ti misliš, ali jaz ne bi nekaj sličnega tvegal niti za 5000 dinarjev. Ko sem prišel domov, sem spil pol litra rakije, četudi pijem samo za krstno slavo. Vse ovce so bežale od mene,« je pravil Veljko.

»E, ali veš, koliko je to 5000 dinarjev? Deset dununov zemlje si lahko kupiš za nje.«

»Tudi za deset dununov zemlje ne bi več poskusil.«

Najstarejša ura

V Rouenu imajo uro, ki teče že 550 let, pa še vedno brezhibno deluje

Ura, ki šteje skoraj 550 let in ki še vedno brezhibno deluje, je gotovo redkost. Prestolnica Normandije, Rouen, ima takšno uro na svojem Velikem stolpu, ki spada tudi drugače med mestne znamenitosti.

Uro je izdelal urar Jehan de Felain l. 1389. Ime tega moža, ki je sestavil takšno tehnično čudo, je po krivici zapadlo pozabljenju. V vseh teh 550 letih ni ura zahvala nobenih bistvenih popravil in gre vendarle na minuto točno. Urarji, ki so jo natančno preiskali, so izjavili, da ne kaže njeno kolesje skoraj nobenih znakov obrabe. V Velikem stolpu pa visi še druga stenska ura, ki izvira iz l. 1447. in so jo popravili l. 1893. Posebnost te ure je ta,

da ima samo en kazalec. V svojem bogato okrašenem kazalniku kaže podobe tedenskih dni in mesec z njegovimi menami.

Vsak večer ob 9. zaigra iz Velikega stolpa ubrano zvonjenje zvonov, kakor v srednjem veku. Eden izmed teh starih zvonov, srebrni zvon Rovel, ki je prvotno naznanjal požar, je l. 1904. počil in sedaj ima njegovo ulogo častitljivi sosed, zvan Cache Ribaud. Čeprav ne dajejo nobeni moštri koncertov na ubrane zvonove Velikega stolpa kakor na zvonove rouenske katedrale, je njih naprava vendarle čudo preciznosti in vredna, da si jo človek ogleda poleg drugih znamenitosti starinskega mesta.

Umetno steklo „perspex“

Novi uspehi umetne kemije na Angleškem

V laboratorijih angleške kemične družbe Imperial Chemical Industrie so izdelali novo umetno steklo, ki je tako prozorno, da je mogoče tudi skozi 70 cm debelo kladlo iz tega stekla brati navadni črnski tisk. Pri tem je novo umetno steklo komaj pol toliko težko kakor navadno steklo in je tudi popolnoma nezdroljivo. Iz njega izdelujejo danes že tudi objektivne za fotografске aparate in ti objektivni so zelo do-

bro obnašajo. V marsikaterem pogledu prekašajo običajne steklene objektivne in so vendarle cenejši od njih. Novo steklo se imenuje „perspex“.

Ista družba ima velike uspehe tudi z nekimi novovrstnimi barvili za različne vrste blaga, tako s takozvanimi karbolanskimi barvami za svetle odtenke na volni, s so-lacetnimi barvami za acetatno svilo in z drugimi, ki so jih komaj odkrili.

Porjaveti morete sedaj na 2 načina!

- 1. Lahko se polagoma navadite na sonce, kar je najpomembnejše. V tem primeru uporabljajte kremo NIVEA!
2. Lahko pa ostanete tudi dolgo na soncu in hitro porjavite. Tedaj potrebujete ULTRA-OLJE NIVEA s pojačano zaščito pred pekočimi svetlobnimi žarki.

Domače vesti

Pet izdaj naših listov v enem dnevu. Veliki in važni politični dogodki so globoko razgibali tudi zanimanje naše javnosti. »Jutro« se trudi, da zvesto svojih starih tradicij brez kričavih pretiravanj in brez enodnevnih senzacij obvešča svoje čitatelje zanesljivo, brzo in trezno. Kadar koli so se v Evropi odigrali važni zapletljivi, je bilo »Jutro« s svojo poročevalsko službo neprekosljivo. Tudi tokrat smo reči, da smo te dni v polni meri vršili svojo dolžnost. V teku večerajšnjega dne so naši listi izšli v nič manj nego petih izdajah. Prvi ponočni izdaji »Jutra«, v kateri smo na čelu lista že objavili mironi poziv belgijskega kralja, je ob 2. zjutraj sledila druga izdaja z važnimi podrobnostmi o Ribbentropovih moskovskih razgovorih, o delnem odhodu članov angleške vojne misije z Moskve itd. V zgodnjih jutranjih urah pa smo mogli v posebni izdaji sporočiti naši javnosti že besedilo rusko-nemške nenapadne pogodbe. Posebna izdaja je odšla z jutrnjimi vlakci deloma tudi na deželo. Proti poludnevju je »Slovenski narod« objavil nadaljnje važne vesti, v drugi popoldanski izdaji »Slovenskega naroda« pa smo mogli sporočiti važne informacije o neposrednih posledicah rusko-nemške pogodbe. Razumljivo je, da izkazuje javnost svoje priznanje za nadsvet živalnim poseganjem po naših listih. Mi bomo tudi prihodnje dni napeli vse sile, da bomo obveščali svoje čitatelje točno in zanesljivo.

Otvoritev nove pogodbene pošte v Verzeju. S 1. septembrom 1939 bo pričela posloovati nova državna pogodbeniška pošta Verzeja. V okoliščini te pošte bodo spadali kraji Verzej, Banovci, Bunčani in Grlava iz okolišja pošte Križevci pri Ljutomeru in Gornje in Spodnje Krakje iz okolišja pošte Ljutomer. Po vseh navedenih krajih se bo dostavljala pošta vsak dan razen ob nedeljah in državnih praznikih.

Novi grobovi. V splošni bolnišnici v Ljubljani je umrl g. Ivan Trtnik, poslovni tovarnar v pokroju. Zadnje dni je bil v Ljubljani g. Franc Maru, železniški uradnik v pokroju. Pogreb bo jutri ob 16. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. Pokojna blaž. spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Dopust za kongres slavistov. Na prošnjo izvršnega odbora tretjega mednarodnega kongresa slavistov-slovenskih filologov je minister za trgovino in industrijo dovolil nastavitnikom filologom (slavistom) srednjih strokovnih šol ministrstva za trgovino in industrijo dopust v času od 18. do 25. septembra, da se lahko udeležijo tretjega mednarodnega kongresa slavistov, ki bo letos v Beogradu.

Državno priznana Trgovsko učilišče Robida s pravico javnosti Ljubljana, Trnovska ul. 15.

vpisuje v enoletni trgovski tečaj vsak dan. Dijaki zavoda imajo ugodnosti rodbinskih doklad, žel. vozniht kart itd. kakor dijaki državnih šol.

Se sto milijonov za regulacijo Save. V teku leta smo večkrat poročali o velikih regulacijskih delih na Savi od Jesenic pod Brezicami do Žitnjaka. Za celotno regulacijo bo treba še sto milijonov dinarjev. Sleherni meter utrjenega brega stane 1000 din. Te dni so bila oddana dela za ureditev levega in desnega brega Save od Podsedca proti Zagrebu na daljavo 6 kilometrov. To delo bo izvršilo podjetje inž. Antona Novaka za dva milijona dinarjev. Razpisane so nadaljnje licitacije. Orjaški bager nad Podsedcem je neprestano na delu. Toda potrebni bi bili trije bagerji, toliko je dela pri čiščenju savske struge.

Lov na ribe na dnu morja. V Kaštelanskem zalivu so se pričeli poizkusi z novim izumom ribiča Dinka Lepšca. V njegovi napravi lahko stoji trije ali štiri ribiči, nakar se potapljalnica, ki je hermetično zaprta, spusti v morje. Okrog naprave je posebna mreža, ki se avtomatično razpne, čim se zbere zadostri rib okoli luči, ki privablja ribe. Potapljalška naprava je privezana na posebno pomožno ladjo, na kateri je sesalka zraka in dinamo za oskrbo z električno lučjo. Za poizkuse je Lepšec dobil podporo ministrstva za poledstvo in ministrstva za promet. Dosedanji poizkusi še niso dali ugodnih rezultatov, ker v zalivu ni mnogo rib. Vobče je letošnji ribolov na morju zelo slab in je cena sardelem porasla že na 5.50 din za kilogram.

Nova palača borze dela z velikim delavskim zavetiščem je bila te dni dovršena v Skoplju. Gradbeni stroški so znašali 2 in pol milijona dinarjev. V delavskem zavetišču je 140 postelj. Palača, ki je nov okras naglo napredujočega Skoplja, bo svečano otvorjena sredi septembra.

Občina Subotica obsojena zaradi žganja. Organi finančne kontrole so zaplenili v skladišču subotičke občine na Paliču 600 litrov močnega žganja, ki je imelo namesto dovoljenih 18 kar 20 stopenj. Zaradi tega je finančna oblast kaznovala občino Subotico z globo 92.000 din.

Velik požar blizu Sisak. V vasi Letovanju pri Sisku je nastal požar v vinčariji Angeline Cankove, soproge pokojnega hotelarja Milana Canka iz Zagreba. Viničarija je bila krasno urejena z modernim pohištvo in raznimi gobelini. Ker je vsa viničarija z inventarjem vred pogorela, znaša škoda okrog 400.000 din, zavarovalnice pa je samo 150.000 din. Lastnica biva ta čas na otoku Hvaru, kjer ima hotel.

Vlomilec Franjo Klemen na delu v Zagrebu. Znani vlomilec Franjo Klemen, ki je doma iz Postojne in je predsedel že vrsto let v ječi, se je zadnje čase mudil v Zagrebu. Pred nekaj dnevi je bilo vlomljeno v trgovino Ivana Marušiča v Frankopanski ulici, od koder je izginilo za 30.000 din perila in drugega piana. Zagrebški kriminalisti so dognali, da je tatvino izvršil Klemen, ki pa je medtem že izginil iz Zagreba neznan kam in je za njim izdana iskrena.

Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofov učni zavod« s pravico javnosti - Ljubljana, Domobranska cesta št. 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestija in novi ilustrovani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno - Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izprečeval, rodbinske doklade, železniške karte). Šolnina zmerna. Zahtevajte prospekt!

Mlada žrtve igre s samokresom. Iz Varaždina poročajo, da se je v vasi Hrastnici po nesreči ustrelil 14letni Slavko Škvorc. Imel je pri sebi nekatere prijatelje in jim je hotel pokazati samokres, katerega je bil našel preteklo nedeljo. Hotel je z njim ustreliti, pa je ravnal tako neprevidno, da ga je krogla zadela v glavo in je fant obledel na mestu mrtev.

Tragedija opuščenih služkinj. Pri nekem zagrebškem kavarnarju je bila v službi 20letna Emica Rački, doma iz Sušice. Nedavni večer pa jo je gospodar pognal iz službe, ker je imela poseben ključ od veže in stanovanja, katerega ji je napravil njen prijatelj. V obupu je šla Emica še tisto noč pod tramvaj, ki ji je odrezal obe nogi. Ljudem, ki so se zbrali okrog obupanke, se je nudil pretresljiv prizor. Siroto so brž prepeljali na kliniko, toda izgubila je toliko krvi, da je kmalu izdihnila.

Proti mrazu... peč!

Krvavo razbojništvo v Glini. Ugleđni trgovec Janko Korak iz Gline se je podal na jutrnji vlak, da se odpelje v Dubico na sejem. S seboj je ponesel 43.000 din in samokres. Iz zasede pa so ga napadli štirje razbojniki. Dva sta ga prišla za roke, tretji mu je vrgel suktnjo čez glavo, četrti pa mu je odvzel listnico in samokres. Na povelje enega izmed razbojnikov »Ubij ga!« je odjeknil strel. Korak je omahnil, razbojniki pa so pobegnili. Ranjena so našli neki popotniki, ki so ga odpravili v bolnišnico. Dva dni je ležal v agoniji, saj ima prestrljena tudi pljuča, zdaj pa se je njegovo stanje nekoliko izboljšalo in je dal orožnikom podatke, po katerih bodo lahko izsledili zločince.

CIMEAN ZOBNA KREMA. Logo with a crown and the brand name.

Če imate radijski sprejemnik, morate imeti tudi dobro urejeno radijsko revijo, ki vas bo obveščala o vseh važnejših dogodkih po radijskem svetu in vam nudila skrbno sestavljen pregled oddaj vseh evropskih radijskih postaj na dolgih, srednjih in kratkih valovih. »NAS VAL« izpolnjuje vse zahteve še tako razvajenega radijskega naročnika, pa kakor za prinaša v vsaki številki tudi obilo zanimivega in zabavnega branja. Številka »Našega vala« za prihodnji teden objavlja obširnejše poročilo o podražavljenju radijskih oddajnih postaj v Beogradu in Zagrebu, zabaven podlistek »Nemi Armande«, rubriko »Radio in televizija« in »Kotiček za smeh«, poleg tega pa tudi obširen pregled aktualnih filmov. Mesečna naročnina na »NAS VAL« znaša samo 10 din, naroča pa se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5, kjer do bite na ogled brezplačno številko. Že v kratkem bo »NAS VAL« začel objavljati zanimiv roman, ki ga bo prevajal znani pisatelj Gustav Strniša. Pohitite torej z naročilom!

Družba sv. Mohorja izda v prvih dneh septembra prvi del Moderndorferjeve Slovenske Začetnice.

Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti na Frankolovem. Dne 14. t. m. je bila pri pošti na Frankolovem uvedena brzojavna in telefonska služba.

Iz Ljubljane

Le še nekaj dni in Ljubljanske ulice bodo spet oživele. Po malem se že vračajo v mesto dijaki, ki se morajo opraviti ponavljajni izpit, potem bodo začele mamice dovažati novi naraščaji, ki bo polnil številne paralele prvih razredov naših srednješolskih zavodov. Te dni se je treba zgledovati z avtomobilom, brez katerega se noben dijak in dijakinja ne more več vpisati v srednjo šolo. Po davčnem potrdilu se določa višina šolnine. Kot osnova za določitev šolnine služi neposredni davek staršev, očeta in matere skupno, kakor tudi davek dijaka ali dijakinje, če premore davku zavezano imovino. Kdor plača letno manj kakor 800 din davka, ne plača šolnine. Šolnina se določa po tabeli, ki se deli na dve skupini: na višje razrede in na nižje. Otroci staršev s Karadordorjevo zvezdo z meči so oproščeni vseh šolskih taks. Dijaki kakor starši so tudi že v skrbah zaradi knjig v novem šolskem letu. Tu na glavnici ni prida, zlasti ne pri kupovanju antikvarnih knjig. Ravnajte se točno po predpisih ravnateljstev posameznih srednješolskih zavodov!

Stavbna kronika poslednjih tednov. Za trinadstropnim poslopjem Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Prešernova ulici št. 50 na dvorišču je zgrajena Stavbna družba enakovisoko zgradbo, ki bo uporabljena deloma za stanovanja uradništva, deloma za poslovne prostore. Tudi zunanjost hiše je dobila novo prevleko. — Stara, enonadstropna hiša na vogalu Gajeve in Tyrševe ceste, ki je stala kavon regulacijske črte pred mnogimi leti,

lačo »Slavije«, je sedaj popolnoma izginila. — Podrli so tudi stanovanjsko hišo na vogalu Krakovske ulice št. 10 in Vrtno ulice št. 8. Last mestne občine ljubljanske. — Letos ne grade toliko novih hiš, kakor prejšnja leta. — Nove hiše rasto le bolj na periferiji, kakor v siški. V mestu samem obnavljajo, preurejajo in olepšava- jo fasade in pročelja mnogi lastniki hiš. Stavbeniki opravljajo večino dela v zanksem obsegu. Omeniti bi bilo prenavljanje fasade hiše št. 11 v Dvořakovi ulici, last Zveze slovenskih žačrug. Delavci stavbne tvrdke Schell so spodnji del te zgradbe obložili z obsekanimi kamnitimi ploščami, kar daje visokemu posloju pri- jaznejše lice in solidnejšo podlago. — Novo prevleko je dobila hiša v Tavčarjevi ulici št. 13, dalje v Wolfovi ulici št. 3, na Kongresnem trgu št. 5 in v ogalna hiša v Židovski stezi št. 5 in Gosposvetski ulici 5. — V prav prikupljivi sivkasto-beli barvi je na novo prebeljena zunanjsčina hiše št. 15 v Knafljevi ulici in hiša Učiteljske tiskarne v Frančiškanski ulici. — Tudi vogalno hišo v Krakovski ulici št. 1 in Emonska cesta ravnokar na novo ometavajo. — Židarski odtsek je postavil tudi pred desno hišo mestnega magistrata, nekdanjo Galletovo hišo št. 1 na Mestnem trgu, ki bo dobila novo fasado.

Modni atelje »VERA«

telef. 24-63 ZOPET REDNO DELA.

Javna cestna dela. V Gajevi ulici, kjer je dograjena prekrasna palača zavarovalne družbe »Slavije«, že ves minul teden prekopavajo cestišče, kjer številni delavci polagajo velike okrogle cevi za kanalizacijo. — Od Gradišča dalje po Simon Gregorčičevi ulici čez Vegovo in Knežjo ulico preko Novega trga in po drevoredu na Bregu, pod šentjakobskim mostom in po Grudnovem nabrežju proti Prulam pa polagajo uslužbenice poštne telefonsko-tehnične sekcije telefonski kabel. — Utrjevalna in obnovitvena dela na Cankarjevem nabrežju se bližajo svojem izvršetku.

Cigalotova ulica bo od Tavčarjeve do Trdinove ulice zaradi površinske obdelave cestišča od 25. t. m. dalje zaprta za vozni promet kakih 10 dni. To cestišče bo mestni tehnični oddelek utrdil spet na nov način in sicer s polpenetracijo cestišča. Tolčni kamen zvaljajo in pobrizgajo z bitumenom, pozneje pa to plast posujejo še z ostrim peskom in cestišče spet zvaljajo. Ta površinska obdelava je prav solidna in traja tudi 3 do 5 let, pri samem avtomobilskem prometu pa zdrži tudi še daljšo dobo. Vendar je pa ta način površinske obdelave cestišč cenejši od zadnjič opisane načina »chemmac« znatno trajnejši od že znanega sprameksiranja.

peč na velésejmu

Sokolški praznik na Vrhovcah. Sokol na Viču priredi v nedeljo 27. t. m. za svoje članstvo, naraščaj in deco v pri- jaznem gozdičku na Vrhovcah društveni piknik, na katerega vse društvene pripadnike bratsko vabimo. Za dobro prehrano bo vsestransko poskrbljeno. Pekli bomo na raznju prašička, čevabčice, raznjice in krompir. Tudi za zabavo bo vsestransko poskrbljeno. Šaljive tekme in igre bodo krajske popoldanske ure. Zbor vseh pripadnikov bo v nedeljo ob 13. na vrtu sokolskega doma, odkoder bo skupen odhod na Vrhovce. Bratje, sestre, naraščaj in deca, udeležite se piknika v našem številu, da preživimo nekaj veselih uric v prosti naravi po trudopolnem delu, ki smo ga vložili v letošnjem letu pri proslavi 30letnice. V primeru skrajno slabega vremena pa bo prijateljsko popoldne v dvoranji sokolskega doma. Bratje pevci naj se piknika zanesljivo udeležijo. Uprava.

Ljubljanske občinske davčnine in pristojbine, plačilne za II. četrtletje proračunskega leta 1939-40. Lastnike in upravitelje hiš opozarja mestno poglavarstvo, da so dospеле občinske hišne davčnine (vodarina, gostaščina, kanalska pristojbina) za II. četrtletje sedanjega proračunskega leta najpogejne do 15. avgusta t. l. v plačilo. Nadalje opozarja lastnike vozil, ki so obvezani ljubljanski občinski davščini na vozila, da je ta občinska davščina za drugo četrtletje tega proračunskega leta dospela v plačilo že 15. julija t. l. Mestno poglavarstvo vabi zato vse prizadete davčne zavezance, naj poravnajo svoje obveze čimprej, najpogejne pa do 31. avgusta t. l. ker bo moralo mestno poglavarstvo po tem roku prisilno izterjati davčne zaostanke in pri tem zaračunati zamudnikom 6% zamudne obresti in opominjevalne in rubežne stroške.

Uradništvo mestnega tehničnega oddelka je izročilo kot preostanek iz zbirke za venci pokojnemu Matiji Babšku Ciril Metodovi družbi 150 din. Iskrena hvala!

Ljubljanska drama potrebuje v novi sezoni večje število statistov. Gospodje in gosposdične, ki imajo veselje do tega dela, naj se zgledajo v nedeljo 27. t. m. med 10. in 11. uro v dramskem gledališču, kjer bo imel z njimi razgovor višji režiser prof. Ošip Šest.

Za mestne reveže so darovali. I. Pelick, trgovec z južnim sadjem in zelenjavo v Lingarjevi ul., 20 kg graha v stročju in 18 kg paradiznikov za staro cukrarno; trgovina Lovro Demšar, Sv. Petra c. 4., 30 parov dolgih moških nogavic, 24 parov moških nogavic in 24 komadov črnih majic; g. mg. ph. Rihard Sunšnik, lekarnar na Marijinem trgu, 300 din mesto venca na krsto blagopokojnega velikega župana v p. dr. Miroslova Lukana in v isti namen g. Oton Spende, Pražakova ul. 15, 100 din. V znamenje obeh zadnjih daril je mestna vrtnarija položila na krsto dva preprosta venca s travkovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Pozor, loveci! Člani lovskega društva Ljubljana se pozivajo, da se v kroju udeležijo pogreba bivšega odbornika dr. Lukeza Miroslova. Pogreb se vrši danes ob 16. uri. — Odbor. —

Iz Maribora

Himen. V tukajšnji magdalenski cerkvi se je poročila najmlajša hčerka blagopokojnega dr. Ljudevita Pivka, gđc. Cveta, učiteljica v Dalmaciji, z g. Miroslavom Zejem, asistentom oceanografskega instituta v Splitu. Združilo se je idealen sokolski par. Iskreno čestitamo!

V št. III! Vrli šentiljski Sokoli imajo 3. septembra na svojem letnem telovadšiču javni telovadni nastop. Podprimo vrle šentiljske Sokole, budne čuvarje naše meje, s čim večjim občinstvom!

Iz Maribora

Montiranje nove peči v mestni plinarni. V kratkem bodo v modernizirani mestni plinarni montirali novo peč, ki bo proizvajala višje kalorični plin. S tem bo mestna plinarna veliko pridobila.

DANES PREMIERA! Jean Pierre Aumont, Charles Vanel in Marta Labarr v krasnem francoskem filmu S.O.S. SAHARA Puščava s svojo monotonostjo ustvarja globoka prijateljstva, mnogi iščejo v njej pozabljenje svojih razočaranj, drugi pa pustolovščine in ljubezen. KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30. Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri UPOR V MAROKU Napeta drama o tihotapljenju orožja v francoskih kolonijah. Ferdo Hartner, Samuel Kohn. Odbor ima nalogo pripraviti vse potrebno, da se bo mogel pouk začeti že sredi septembra. V kratkem bodo razpisana mesta ravnatelja, ki bo stalno nastavljen in več honorarnih predavateljev.

Jubilej našega planinstva. Pri Mariborski koči bo 9. in 10. septembra svečana proslava 20-letnice živalnega, plodnosnega delovanja mariborske podružnice SPD.

Prostovoljna smrt v Dravi. Pri Sv. Ožboldu v Dravski dolini je naplavila Drava truplo 70-letnega Stefana Morija iz Velikoveca, ki je v samomorilnem namenu skočil v Dravo.

Din 100.000 je zadela

23. t. m. srečka državne razredne loterije št. 86.834 in Din 60.000 — srečka št. 83.519, ki sta bili kupljeni v Bančni poslovalnici Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25 — Tel. 20-97.

Montiranje nove peči v mestni plinarni. V kratkem bodo v modernizirani mestni plinarni montirali novo peč, ki bo proizvajala višje kalorični plin. S tem bo mestna plinarna veliko pridobila.

Snežni prestržniki. Mestno poglavarstvo poziva posestnike vseh stavb, da namestijo do 1. novembra t. l. na strehah snežne prestržnike, kar je spričo vsakotletnih nesreč zaradi snega, ki pada s streh, in pa v svrhu nemotnega prometa že nujno potrebno. Podrobnejša pojasnila pri mestnem gradbenem uradu in v pisarni Društva hišnih posestnikov.

Kvaren pojav. V zadnjem času se množijo v Mariboru selitve industrij in se napoveduje selitve tudi nekaterih drugih industrij. Med drugim je bil Maribor silno prizadet zaradi prenosa sedeža tukajšnje tekstilne tvornice Doctor & drug v Beograd ter zaradi selitve tekstilne tvornice Zelenka & Co v Egipt. Sedaj pa se bo s 1. septembrom preselila iz Maribora v Zagreb industrijska tvrdka Jugoslov. Biersdorf, ki ima svoj obrat na Koroški cesti. Skoda za Maribor je precejšnja.

Tatvine na jezuitskem vrtu. V noči na četrtek sta 18-letni Ivan G. in 19-letni Franc D. obrala slive na vrtu tukajšnjega jezuitskega samostana. Ko so ju zaskočili, sta izpovedala, da sta brezposelna in da sta hotela z zavžitjem sliv pregnati svojo lakoto.

Brezsrčna mati je utopila lastnega otroka. V bližini Kovačičeve gostilne pri Sv. Petru niže Maribora je naplavila Drava truplo novorojenčka. Truplo je bilo v polnem razpadu, vendar so bile na glavi rane in poškodbe. Brezsrčna mati je lastnega otroka takoj po porodu vrgla v Dravo. Orožniki poizvedujejo za neznanu morilko lastne krvi.

Anonimna pisma pojasnjena. Poročali smo o številnih anonimnih pismih, ki so jih prejeli nedavno razni posestniki iz Radvanja in ob vnožnji Pohorja in ki vsebujejo pretne s poživom. Sedaj so tezenski orožniki zajeli znanega pošiljalca 24-letnega Franca Lubajnska, ki je bil svoj čas zaradi nesrečnih požigov obojen na 2 leti strogega zaporu in ki je sedaj osumljen, da je zažgal gospodarske objekte posestnice Teje Pošinger v Razvanju. S tem bodo verjetno pojasnjena tudi navedena anonimna pisma.

Iz Celja

Brezposelnost se je povečala. Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v eviden- ci 300 brezposelnih (214 moških in 86 žensk) nasproti 343 (220 moških in 123 žen- ske) 20. t. m. Delo dobijo: 2 hlappa, 1 majer, 1 krojač, 1 pek, 2 mizarja in več de- kel, kuharic in služkinj ter po ena natak, rala, sobarica, vzgojiteljica in gospodinja.

Okrešlje v Savinjskih planinah bo v nedeljo 27. t. m. ob 10. sv. maša za planince.

Planinci iz vse Slovenije se zberejo 3. septembra na planinskem taboru SPD na Plešivcu (Uršji gori). Na predvečer bo do zagoreli kresovi, v nedeljo ob 9. bo služ- ba božja v cerkvi sv. Ursule, nato slavnostno zborovanje. Dostop iz Slovenje Gradca 4 ure, iz Guštanja 3 ure. Iz Celja je treba odpotovati v soboto z vlakom ob 16.

Kongres planinskih društev kralje- vine Jugoslavije bo 8. in 9. septembra v Nišu. O priliki kongresa bodo tudi razni izleti po Južni Srbiji in v Bolgarijo. Celjskim interesom je podoben spored na razpolago pri podružnici SPD v Celju, kjer se sprejemajo tudi prijave najkasneje do 5. septembra.

Iz Murske Sobot

Poizkus z avksinom v Prekmurju. Nekaj sto naprednih slovenskih kmetov je letos napravilo poizkušnjo z avksinom. To umetno rastilo se namreč primerno razredči z vodo ter potem v to raztopino namoči žito. Tako seme potem povzroči bujnjej- šo rast rastline. Poizkusni laboratorij za fitodin je v Ljubljani, Nunska 10. Na pri- poročilo Zveze so naročila društva kmet- skih fantov in deklet prekmurskega okrožja od novinarja Kača letos spomladati več doz fitodina. Poizkus so napravila s koruzo v sledečih krajih: Crnelavci, Veščica, Pucnici, Sebeborci, Adrijanci in Gornji Petrovci. Sedaj prihajajo poročila, da se je kljub su- ši in požni za slatitvi koruze pokazal lep uspeh.

S trgovske šole. V zvezi z odobrit- vijo zasebne dvorazredne trgovske šole združenja trgovcev v Murski Soboti se je izvolil na letošnji glavni skupščini šolski odbor. V ponedeljek 21. t. m. se je ta odbor takole konstituiral: predsednik g. Franc Čeh; podpredsednik g. Jože Benko, sin industrijalca; člani: Josip Brumen,

RADIO

Petek, 25. avgusta. Ljubljana 12: Slovenska pesem (plošče), — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Radijski orkester. — 14: Napovedi, poročila. — 19:30: Zanimivosti. — 19:40: Nac. ura. — 20: Iz opere »Libuša« (plošče). — 20:10: Ženska ura: Ali naj gre dekle v gospodinjstvo šolo? (gđc. L. Blatnik). — 20:30: Violinski koncert g. Uroša Prevorška, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 21:15: Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. Beograd 19:05: Orkester mandolin. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22:15: Violin- ske skladbe. — 22:45: Komorna glasba s plošč. — Zagreb 20: Zvočna igra. — 20:30: Ženski pevski kvartet. — 21: Zbor in so- listi. — 22:20: Lahka godba. — Praga 20:10: Pester spored. — 22:15: Variacije. — 22:45: Plošče. — 23: Češka glasba. — Varšava 21: Odrska muzika. — 22:25: Ko- morni koncert. — Sofija 18: Lahka godba in ples. — 19:15: Donizettijeva opera »Luisa di Lammermoor«. — 22: Ples. — Du- maj 12: Koncert orkestra. — 16: Vesela muzika. — 18: Koncertna ura. — 21: Nem- ško bolgarski koncert. — 22:30: Lahka godba in ples. — Berlin 20:15: Glasba Joh. Straussa. — 21:10: Zvočna igra. — 22:30: Nočni koncert. — München 19:20: Kon- certni večer. — 21: Koračnice. — 22:35: Godba za ples. — 24: Nočni koncert. — Pariz 20: Zvočna igra in plošče. — 20:30: Simf. koncert.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939. ZACETEK 27. AVGUSTA: 60% POPYSTA NA NEMSKIH ŽELEZNICAH, ZNATNI POPYSTI V DRUGIH DRZAVAH. VSA POJASNILA DAJEJO: ZVANIČNI BIBO LAJPCISKOŠ SAJMA — BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 33/L. IN ČASTNI ZASTOPNIKI: ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, TYRSEVA 33, TEL. 27-62. JOSIP BEZJAK — MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25, TEL. 20-97.

Gospodarstvo

Angleški funt in francoski frank

Glede na napeto situacijo v Evropi, ki je povzročila nervoznost na deviznem trgu je Angleška banka že v sredo izdala navodila glede omejitve terminskih kupcij v dolarjih, tako da je terminski nakup dolarjev praktično onemogočen. Ti ukrepi pomenijo nekako uvedbo deviznih omejitev vendar ne v obliki deviznih predpisov, kakor v drugi državi, temveč v obliki priporočil Angleške banke zasebnim bankam, ki pa se, kakor je to v Angliji vedno običaj, striktno izvajajo. Nadaljnji ukrepi v angleški kreditni politiki bodo izdani šele po prihodu ameriškega zakladnega tajnika Morgenthaua, ki bo prisel prihodnji teden v London. V poučenih krogih zatrjujejo, da gre za pogajanja o vraščanju, v kakšnem obsegu so Zedinjene države pripravljene v okviru francosko-ameriškega valutnega sporazuma podpreti angleški funt.

Situacija francoskega franka je trenutno prav ugodna. Francija je bila od nekdanjega delca presenečena. Francoski narod je v letošnjem letu stalne mednarodne politične napetosti pokazal veliko notranjo disciplino. V času, ko so druge države beležile beg kapitala predvsem v Ameriko, se je v Francijo pričel v znatnem obsegu vračati kapital, ki je prej pobegnil v druge države.

Po finančnih neuspehih zadnjih let, ki so dovedli do devalvacije francoskega franka, vlada danes popolno zaupanje v frank in je frank zopet ena najtrdnjših valut v Evropi. Dobo finančne in gospodarske slabosti je Francija nepričakovano naglo prebolela in danes je ves svet presenečen zaradi nagle finančne in gospodarske okrepitev Francije. Znaten obseg povratka kapitala iz inozemstva je povzročil, da je bil francoski valutni izravnalni fond primoran oddati Francoski banki za 5 milijard frankov zlata, da si na ta način ustvari razpoložljive rezerve v francoskih frankih za nadaljnje nakupe deviz in zlata. Zlata zaklad Francoske banke je znašal v začetku avgusta 98 milijard frankov. K temu je priložila še 16 milijard frankov zlata, ki ga imata valutni izravnalni fond in fond za intervencije na trgu državnih papirjev. Okrepitev francoske valute je v zadnjih mesecih tem bolj značilna, ker so v istem času vse ostale države, ki še vzdržujejo zlato valuto, morale zabeležiti oslabitev položaja zaradi odtoka kapitala v druge države, zlasti v Ameriko. Patriotizem je bil v Franciji močnejši, nego bojazen, da bi zaradi eventualnih vojnih zapletov francoski frank izgubil na svoji vrednosti.

pa imamo številne vrste domačega sira, s katerimi lahko stopimo v svet in tekmujejo z različnimi vrstami inozemskega priznane dobrega sira. Naše sirsarstvo je doseglo že lepe uspehe doseže pa lahko še nov razvoj, če bomo lepo započeto delo smotreno in pridno nadaljevali. Od 2. do 11. septembra bo jesenska prireditelj ljubljanskega vele sejma, kjer bomo videli sadove našega prizadevanja na polju sirsarstva. Razstavljene bodo vse vrste našega domačega sira in posetniki se bodo lahko prepričali, da Slovenija v sirsarstvu prednjači drugim pokrajinam. Razstava bo najboljša propaganda za naš domači sirsarstvom. Našim sirsarjem vzpodbuda, gostom iz drugih krajev države in inozemstva pa velika privlačnost. (—)

Licitacije. Dne 4. septembra bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 4000 zimskih volnenih mornariških maj. Dne 20. septembra bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo verige za sidra. Dne 25. septembra bo pri 1. oddelku vojnotehniškega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo asfalt-laka, vazeline, grafit, nafte, petroleja, parafinskega olja, mila za pranje, kavstične sode, tovotne masti, olja za ležaje, govejega loja, denatur. alkohola, mavca, želatine, cilindričnega olja, 28. septembra pa za dobavo zakovice, žice, žag, žeblice, železne pločevine, karbida, vijakov, azbesta, klingerita, manometrov in termometrov.

Borze

24. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kiringški čeki nesprenjeno 14.30. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 32.35, v Beogradu pa po 32.87. Angleški funti notirajo na svobodnem deviznem trgu nesprenjeno 258.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 464 (v Beogradu po 465). Zaključni so bili še v 8% Blairovem posojilu po 102.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 205.65 — 208.85, Pariz 116.12 — 118.42, New York 4375.50 — 4435.50, Curih 995 — 1005, Milan 231.45 — 234.55, Praga 149.75 — 151.25, Amsterdam 2356 — 2394, Berlin 1761.12 — 1778.88, Bruselj 743 — 755. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40 — 259.60, Pariz 144.84 — 147.14, New York 5459.66 — 5519.66, Curih 1239.87 — 1249.87, Amsterdam 2937.56 — 2975.56, Bruselj 926.40 — 938.40.

Curih, Beograd 10, Pariz 11.7475, London 20.76, New York 443.50, Bruselj 75.10, Milan 23.30, Amsterdam 238, Berlin 177.50, Stockholm 107.0250, Oslo 104.30, København 92.6750, Sofija 5.40, Praga 15.05, Varšava 3.3, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 8.25.

EFFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 463 — 465 (464). 6% begliške 87—87.75, 6% dalm. agrarne 83 bl., 6% šumske 100 — 82, 7% stabiliz. 100.50 den., 7% invest. 100 — 101.50, 7% Seligman 100 — 102, 7% Blair 94.50 den., 8% Blair 102 — 103 (102); delnice: Nar. banka 7300 den., PAB 205 bl., Trboveljska 176 bl., Gutmann 51 bl., Sečerača Osijek 80 den., Osiječka ljevaonica 153 bl.

Beograd. Vojna škoda 464.75 — 465.50 (465), 4% agrarne 61.50 den. (61.50), 4% severne agrarne 58.50 den., 6% dalm. agrarne 82.75 — 83 (82.90), 6% begliške 87—87.50 (87), 6% šumske 81.25—82.25 (80 — 83), 7% Blair 94.25 den. (94.25), PAB 207 den.

Blagovna tržišča

21TO

Chicago, 24. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 70.50, za dec. 71.50, za maj 72.

Nova zveza Ptuj—Slovenske gorice

S 1. septembrom se uvedejo krožne poštne vožnje

Ptuj, 23. avgusta
Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani je otvorila v začetku leta 1937. potniški avtomobilski promet na progi Ptuj—Haloze, dne 1. septembra letos pa ga bo razširila tudi na progo Ptuj—Slovenske gorice; s tem dnevom bo uvedla krožne poštne avtomobilske vožnje v dolžini 40,9 km na progi Ptuj—Sv. Urban—Sv. Bojlenec v Slov. goricah—Sv. Andraž v Slovenskih goricah—Juršinci (Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah)—Ptuj. Poštni avtomobil bo obratoval dnevno dvakrat. Pri prvi vožnji bo odhajal iz Ptuja ob 6. uri in se vračal v Ptuj ob 7.35; pri drugi vožnji bo odhajal iz Ptuja ob 13.30 in se vračal v Ptuj ob 15.05.

Da bo vsemu prebivalstvu ob progi omogočeno priti po najkrajši poti v Ptuj in se vrniti po najkrajši poti, se bo spreminjala smer voženj vsaki drugi dan, kakor je to pri avtomobilskem prometu v Haloze. Ob lih dneh (1, 3, 5) bo obratoval poštni avtomobil pri vožnji v smeri Ptuj—Sv. Urban—Sv. Bojlenec—Sv. Andraž—Juršinci (Sv. Lovrenc)—Ptuj, pri drugi vožnji pa v smeri Ptuj—Juršinci (Sv. Lovrenc)—Sv. Andraž—Sv. Bojlenec—Sv. Urban—Ptuj. Ob sodih dneh (2, 4, 6 itd) bo obratoval pri prvi vožnji v smeri Ptuj—Juršinci (Sv. Lovrenc)—Sv. Andraž—Sv. Bojlenec—Sv. Urban—Ptuj, pri drugi vožnji pa v smeri Ptuj—Sv. Urban—Sv. Bojlenec—Sv. Andraž—Juršinci (Sv. Lovrenc)—Ptuj. Zveze k vlakom in od vlakov so ugodne, podrobni vozni red pa bo razposlala poštna uprava. Voznina je določena s 70 par od kilometra. Na progi so 4 vmesne pošte, ki bodo prejemale in odpravljale poštne stvari dnevno dvakrat, medtem ko so jo pri sedanjih vožnjah s konjsko vprego prejemale šele v poznih popoldanskih urah.

Prebivstvo tega dela Slovenskih goric je zelo pogrešalo avtomobilsko zvezo s Ptujem, kjer je najbližnja železniška postaja. Novo prometno sredstvo bo predvsem koristilo prebivalstvu našega področja. Nujno potrebno je nadaljnje reševanje velikega problema, zboljšati poštne zveze po podeželju z uvedbo avtomobilskega prometa povsod tam, kjer so za to dani pogoji, predvsem pa tam, kjer ni železnice in kjer so oddaljeni kraji še do danes brez rednih prometnih sredstev. To nalogo bo treba začeti izvajati takoj že povsod tam, kjer ni za nobenih pravih ovir, kakor je primer pri zaprosenem razširjenju poštnega avtomobilskega prometa Ptuj—Haloze na gornji del Haloza, to je na progo Ptuj—Jurovci—Podlehnik—No-

PANATOMIC - X PLUS-X SUPER-XX

Novi Kodak filmi
— še večja občutljivost
— še finejše zrno
— nepovišane cene!

FX-(27°)

PX-(29°)

SXX-(32°)

KODAK d. s. o. j. ZAGREB

Panatomic X je pankromatski film z 27° občutljivosti. Ima posebno fino zrno, tako da ga lahko povečamo do največjih formatov. Popolnoma verna reprodukcija vseh barv ter jasna in briljantna gradacija so ga postavile na prvo mesto kot film za vsako razsvetljavo in vsakega amaterja. Dobiva se v vseh formatih.

Plus-X je specialni pankromatski film za kamere malega formata (Retina, Retinette itd.) in ima 29° občutljivosti. Dovoljeno reproducira vse barve in ima posebno fino zrno, tako da morete Vaše male negativne povečati do največjih formatov.

Super-XX predstavlja najbolj občutljiv pankromatski film finega zrna za najkrajše osvetlitve. Njegova občutljivost od 32° omogoča momentonsetne in gledališke, najkrajše osvetlitve pri sportskih posnetkih, kratka osvetljenja pri slabi razsvetljavi itd. Dobiva se v vseh formatih.

Winnipeg, 24. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 70.50, za okt. 62, za dec. 64.50, za maj 67.25.

Novosadska blagovna borza (24. t. m.). Tendence nespren. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremska, slavonska 147 — 149; južnoban 146—149 Rž: baška nova 140 — 142.50. Jčemen: baški, sremski, novi 124 — 126. Koruza: baška in pariteta Indija 117 — 118. Moka: baška in banatska 206 — 208; 230 — 240; 242 — 210 220; 242 — 200; 242 — 170 do 180; 242 145 — 155; 242 — 117.50 do 122.50. 242: baški, sremski, beli, brez vreč novi 265 — 267.50. Otrubi: baški v jutastih vrečah 105 — 107; sremski v jutastih vrečah 102 — 104; v banatski, v jutastih vrečah 100 — 102.

Budimpeštanska terminska borza (24. t. m.). Tendence čvrsta. Koruza: za sept. 19.18 — 19.22.

BOMBAZ

Liverpool, 23. avgusta. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za avg. 4.68 (prejšnji dan 4.68), za dec. 4.40 (4.39).

din, se bo dobila v šoli. Vsi učenci iz tujih šolskih okolicev te meščanske šole morajo pri vpisu v prvi razred tudi izjaviti občo, da svojega bivališča, da bo ona prispevala za učenca k vzdrževanju meščanske šole. Vse pristojbine, ki jih bo moral vsakdo plačati pri vpisovanju bodo objavljene na spletni strani vsa tri leta vsakega posredstva navodila, naj jih učenci še pred vpisovanjem prečitajo.

Maugham — vitez Častne legije

Pisatelj Somerset Maugham je bil prošle dni imenovan za viteza francoske Častne legije. Kakor Shaw in Wells, spada Maugham med angleške pisatelje, ki so že davno pred svetovno vojno dosegli priznanje v svetu, a so kljub temu še danes podjetni in čili ter delavni. Maughamu je zdaj 65 let. Večji del svojega življenja preživi v Franciji, kjer ima vilo na Cap Ferratu. Maugham je študiral v Nemčiji. Obiskoval je univerzo v Heidelbergu in je po svojem poklicu prav za prav zdravnik. Seveda pa ne izvršuje prakse, ker se bavi samo s pisateljevanjem. V svoji avtobiografiji »The summum up« piše, da pomeni njemu funkcija človeškega razuma več nego funkcija telesa. Maugham ima v Angliji brata lorda Maughama, ki je ugleden sodnik.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Zagreb, ILICA 15.

GAJEVA 7. obvešča neobvezno: Pri današnjem žrebanju V. razreda 38. kola državne razredne loterije so bili izbrani sledeči dobitniki: DIN 40.000.— št. 76400 DIN 30.000.— št. 28251 69876 88650 DIN 24.000.— št. 92187 DIN 20.000.— št. 32402 DIN 16.000.— št. 58608 74179 DIN 12.000.— št. 50185 DIN 10.000.— št. 30028 38928 46407 47029 60603 61278 81989 90899 PO DIN 8.000.— 7185 11211 16212 21907 25862 26951 30091 35915 59298 96300 PO DIN 6.000.— 8905 8632 19288 25800 29152 37253 59946 63797 67886 70062 73821 PO DIN 5.000.— 183 6068 7517 15499 15513 18987 22343 31068 33380 42170 43502 49887 51521 51793 54657 57310 87778 98163 PO DIN 4.000.— 6872 7055 8248 13317 14475 15703 33012 38013 40864 43174 50670 54453 56001 63144 63774 68731 73005 79073 79528 82225 85928 87881 88197 89596 94043 94877

Razen tega je bilo izbranih še 1300 števil dobitkov po din 1.000.— Prihodnje žrebanje bo 29. t. m. v Splitu. Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogreškov, pošljemo vsakomur na zahtevo. Za pravilnost števil, zaradi telefonskega prenosa tvrdka A. Rein in drug ne nosi odgovornosti.

Revizija carinskega zakona

Kakor smo že pred meseci poročali, se pripravlja revizija sedanjega carinskega zakona. Gospodarske organizacije zbirajo gradivo za to revizijo tako glede carinskih postavk kakor tudi glede carinskega postopka.

Finančni minister je izdal odlok o spremembi pravilnika o poslovnem redu v finančnem ministertvu. S tem odlokom se v finančnem ministertvu ustanavlja nov oddelek, in sicer **oddelek za kontrolo in organizacijo službe**. V delokrog tega oddelka spada kontrola carinskih ustanov glede pravilne uporabe carinskih predpisov ter redna in enotnega izvrševanja službe, nadale koordinacija dela z ostalimi oddelki ministertva in z oblastmi drugih resorov glede predpisov, ki so v zvezi s carinsko službo. Končno bo ta oddelek zbiral in urejeval gradivo iz carinske prakse, da bo na razpolago, kadar se potrebuje pri izdajanju novih predpisov in zaradi pripravljanja načrtov zakonov, uredb in drugih odlokov. Obenem bo ta oddelek zbiral in hranil gradivo, ki se nanaša na motive pri določitvi posameznih predpisov, razpisov in pojasnil načelnega značaja, v kolikor je to gradivo važno za sestavo novih carinskih zakonskih predpisov.

S spremembo pravilnika o poslovnem redu v finančnem ministertvu se obenem ustanavlja nov **starifno-tehnični oddelek**. V delokrog starifno-tehničnega oddelka spadajo posli, ki se nanašajo na spore zaradi kakovosti blaga in uporabe carinske tarife v zvezi s tozadevnimi določbami pravilnika o carinskem zavodu, kakor tudi vsi ostali posli v zvezi z vprašanjem uporabe carinsko-tarifnih odredb.

Izvoz jabolk v Nemčijo

Pozivajoč se na svojo okrožnico z dne 19. julija t. l. obvešča Prizad interese, da je za izvoz svežih neprikazanih jabolk v Nemčijo v teku tega četrtletja po nemško-jugoslovenskem kliringu rezervirana vsota nadaljnjih 500.000 mark. Prizad mora z obžalovanjem ugotoviti, da so nemška merodajna oblastva znižala ceno za neprikazana zrna jabolka jugoslovenskega izvora od prejšnjih 20 na 15 RM za 100 kg franko jugoslovensko-nemška meja. Za prodajo franko madžarska meja se zviša cena na 16.50 RM. Znižanje cene je v glavnem povzročila kakovost prejšnjih pošiljk, ki v mnogih primerih niso bile zadovoljive.

Prizad poziva izvoznike, da na gornji kontingent izvažajo le taka jabolka, ki ustrezajo pogojem uredbe o kontroli sadja in sadnih izdelkov, namenjenih za izvoz, ker se bo na ta način lahko dosegla vsaj za bodoče boljša cena. Izvozna premija podpisane družbe, ki je bila razpisana z omenjeno okrožnico v znesku 25 din za vsakih 100 kg jabolk, uvoženih v nemško carinsko področje do 24. septembra letos, velja tudi za novi kontingent. Blago se lahko prodaja samo za takojšnje plačilo. Uvažanje nepredanih količin jabolk v Nemčijo zaradi kasnejše prodaje ali konsingacije je prepovedano. Do nadaljnega odloka je prepovedano prodajati jabolka po zornih cenah za carinski uvoz v Nemčijo po 24. septembru. Za izvoz svežih jabolk v Nemčijo veljajo tudi splošni predpisi, ki jih vsebuje okrožnica od 15. julija, kakor tudi pogoj od 19. julija ter okrožnica od 8. avgusta, kolikor niso spremenjeni z določili današnje okrožnice.

Prizad obvešča z okrožnico vse izvoznike, da so za prodajo svežih češpelj v Nemčijo na naš carine prost kontingent določene naslednje cene: 14 mark za 100 kg češpelj franko jugoslovensko-nemška me-

ge narodne koristi, odnosno samo utegne povzročiti tako oškodovanje, tedaj mora trgovinski minister odrediti preiskavo. Če takoj po odreditvi preiskave sme prepovedati uporabo kartelne pogodbe odnosno določb, sklenjenih na osnovi te pogodbe, kar je sedaj storil glede papirnega kartela. Po uredbi se smatra zlasti za ogrožanje koristi narodnega gospodarstva, narodnega blagostanja ali javnih koristi, če se določijo, vzdržujejo ali zvišujejo cene čezmerno visoko glede na produkcijske stroške. Uredba daje oblastvu dovolj možnosti, da v redu izvrši preiskavo in je minister tudi upravičen odrediti pregled vseh včlanjenih podjetij, pri čemer imajo organi ministertva pravico vpogleda v vse poslovne knjige in vse ostale spise in se preizkusno postopanje lahko razširi tudi na tehnično ureditev in produkcijski način, ki se drugače smatrata za poslovno tajnost.

ja in 15.50 marke franko madžarsko-nemška meja. Naš izvozni kontingent znaša 161.000 metrskih stotov. Fakturna vrednost svežih češpelj se mora izvozniku nakazati preko Prizada zaradi kontrole prodajnih cen in prodajnih pogojev.

Prizad je nadalje izdal okrožnico, v kateri sporoča, da je za izvoz svežega grozdja v Nemčijo določen kontingent 500.000 mark. Za prodajo svežega grozdja in Nemčijo je Prizad določil naslednje cene: 26 mark za 100 kg smederevskega grozdja in 22 mark za 100 kg ostalega grozdja zgodnjih sort, vse neto v zavojih po 15 kg franko jugoslovensko-nemška meja; ceno pri prodaji franko madžarsko-nemška meja se poviša za 1.50 marke. Zaradi pospeševanja izvoza svežega grozdja je družba razpisala izvozno premijo 25 din za 100 kg, ki velja za čas do 31. decembra t. l. Izvozno premijo morajo izvozniki upoštevati pri kalkulaciji.

Gospodarske vesti

— Povišanje izvoznih kontingentov za mehki rezani les. Iz Stockholma poročajo, da so vse države, včlanjene v evropskem kartelu mehkega rezanega lesa, potrdile sklep konference 2. avgusta v Stockholmu, kje rje bilo z večino glasov sklenjeno, da se letni izvozni kontingenti linearno povišajo za 10% in sicer od 2.903.200 na 3.193.520 standardov. Izvozna kvota za Jugoslavijo se poviša od 134.400 na 147.840 standardov. Navzlic temu sklepu je prišlo do nadaljnje okrepitev cen na angleškem trgu, kjer je cena mehkeemu rezanemu lesu medtem narasla na 14/10 funta nasproti 10/5, kolikor je znašala najnižja cena v lanskem letu.

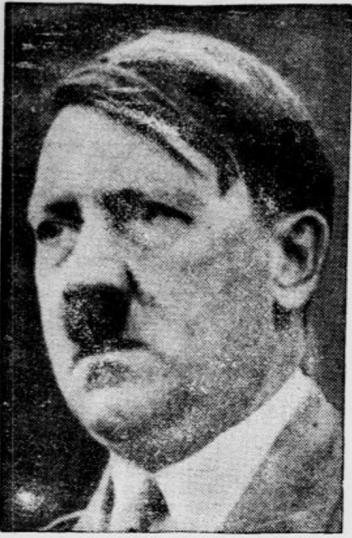
— Italijanska zunanja trgovina. Po naj novejših podatkih je znašala vrednost italijanskega izvoza v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 4.73 milijarde lir (lani 4.48), vrednost uvoza pa se je skrčila na 5.91 milijarde lir (lani 6.95). Deficit italijanske trgovinske bilance se je torej znatno zmanjšal in je znašal letos le 1.18 milijarde lir, lani pa v istem razdobju 2.47 milijarde lir.

— Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Marije Plevčak, posestnice v Dobovcu, in Marije Bauman, rojene Plevčak, posestnice v Ločjem dolu (poravnalni upravitelj dr. Janko Leskovar, odv. v Rogatcu; poravnalni narok pri okrajnem sodišču v Rogatcu 30. septembra ob 9., prijavni rok do 25. septembra).

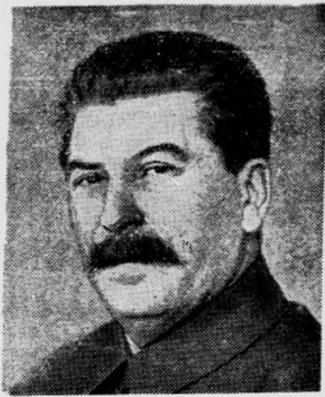
— Bistrh rek in potokov je pri nas mnogo, rih v njih pa mnogo premalo! Imamo tudi mnogo jezer, kjer bi lahko gojili znatno več rib, kakor jih gojimo. Naše vode so zlasti prikladne za postri. Kako ceni zunanji svet te plemenite ribe, nam pričajo Angleži, ki radi hodijo k nam lovit postri. Koliko dela nas še čaka na polju ribarstva in koliko lepih sadov se nam obe, ta, če bomo znali to delo prav organizirati! V okviru jesenske banovinske kmetijske razstave na ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra bo tudi gospodarska razstava. Na nji bomo videli stanje ribarstva zlasti v zaprtih vodah. Videli bomo, kako se plode in reče postri. Krapov bi lahko redili pri nas mnogo več. Ta panoga ribogojstva je pri nas še zanemarjena. Na velesejmu bomo videli, kako je treba krape rediti. Prikazana bo tudi površina naših ribnikov glede na možnost, izkoristiti. Videli bomo male kmetijske ribnike in način, kako jih treba smotno izkoristiti. Naj torej ne bo ribiča, ki si ne bi ogledal te zanimive razstave! (—)

— Tudi sirsarstvo nam prinaša lepe dohodke. Oziroma se malo nazaj in videli bomo, da še ni dolgo tega, ko zares dobrega domačega sira sploh še nismo poznali. Izdelovali smo sir tudi doma, toda po mestih so ljudje kupovali samo uvoženi sir. Zdaj

V njihovih rokah je usoda Evrope

Hitler

Stalin

Mosćicki

Kralj Jurij VI

Lebrun

Ribbentrop

Molotov

Rydz Smigly

Chamberlain

Daladier

Mussolini

Ciano

Beak

Halifax

Bonnet

Stroga nevtralnost v vsakem primeru

V Bruslju so se sestali zunanji ministri Belgije, Danske, Finske, Luksemburške, Holandske, Norveške in Švedske in so sklenili resolucijo, ki poudarja, da ostanejo njih države ne glede na mednarodne zapletitve strogo nevtralne

Belgijski kralj Leopold

Danski kralj Kristijan

Švedski kralj Gustav

Norveški kralj Haakon

Maginotova črta v zraku

Vprašanje obrambe velikih mest pred letalskimi napadi

Pariški »Jour« je objavil članek, ki na velezanimiv način razpravlja o vprašanju pasivne obrambe velikih mest v primeru vojne. Prebivalcem velikih mest je treba pomagati z ustvaritvijo »Maginotove črte v zraku«. Takšna obramba bi v znatni meri preprečila napade sovražnih letal. Že v svetovni vojni se je Italija na ta način zelo spretno ubranila avstrijskih aeroplanov, ki so skušali napasti Benetke. Generalni štab v Calais-Meudonu je proučil ves problem in na podlagi njegovih zaključkov so napravili francoski vojaški činitelji sklep, da izpopolnijo službo z vodljivimi baloni, ki bi utegnili s pomočjo posebnih kablov v zraku stvoriti neprobojno bariero proti sovražnim letalom.

Poseben tip takšnih balonov je zgradil polkovnik Letourner. Njegovi baloni se lahko dvignejo v višino 7000 m, celo do 9 m, teoretski maksimum znaša celo 30 tisoč m.

Namen teh balonov je, držati kabla, ki so zelo gibki in ni mogoče leteti ne mimo njih, niti mimo žic, s katerimi so povezani med sabo. Kadar se letalo le dotakne takšnega kabla, je njegova usoda zapečaten. Zruši se na zemljo in se razbije.

»Balonski zide« deluje ne samo konkretno, marveč tudi psihološko na pilote sovražnih letal, ki dobro vedo, kaj jih čaka, če se približajo mreži balonov. Zato mo-

raje odvrči bombni tovor izven omrežja balonov — ali pa se odločiti za propast letal, obenem seveda tudi za lastno smrt.

Za obrambo Pariza bi po izvajanjih pisca zadostovalo 250 balonov, kar predstavlja strošek približno sto milijonov frankov. S to vsoto bi Parižani dobili obrambo v podobi Maginotove linije v zraku. Pozabljena bi bila plinska vojna, ki ustvarja več strahu nego dejanske škode, nepotrebne bi postale maske proti plinom, odveč bi bila zaklonišča in evakuacije. Demoralizacija vojnega nasprotnika bi bila skoro nemogoča stvar.

Topovske krogle iz cilindra

Mirovna pogajanja s čarovniškim trikom

Ko so bili Francozi zaposleni z osvajanjem Alžira in se je vojna sreča nagibala zdaj sem zdaj tja, so med nekimi premirjem povabili poglavarje sovražnih rodov v svoj glavni stan, da se tam z njimi podrobno pogovore. Pogostili so jih z najboljšim, kar so imeli, in za zabavo so bili povabili tudi znanega čarovnika Houdina, ki je ob koncu svojega predvajanja potegnil iz cilindra toliko in toliko tucatov topovskih krogel.

S to točko je pa napravil na zbrano

Zakon z veliko starostno razliko

Na Poljskem govore ta čas mnogo o poznem ljubezenskem romanu neke 84letne ženske iz vasi Zarezyckaja, ki se je splošno presenečenje svojih sorodnikov in znancev poročila z 18letnim kmečkim fantom. Zaman »sorodniki obeh trudili, da bi zakon preprečili. Poroka je bila te dni.

Kakor se je izkazalo, je imela stara vda, va dosti snubcev, kajti poleg lepega gospodarstva je imela tudi 6000 zlotov v gotovini. Vse konkurente pa je potolkel 18 letni fant, ki si je znal pridobiti ljubezen in zaupanje stare ženske. Na dan pred poroko so ga njegovi razkašeni tekmeči sicer poštono premlatili, a tudi to ni zaleglo.

orabke odlične mogočen vtis. Z velikim, sicer začudenjem so gledali, na kakšen način si Francozi pridujejo svojo municijo, vsak se je vpraševal: »Kako bi se mogli z uspehom boriti proti narodu, ki si lahko nasuje vso potrebno municijo kar iz prevega klobruka?« Pri posvetu, ki so ga imeli po tej pogostitvi, so si bili edini v tem, da si takšnih virov za bojevanje pač ne morejo privoščiti, in so sklenili, da sprejmejo brez nadaljnega obotavljanja francoske mirovne pogoje. Francozom je bilo to zelo prav, kajti tudi zanje je bila vojna zvezana z velikimi izgubami in jim je šla že na živce.

A NEKDOTA

V rusko-turški vojni l. 1877. je bomba priletela v šotor generala Skobeljeva. Preden se je mogla razpočiti, jo je neki vojak zagrabil z obema rokama in jo vrnil v sod z vodo. General je vojaka za to pogumno dejanje pohvalil in je dejal: »Kaj ti je ljubše, križ sv. Jurija ali sto rubljev?« Hrabri mož je vprašal oklevajoče: »Ekskalenca, koliko je vreden križ sv. Jurija?« — »Kakšnih trideset rubljev,« je odvrnil general, »toda čast je vendar več!« — »Nu, ekskalenca,« se je odrezal vojak, »tedaj bi vas prošil za križ in sedemdeset rubljev!«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Pogled na Kremelj v Moskvi

kjer je bila podpisana rusko-nemška pogodba, s konopčadnja

Kulturni pregled

Poljski spis o Srednji Evropi

V usodnem času, ko se tarejo med seboj močne in razgibane sile, da vtisnemo Evropi nov obraz in vsiljivo slabotnim narodom svojo voljo, vznikajo načrti, kako uravnovesiti te politične sile in zavrovati življenjske interese narodov. V letih velike vojne (1915) je izšlo mnogo diskutirano delo nemškega teologa in politika Friedricha Naumanna (1860 - 1919) »Mittel-europa«. Bil je to prvi smotrni in do vseh posledic premišljeni poskus postaviti srednjeevropskega problema v smislu njegove geografske, geopolitične, gospodarske in kulturne zaključnosti. Naumannova Srednja Evropa je idealna stvaritev nemške ekspanzijske vojne in je očitno ustrezala tedanjim vojnim načrtom, ki tudi danes niso pozabljeni. Pozneje je bilo vprašanje Srednje Evrope kot geopolitične enote večkrat v diskusiji, zlasti v zvezi z načrti podunavske konfederacije in pod.

Poljak dr. phil. Aleksander Wojtecki je pravkar izdal pri varšavski založbi Gebethner i Wolf 120 strani obsegaajočo knjžico »Sprawa Europy Środkowej«. Za motto svoji razpravi je vzel besede Pilsudskega, da svoboda ni kaprica in ne načelo »meni je vse dopustno, drugemu pa nič«, marveč mora svoboda zedinjavati in združevati, podajati roke sosedom in nasprotnikom. Pisec je posvetil metodično raznovrstno razglabljanje onemu istemu problemu, ki ga je med svetovno vojno obravnaval Naumann: ustvariti široko pojmovanega edinstva Srednje Evrope kot posebne enice med Zapadno in Vzhodno Evropo. Poskus Wojteckega seveda ne gre v take podrobnosti kakor Naumannovo mnogo obširnejše delo in je tudi izveden na drugačni miselni osnovi, v docela drugem duhu.

Tudi dr. Wojtecki sprejema nekatere teze geopolitikov, tudi on pozna pojem življenjskega prostora. Poljski avtor pa napolnjuje vse te pojme z drugačnim duhom: njegovi pogledi na svet so humanitarni, on ne prepušča rešitve zapletenih vprašanj, kakor je sožitje narodov na določenem in zaokroženem zemljepisnem prostoru, pesti najmočnejšega, marveč se zavzema za mirno in sporazumno rešitev na osnovi idealne in interesne skupnosti, v duhu skupnih kulturnih stremiljenj.

Spis dr. Wojteckega je močno aktualen zlasti v teh časih, ko stopa v ospredje prav problem geopolitične sovornosti raznih ozemelj in njihovih narodov, ki je rešljiv na dva načina: s silo, ki dejansko ničesar ne reši, marveč samo otežkoča in zdržuje razvoj in s sporazumno zainteresiranih narodov. Vsekako je treba do kaj idealizma, da kdo po tolikih izkušnjah veruje v tak sporazum, za katerega sicer

govore vsi razlogi, ki pa ga ovirajo gore predsodkov. Samo dolgoletno, smotrno urejeno delo, kakor ga predlaga tudi pisec ob koncu svoje razprave, bi moglo odpraviti te predsodke. Za tako delo pa je treba poleg časa tudi mnogo miru in normalnih razmer. Kje so?

Poljski ideolog Srednje Evrope ima za razmejitev Srednje Evrope drugačna geografska merila, kakor njegovi predhodniki. Srednja Evropa mu je prostor med tremi morji: Jadranskim, Baltičkim in Crnim morjem. Zapadna meja te geopolitične enice naj bi bila dolina srednje Labe, češki gozd in Vzhodna Alpe do Jadranskega morja; na jugu bi segala do Olimpa in Rodopov in zajela tudi Carigrad, vzhodna meja bi tekla ob Črnem morju in po dolini Dnepra do Baltičkega morja, ki bi to Srednjo Evropo omejevalo na severu. Potemtakem bi nemško ozemlje pripadalo v glavnem Zapadni Evropi. Tako pojmovana Srednja Evropa bi obsegala deset držav: Estonijo, Letonsko, Litvo, Poljsko, Češko, Slovaško, Madžarsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Bolgarijo. Ta enica bi štela nad sto milijonov prebivalcev, ki bi jih družili skupni interesi samoohranitve. Najzanimivejša je vsekako določitev zapadne meje Srednje Evrope. Nasproti tezi nemških geopolitikov je postavil poljski teoretik za mejo dvanajsti poludnevnik vzhodne dolžine od Greenvicha, tisto linijo, ki je že v starorimskih časih veljala za mejo dveh svetov. Karel Veliki ji je dal ime srbska meja — limes sarrabus — ker je ločila Nemce od Slovanov.

V okviru informativnega poročila se ne moremo spuščati v podrobnosti tega zanimivega traktata poljskega avtorja, ki prihaja — prav kakor nekdo Masaryk v knjigi »Nova Evropa« — k sklepu, da je rešitev malih narodov in držav samo v tem, če se strnejo v čvrsti blok. Dr. Wojtecki veruje, da obstoječa za tako Srednjo Evropo ne le politični, marveč tudi gospodarski in psihološki pogoji, ter razvija načrte, kako bi bilo treba ustvariti Srednjo Evropo, kakšne ovire ji stoji na poti, kakšen je današnji položaj narodov na tem kompleksu in itd. Vsekako značilen poskus, doseči iz geografske in zgodovinske politično sorodnih ter po gospodarskih in političnih interesih povezanih narodov čvrsto sintezo. Žal da je le-ta kljub vsem dejanskim pogojem in objektivnim spoznanjem sila daleč od današnje stvarnosti na tem prostoru. Vsekako pa bi imeli poljski avtorji dovolj povoda, da bi se vprašali, ali in koliko je prav Poljska s svojo politiko v letih 1918 — 1939 prispevala k možnosti takega razvoja, kakor ga dr. Wojtecki proglašja za rešitev srednjeevropskih narodov?!

Moderatus.

Gledališče in dnevni tisk

Beograjska »Samouprava« je priobčila v številki z dne 23. t. m. dalje razglabljanje z naslovom »Pozorišča i dneva štampa«. Pisec utemeljuje med drugim potrebo, da gledališča z raznimi reklamnimi trikii privabljajo občinstvo in navaja za vzgled gledališko reklamo v Ameriki. Posebno obširno se mudi pri vprašanju odnošajev med gledališčem in dnevnim tiskom. Pišeča dolgovozna izvajanja prihajajo k tem sklepom:

»Jer najzad, kako se sada piše u dnevnoj štampi, nimalo ne utiče na najuzi krug onih najinteligentnijih, kojima se ne može tako lako »soliti« pamet. I zašto onda pisati surviše »ozbiljno i književno« za široku publiku i zašto kod nje unositi zabunu? Mi ne znamo čemu služi ta ostra kritika pozorišnog života: pozorišnih pisaca, reditelja, glumaca itd. Uostalom, tu su književni časopisi gde se stručno može pisati o svima manama i nedostacima našega teatra, pa bi se na taj način digalo nivo časopisa i reč napisana bila mnogo efikasnija nego što je slučaj sa pisanjem u dnevnoj štampi...«

Piščevo stališče, ki mu daje poseben poudarek položaj lista, v katerem je izšel članek, je skratka tole: Dnevnik naj pri našažo samo reklamno gradivo in izključno le pozitivna poročila o gledališču, ocenjevanje pa naj prepušte revijam. Vprašanje je, ali bo to stališče postalo službeno in ali ga bodo sprejele tudi uprave državnih gledališč in izvajale vse nadaljnje konsenkvence? Ali se bo potemtakem kritika gledališkega dela v dnevnihki obravnavala kot ogranzanje interesov Narodnih gledališč?!

Vsekako ne bi bilo želeli, da bi takši nazori postali kdaj koli pravilo za prakso službenih krogov. O relativnosti gledališkega poročevalstva v dnevnihki so spregovorili že zdavnaj mnogo bolj kompetentni ljudje, na pr. pokojni Herrman Bahr. Ni hče ne bo teh poročil vrednotil višje kakor sega njihova resnična raven in avtoriteta njih piscev. Treba je pa načelno odkloniti stališče, da bi bila kulturna kronika listov, ki kaj dajo na kulturno poročevalstvo, za sama laskanja osebam in institucijam. Če daja pisec »ozbiljno i književno« pisanje v dnevnihki o kulturnih zadevah, kakor je gledališče, v nespoštijivi narekovaj, tedaj smemo videti v tem poziv k znižanju nivoja kulturnega poročevalstva k vse večjemu kulturnemu obožovanju žurnalistike. Ta poziv je treba odkloniti, zakaj razvoj bi moral iti k višjim vzorom, k večji resnosti, k literarnu strožjemu obravnavanju kulturnih pojavov, k smotrnejši vzgoji širokega občinstva za višjo literarno kulturo. Dobro vemo, da sedanja praksa v marsičem ne ustreza tako postavljenim zahtevam in da se za dnevnihki »kritikami« neredko skrivajo razni osebni obračuni in kulturni snobizem. Toda vse to ne opravičuje stališča, da naj se iz kulturnega poročevalstva izključi sleherni kritično stališče, vsaka javna kontrola in naj vse dobi samo najprimitivnejši značaj, ki je mogoče: reklamni.

Če pisec v zagovoru takih zaostalih nazorov navaja vzgled in vzor Amerike, kaže samo, da ni še prebral nobene kritične študije o ameriški žurnalistiki in da ne pozna spisov na pr. Uptona Sinclaira in Lewisa. Ne ve, da se v ameriškem dnevnem tisku »kritike« le prepogosto plačujejo in pozablja, da je že tisk predvojnje Srbije, ko so v beograjskih listih sodelovali s književnimi prispevki ljudje kakor

mir, ki sta čisto težko odkupljena; na drugi strani pa kaže ornamentalnost, lirčno in spevno noto, melanholijo in pravilno zasnanost. Vedno se pojavlja nekaka topla človečnost, ki prihaja do izraza celo v slikah krajin in tihožitij...«

Pisec ob koncu odgovarja na vprašanje: Ali obstoji češka umetnost? z narodno samozavestno izjavo: »Češka umetnost bo!«

Zapiski

Stotidesetletnica rojstva Slowackega. Dne 23. avgusta 1809 se je rodil v Krzemci eden izmed »knezo poljskega pesništva« Juliusz Slowacki. Že kot dijak je postal znan po svoji literarni nadarjenosti, kakor tudi s simpatijami, ki jih je gojil do značilnih postav romantičnih pesnitev, zlasti Byronovih. Politični dogodki ga izprva niso zanimali. Ko je l. 1830 izbruhnila v Varšavi vstaja, je jel vzpodbujati vstaje z revolucionarnimi verzji, medtem ko sam zaradi telesne šibkosti ni

SPORT

Avstralija : Jugoslavija

V medcelinskem finalu tekovanja za Davisov pokal nimamo dobrih izgledov

Snoči ob 22. po srednjeevropskem času se je začela finalna medcelinska borba za Davisov pokal med Jugoslavijo in Avstralijo in bo trajala do sobote. Tekmuje se na travnatih igriščih »Langwood Cricket and Tennis Club« v Chestnut Hillu blizu Bostona v ameriški državi Massachusetts.

Zastopstvo Jugoslavije je prišlo v Boston že 19. t. m. in je vse dni pridno vebalo, da se seznanj z nevajenimi mehikimi travnatimi prostori. Potovanje na prekoceanskem velikanu »Bremenue« so igralci dobro prestali, le vodja moštva, savezni predsednik dr. Čop in njegova gospoda, sta imela nekaj časa težave. Na parku so zbuvali naši mušketirji neprestano pozornost sopotnikov. Punčec je demantiral vest o svoji zaroki z neko Karlovčanko, češ da se bo v kratkem poročila z nekim drugim. Pri pristanku v New Yorku se so takoj znašli v domačem krogu. Poljali so jih namreč v restavracijo nekega Bosanca, ki jim je preostrel s pristnimi čevapčici in raznički in turško kavo. V Bostonu je dr. Čop izjavil novinarjem, da Jugoslavija ne more računati na zmago nad Avstralijo, da pa bodo jugoslovenski igralci zastavili vse sile, da dosežejo čim častnejši uspeh. Izjavil je tudi, da bosta v singlu zastopala Jugoslavijo brčkone Punčec in Mitić, v dublu pa Punčec in Kukuljević, lahko pa se zgodi, da bo namesto Mitića igral Kukuljević, ki je že v Wimbledonu dokazal, da je na travnatem igrišču izvrsten. Končna po-

stava bo določena šele po rezultatih teiranja. V srečanju z Avstralijo si ne delamo nikakih iluzij. Dobro nam je znano, da predstavljajo Avstranci svetovno elito. Njihova zastopnika Bromwich in Quist sta bila lani, ko je bil Budge še v amaterskem taboru, drugi in šesti na svetovni lestvici. Morda se bo kateremu izmed naših posrečilo premagati Quista, na zmago nasproti Bromwichu pa pač ne moremo računati, kajti slednjega smtarajo zdaj za najboljšega amaterja na svetu, saj je v finalu ameriškega prvenstva v Forrest Hillu oddal samo en set, nato pa gladko zmagal, ne da bi nasprotniku prepustil en sam game. Kljub temu bo zanimivo srečanje med evropskim prvakom Punčecem in neslužbenim prvim na svetovni lestvici, Bromwichom. V dublu je pričakovati sigurno zmago avstralskega para in je pri tem popolnoma vseeno, če bosta nastopila Crawford in Hopman ali Bromwich in Quist. Na ameriškem prvenstvu sta se oba para plasirala v finale, pri čemer je prva dvojica izločila ameriško nado za Davisov pokal Makko-Tidball s 6:1, 6:1, 6:2, Bromwich-Quist pa wimbledonska prvaka Riggsa in Cooka celo 6:1, 6:4, 6:0. Avstralec zaradi tega upravičeno smatrajo za najboljši double na svetu. K temu je treba še dodati, da so avstralski igralci že tri mesece v Ameriki in so se v tem času dobro privadili na podnebje in seveda tudi na travnata igrišča, kar so najbolj dokazali s svojimi prepričevalnimi zmagami na prvenstvu Amerike.

Nova številka »Obzorja«, ki je posvečena češki kulturi, je vzbudila v češkem dnevnem tisku toplo pozornost in hvaležnost. O nji so poročali skoraj že vsi češki dnevniki.

Jugoslovenska reprezentanca brez Hrvatov

Že včeraj smo poročali, da je malo verjetno, da bodo zagrebški in splitski igralci, ki jih je g. Simonović določil v reprezentanco nasproti Češki, nastopili. V sredo zvečer bi morala biti seja hrvatskega nogometnega saveza, ki naj bi sklepala o udeležbi zagrebških in splitskih igralcev. Seje sploh ni bilo, ker so smatrali, da ni potrebno ponovno razpravljati o stvari, ki se je o nji že dosti govorilo in zavzelo tudi stališče. Ze v sročasno objavljeni resoluciji z glavne skupščine hrvatskih nogometnih klubov je bilo rečeno, da hrvatski nogometaši zaradi obstoječih prilik ne bodo igrali v nobeni reprezentanci, ki ne bi bila izraz moči vsega našega nogometnega sporta, oziroma ki ne more zastopati vsega našega nogometa. Kapitan JNS g. Simonović, je dobro vedel za resolucijo in je popolnoma njegova stvar, če je kljub temu določil hrvatske igralce.

Hrvatski nogometni savez se je pač brez seboje solidariziral s sklepom upravnih odborov Gradjanskega in Hajduka, ki sta svojim igralcem prepovedala nastopiti v

reprezentanci nasproti Češki.

Pri JNS torej niso mogli več računati na sodelovanje Matošiča st., Glazera in Kokotovića in so zaradi tega postavili moštvo, sestavljeno izključno z beograjskih igralcev, skoraj isto kakor pred meseci nasproti Angliji. Čeprav reprezentanca v času ko to poročamo še ni določena, je zanimivo da so češki listi že objavili postavbo jugoslovanskega moštva: Lovrić, Andjelković, Dubac, Manola, Dragičević, Lechner, Glišević, Petrović, Živković, Matošić II., Zečević. Nekdo je moral to postavbo sporočiti Čehom, ker je sicer ne bi objavili. Nehote se zato vsiljuje misel, da je bila Simonovičeva določitev hrvatskih igralcev zgolj formalna gesta, in da so pri JNS že prej sestavili izključno beograjsko moštvo.

V ostalem je menda pisanje čeških listov točno. Po poročanju beograjskih listov bosta pri omenjeni postavi največ dve ali tri spremembe. Poškodovanega Lovrića bo zamenjal Spašić, desnega branilca bo igral Požega ali Stojilković, v napadu pa Vujadinović namesto Živkovića.

Kajakaško prvenstvo na divjih vodah

Letos so kajakaši prihranili klasično panogo svojega udejstvovanja za konec poletja. Izrabili bodo menda poslednjo sončno nedeljo, da bodo pomerili svoje sile še na divjih vodah. Baš te so bile prve, ki so se na njih najprej udeležovali, saj so kajakaši dolga leta veslali samo po rekah. Ko so končno osvojili najbolj divje brzice, je šele nastalo tekmovalje, kdo jih bo hitreje vozil.

Pri nas bo letos že četrto tekmovalje za državno prvenstvo na divjih vodah na običajni progji od Zagorja do Hrastrnika. Pri teh tekmah mora udeležence pokazati vso vztrajnost in spretnost, obenem pa paziti poleg borbe z valovi in vrtinici tudi na čas. Ravno zaradi teh vsestranskih zahtev je borba izredno zanimiva. Gledalec ne vidi toliko borbe s časom kot pa borbo z valovi. Najlepša prilika za opazovanje bo pri brzici »Prusnik«, ki je poldrugi kilometer oddaljena od postaje Zagorje in je dolga skoraj 1000 m. Ta brzica je najnevarnejša in zahteva od tekmovalca višek previdnosti in tudi sreče, če hoče gladko zmagati zahrbtno valove in vrtince in se razen tega še pravočasno izogniti neštetim skritim skalam. Poslednja preizkušnja pa čaka tekmovalce v brzici pod predorom pred Hrastrnikom, približno na polovici proge. Ta predel meri samo 80 do 100 m, je pa izredno nevaren zaradi močnih valov in hudih vrtincev. Gorje omenu, ki bi se tu prevrnili.

Državno prvenstvo bo v nedeljo s startom ob 11. v Zagorju.

Jadran : Disk

V nedeljo se otvori jesenska sezona prvenstvenega tekmovalja v ljubljanskem prvem razredu. Najzanimivejši nedeljski par bo brez dvoma Jadran : Disk. Domačinci so si doka lahko utrlj pot v I. razred. Za to prvo srečanje se te temeljito pripravili in hočejo dokazati, da so vsem ljubljanskim nasprotnikom dostojen

partner. O priliki prijateljskih srečanj so vedno zmagovali. Gojijo tipičen prvenstveni nogomet, preprost v potezah, ali nevaren za nasprotnikova vrata. V nedeljo bo tudi najprimernejša primerjava, dali tudi kamniški kot goji isto, za rezultat nevarno igro. Jadran nastopi v nekoliko spremenjeni postavi, ki ga bo zastopala v letošnjem tekmovalju.

Tekma se vrši na igrišču Jadrana v Koleziji ob 17. uri.

Reka : Mars

V nedeljo 27. t. m. ob 17. se odigra na igrišču Reke prvo kolo jesenskih prvenstvenih tekem in sicer pridejo v goste ambiciozni Marsovci z Vanetom in bivšim Rečanom Prijateljem Korletom na čelu. Ker klub izgubi igrišče, bo to polovična tekma simpatičnih Rečanov od Viča. Vse tekme bodo v bodoče morali igrati na tujem terenu. Sportna publika, ki zna ceniti delo viških sportnikov, bo to pokazala s svojim polnoštevili obiskom.

Atletik : Celje

V nedeljo se prične tudi v Celju prvenstveno tekmovalje LNP in sicer s srečanjem starih lokalnih rivalov Atletikov in Celja. Gotovo bo tudi to srečanje poteklo v znamenju lokalnega prestiža za premočnega ali drugega kluba. V nedeljo bodo prišli na račun prijatelji obeh klubov in kot malaš bo po dolgem odmoru prva večja celjska tekma v znamenju lokalnega rivalstva. Zeleti je, da bi tekma potekla v znamenju prave sportne borbe in da ne bi prešla mej sportne fairnesa. Tekma se bo pričela ob 17. pri Skalni kleti.

Iz Maribora

Lahkoatletski dvojb SK Železničar : SK Maraton bo v soboto 26. in nedeljo 27. t. m. na stadionu SK Železničarja ob Tržaški cesti. V vsaki disciplini postavita kluba po 3 tekmovalce, od katerih štajeta za točke prvá dva vsakega kluba. Točkuje se 5:3:2:1, stafeta pa 10:6. Pravico tekmovalja imajo samo verificirani atleti obeh

klubov, v ostalem se tekmuje po pravilih in pravilnikih JAS. Vrstni red tekmovalja je naslednji: v soboto 26. avgusta s pričetkom ob 16.: tek 100 m, kopje, tek 400 m, skok v višino, tek 1500 m, skok v daljino, kroglja, stafeta 4x100 m. V nedeljo 27. t. m. s pričetkom ob 9.: tek 110 zapreke, disk, tek 200 m, skok s palico, tek 800 m, kladivo, troskok, tek 5000 m, stafeta 400x300x200x100 m. Vsi lahkoatletski sodniki se naprošajo, da pridejo polnoštevili na tekmovalje.

Pričetek prvenstvenega tekmovalja LNP v Mariboru. V nedeljo 27. avgusta se prične prvenstveno tekmovalje v mariborskem okrožju LNP, in sicer se bosta srečala v Mariboru SK Mura in SK Rapid, v Čakovcu pa SK Gradjanski in SK Železničar. Mariborski OOLNP je na svoji zadnji seji izbral pare in termine II. razreda in juniorjev za prvenstveno tekmovalje in je žreb izpadel takole: 10. septembra: Drava : Lendava in Slavija : Ptuj; 24. septembra: Slavija : Drava in Ptuj : Lendava; 1. oktobra: Drava : Ptuj in Lendava : Slavija. Juniorsko prvenstvo se bo odigralo po sledečem redu: 27. avgusta: Rapid : Slavija; 3. septembra: Železničar : ISSK Maribor; 10. septembra: Rapid : Železničar; 24. septembra: Slavija : ISSK Maribor; 1. oktobra: Slavija : Železničar in 8. oktobra ISSK Maribor : Rapid. Začetek pomladanskega tekmovalja bo še naknadno določen. Prvenstvo rezervnih moštvev se bo v smislu sporazuma med mariborskimi klubi odigralo tako, da bo prvenstvena tekma rezerv vedno kot predigra k tekmi prvih moštvev istih klubov.

V nekaj vrstah

Rumunski nogometni savez je zaradi incidentov, ki so se pripetili o priliki tekme med beograjsko Jugoslavijo in Rapidom v Bukarešti, izdal komuniké, v katerem stoji med drugim: Savez je prepovedal nadaljnje gostovanje Jugoslavije zaradi surovih izpadov njenih igralcev pri tekmi z Rapidom. Dva Rapidova igralca sta bila tako močno poškodovana, da so ju morali prepeljati v bolnišnico. Nekateri jugoslovenski igralci so nastopali kakor da zanje ne bi obstajala pravila igre in so se izpodbijali tudi nasproti sodniku, ki so ga neprestano nadlegovali z neupravičenimi protesti. Ker je v interesu dobrih prijateljskih odnošajev med rumunskimi in jugoslovenskimi savezom in da bi se preprečili nadaljni neprijetni izgredi, je rumunski savez prepovedal tekmo Jugoslavije z Venusom. Jugoslovenskemu moštvu se je izplačala dogovorjena vsota.

V soboto in nedeljo bo v Dubrovniku gostoval eden najboljših plavalnih klubov v Evropi, UTE iz Budimpešte. Ta klub ima več madžarskih internacionalcev, zlasti močna pa je njihova olimpijska stafeta. Po gostovanju v Dubrovniku bodo madžarski plavalci nastopili še nasproti Viktoriji na Sušaku.

Za sojenje nedeljskih tekem v hrvatskoslovenski ligi sta bila določena tudi dva ljubljanska sodnika. Camernik bo sodil tekmo Concordia : Slavija Osijek, Macorati pa tekmo Gradjanski : Ljubljana. Njuna namestnika sta Vrhovnik oziroma Mrdjen, ki sta prav tako iz Ljubljane.

Čehi so določili za tekmo z Jugoslavijo, ki bo to nedeljo v Pragi, naslednje moštvo: Burkert, Burger, Dautič, Koščalek, Bouček, Ludl, Riha, Senekci, Bican, Kopeckí, Vitlačil. Tekmo bo sodil italijanski sodnik Scarpí.

Atletski podsavez v Ljubljani, službeno. Sodniški zbor za državno klubsko prvenstvo, ki bo v Ljubljani v dne 26. in 27. t. m., obkraj ob 16., je sestavljen naslednje: voditelj tekmovalja Windisch, starter za skoke v soboto Cimperman, v nedeljo Hvale, starter za mete: v soboto Pevalek, v nedeljo prof. Dobovšek; časomerilci: Gorjanc, Gnidovec, Cuderman, Keber, Potokar, Stepišnik, Trtnik. Vodja zapisnika Cek. Imenovani gg. savezni sodniki se morajo javiti vrhovnemu sodniku vsak dan pol ure pred pričetkom tekmovalja. Prostor za tekmovalja bo razviden v dnevnem časopisu pod sportnimi vestmi naknadno. Vsi zadržani gg. morajo javiti izostanek vsaj do petka zvečer pri glavni kavarne Evrope. V nasprotnem primeru sledi drakonična kazen. Pomožna sodnika Soukal in Stropnik se pozivata, da polagata praktičen izpit na igrišču ASK Primorja v petek dne 25. t. m. ob 18. Predsednik.

SK Svoboda. Drevi ob 19. važen članski sestanek, ki naj se ga zanesljivo udeleže vsi igralci prvega moštva. Sestanek je važen zaradi nedeljske prvenstvene tekme z Eratstvom na Jesenicah.

SK Jadran. Danes ob 20. strogo obvezen sestanek za I. garnituro zaradi nedeljske prvenstvene tekme. Juniorji igrajo predtekmo. Sestanek bo pri M. Sokliču — Trnovu.

SK Slavija. Drevi ob 20. članski sestanek I. in juniorskega moštva. Važno zaradi nedeljske tekme. Tajnik II. Za reševalni tečaj v plavanju se lahko prijavi samo še do nedelje na kopališču Ilirije. Izkoristite to priliko, morda lahko kdaj v življenju svoje rešite pred vstopljenjem, ne da bi sebe spravljali v nevarnost. Človekoljubno delo vam bo plačilo za malenkostni trud. Tečaj bo trajal od 28. t. m. do 5. sept. Prijavnina je 10 din in dnevna vstopnina 1 din. Vsaak dan prične ob 17.

Za nedeljsko tekmo mladine v plavanju vabimo vse dosejane udeležence naših počišniških tečajev, da se javijo v kopališču Ilirije najkasneje do sobote zaradi dogovora o sodelovanju. Tekma odn. mladinska prireditev, bo v nedeljo dopoldne in bomo točen spored objavili v soboto.

Državna tvornica avionov v Kraljevu

potrebuje večje število prvovrstnih ključavničarjev, rezkačev (frezzerjev) in aeroloških mehanikov. Prijaviti se osebno pri vohu tvornice, vsak delavnik do 7. ure z obrtnim spricelavom ali poslovno knjižico in s podatki o prejšnjih zaposlitvah.

RAVNATELJSTVO

Šest zlatih angelov

Roman 10

M. BRAND

»Gotovo misliš, da tvoj stari stric zelo surovo ravna z ljudmi, ki so njegovi gostje — kaj, Charlie?« je vprašal.

Ker je Ryder v zadregi molčal, je nadaljeval: »No, pustiva to. — Preden stopim k zlovestnemu vranu v svoji sobi, naj te nekaj vprašam: če bi se moral odločiti za eno ali za drugo svojih sosed pri mizi, kateri bi dal prednost — Leslieji Carton ali Elizi Durante?«

»Najbrž sem še premlad, da bi mi mogel ugajati otrok, kakršen je Eliza«, je Ryder odvrnil, »med tem ko Leslie Carton —«

»Vrag te vzemi!« mu je Leggett osorno in vidno razočaran presekalo besedo, se zasukal na petah in odklobuštral, ne da bi še kaj znil.

Eric Claussen mu je stopil naproti in ga hotel nekaj vprašati, ker se pa Leggett ni zmenil zanj, se je ta obrnil k Ryderju, rekoč:

»Vašemu stricu se življenje v New Yorku očitno ne prilega — rojen je za čistejši zrak.«

Gostje so se razkropili po prostorih, nastajale so skupine in se spet razhajale, gospodje so si priležali smotke in cigarete, dame so tekale po stopnicah gor in dol — skratka, direndaj je bil tak, da

ni mogel pozneje, ko se je žalogra razvedela, nihče dognati, kje je bil kdo v usodnem trenutku.

Pred tem je bil dvornik Gains res da videl Lesliejo Carton, kako je stopila v neki salon, kjer je dal časa zamišljeno stala pred sliko nekega beneškega mojstra, potem pa krenila navzdol v vežo. Videl pa ni tega, da je čez nekaj časa spet stekla po stopnicah na vrh, odprla v gornjem nadstropju vrata sobe, ki ni bila razsvetljena, in smuknila vanjo. Ne da bi vključila luč, je tipala po temnem prostoru, dokler ni z iztegnjenimi rokami zadela ob mehki žamet okenske zavese. Stopila je zanj, z neskončno previdnostjo neslišno odprla hladno, vlažno steklo in pogledala na levo, toda napuščeni okraski ozkega balkona so ji zapirali razgled. V eter se Hudsonove reke ji je pihal v obraz tisti vonj po sajah, ki je značilen za New York, toda z njim se je mešal vonj cvetlic na strešnem vrhu — in oblaki, ki so se podili po nebu, so viseli globoko čez Manhattan.

Leslie Carton si je sezula čevlje in zlezla venkaj, na napušč pod oknom. V eter se je lovil v njeno obleko kakor v jadro ter jo izkušal pahniti v globino — krčevito se je morala držati za okenski križ. Ko je iztegnila roko in se sklonila daleč naprej, je lahko videla skozi eno izmed oken v spodnjem nadstropju, kajti hiša je tu tvorila kot. Na žalost je rob balkona skrival baš najbolj bistvene dele slike, tako da je mogla razločiti samo spodnjo polovico moža, ki je ležal zleknen na tleh — drug mož se je sklanjal čezenj, a tudi pri tem so bile glava in rame zakrite. Tisti, ki je ležal na tleh, se ni ganil, le na koncu enega izmed

njegovih lakastih čevljev je poigraval odsev luči. Napete mišice njenega komolca so začele drhteti, prsti so se ji neznožno krčili, toda vztrajala je v svojem nevarnem položaju, dokler ni videla, kako je roka sklonjenega segla ležečemu v notranji žep suknjiča in potegnila iz njega podolgast pisemski ovoj, ki je imel na robu rdečebelomodro kockasto znamenje letalske pošte. Potem je zlezla nazaj v sobo, se upehana spustila na stol in znova obula čevlje.

Šele zdaj je zaprla okno, popravila zavese in si, kolikor je bilo v temi mogoče, uredila razkuštrane lase. Previdno si je potegnila z roko po robu obleke, da bi odstranila morebitne sledove prahu. Ker je imela pri sebi le črtalo za ustnice, drugače pa niti pudra niti rdečila za lica, si je z rutico podrgnila obraz, da bi dobil nekaj barve, nato pa jadrno planila k vratom in zapustila sobo. Čisto počasi je šla po stopnicah nizdol in globoko dihala, da bi dobila živce in mišice spet v oblast.

Charles Ryder, ki je pravkar urno in lahkotno kakor izvežban tekač skakal po stopnicah navzgor, jo je srečal na ovinku. Tu je viselo na steni v izrezljanem zlatem okvirju veliko zrcalo nad staroitalijansko kamenito klopio, ki je bila okrašena s čudaškimi postavami v slogu trinajstega stoletja.

V tem zrcalu je izprva nekam plosko zagledal belo obleko in zlate lase, ker je bila Leslie Carton v senci, ko je pa v naslednjem trenutku obstala pred njim, se mu je zazdelo, kakor bi bila podoba stopila iz okvirja, da podari našemu treznemu času odsev lepote minulih dni.

Zamrmral je nekaj brezpomembnega in stopil v kraj, da bi jo spustil mimo sebe, ko je dvojce zbudilo njegovo pozornost. V njenem smehlaju je bilo nekaj nenavadnega, še bolj čudno se mu je pa zazdelo, da pri tem ni dvignila oči. Tako, s posebenimi trepalnicami, časih ženske smehoma se kramljajo pri odhodu iz gledališča, da ne bi ljudje opazili solz v njihovih očeh.

Tudi rubin, ki je na tenki zlati verižici visel v vratni izrez, je drhtel, da, vse telo ji je trepetalo od divjih utripov srca — to je zdaj videl, kajti vaje je bil bistriga opazovanja, kadar je moral pri kartah gledati sleparjem na prste.

Zganil se je, kakor da bi jo hotel zadržati, in v skrbih vprašal: »Ali vam ni dobro?«

Osuplo se je odmaknila, in ko je vzdignila oči, je vide v njenem pogledu gol, neprikrit strah.

»Ne, ali —« je začela, nato je pa menda pomislila, da se mu je izdala že s tistim prvim pogledom, kajti opustila je vse pretvarjanje, se naslonila na ograjo in z zbeganimi očmi zastrmela vanj, kakor bi ga prosila pomoči. Odprla je usta, toda slišal je samo njeno hlastno sopenje.

»Za Boga, pomirite se,« je rekel, sam ves prestrašen.

Ozrla se je nazaj in se zgrozila.

»Mar se bojite, da ne bi šel kdo za vami?« jo je vprašal.

Zmajala je z glavo in hotela iti dalje, pa je omahnila.

»Sesti morate, vsaj za trenutek.«

Prošnja Varaždinskih Toplic:

Že večkrat se je zgodilo, da smo dospeli a ne najavljene goste morali odbiti, ker so bile vse sobe naših hotelov razprodane. Tudi za jesensko sezono, ki ob znižanih cenah začne 1. septembra, je veliko število naših sob rezerviranih in zato prosimo vse goste, ki nas mislijo obiskati, da nam blagovoljno najavijo svoj prihod vsaj 10 dni vnaprej. Pri rezerviranju sobe vam bomo sporočili najboljšo železniško zvezo z Varaždinskimi Toplicami. Prospekte in informacije daje ravnateljstvo zdravilišča.

Varaždinske Toplice

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—, Dopsi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Viničar, mlad, priden, pošten, v pomoč, se sprejme. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Novo mesto 2100«, 23762-1

Kuharico popolnoma samostojno, dobro izvežbano, ki je vajena večje gospodinjstva sprejme trgovska hiša. Pomoč v kuhinji. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Snažna zdrava 500 dine«, 23748-1

Frizerko

dobro moč, sprejemem takoj. Stajer, frizer, Kranj, 23767-1

Postrežnico za čas od pol 7. do 3. ure sprejemem. Resljeva c. 3/2 desno, 23780-1

Vajenci (ke) mlada, poštena, ki zna samostojno kuhati išče službo. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Kjerko 23771-2

Kupim

Kupimo takoj 100 m rabljenih poljskih tratinic, dolžine dveh m in 2 vozčka s preobratno valno napravo (Kippwagen) vsebina ca 1 kv. m. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Uradnica 23116-23s

Ročni voziček v nosilnosti do 500 kg, dobro ohranjen, kupim. Pomoč z opisom in cenno poslati na og. odd. »Jutra« pod šifro »Ročni vozičke«, 23783-7

Izvežbano likarico

sprejemem za celi dan ali samo za popoldan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 23768-1

Prodajalka

izkušena v trgovini z meš. blagom z dvoletno prakso, znanjem nemščine, vestna in zanesljiva želi mesto. Cenj pomoč na og. odd. Jutra pod »Dobra prodajalka«, 23763-2

Auto, moto

Motorno kolo 125 cm, napredaj na Mirju št. 2, 23786-10

DKW Meister limuzino, v bresihnem stanju, malo vožena, Opel P 1 limuzino, voženo samo 15.000 km, kot nova, Harley Davidson motocikel s prikolico, dobro ohranjen za Din 23788-10

Glasbila

Krom. harmoniko klavirsko, Hohner-luksus, 120 basov, v zelo dobrem stanju ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. Ogled od 2. ure popoldan naprej, 23782-26

Krom. harmoniko

klavirsko, Hohner-luksus, 120 basov, v zelo dobrem stanju ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. Ogled od 2. ure popoldan naprej, 23782-26

Osem Opel

starih po zelo nizki ceni napredaj. Ogleda se jih na veseličnem prostoru velesojna, 23649-10

Frizerko

dobro izurjeno, v stalno službo sprejme takoj salon »Vena«, Gradsko 4, 23772-1

Trgovsko pomočnico

verzirano v trgovini s kuhinjsko posodo, porcelanom in steklom, sprejme Albert Vicol, Maribor, 23789-1

Lokali

Gostilno podeželsko ali predmestno z all brez inventarja, vzajem v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 23752-19

Delavnico lep, suho in svetlo, oddam na Smartinski c. 10, 23771-19

Posest

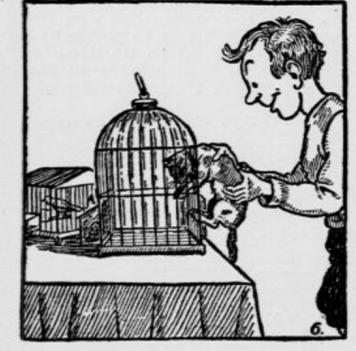
Kmečki mlin na stalni vodi kupim. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 23755-20

Stanovanje

Dvosob. stanovanje moderno, kopalnica, kabinet oddam za takoj ali za september. Ogled od 10. do 3. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 23770-21

Dijaške sobe

Visokošolka išče zračno, solčno sobo s celo oskrbo pri solidni družini. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Visokošolka«, 23754-22a

„ZAČARANI KANARČEK“

6

Coprinja se je posrečila; kakor bi trenil, je bil sosedov kanarček preseljen v drugo kletko, ki jo je Tinko našel v ropotarnici. »Maca! Maca!« je nato zaklical Tinko. Maca je pripredila in se mu jela smukati okrog nog. »Da, Maca, zdaj pojdeš za nekaj časa tule noter!« je rekel Tinko in porinil Maco v kletko, ki jo je bil ptiček pravkar zapustil.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Sobo odda

Opremljena soba lepo, veliko in zračno s souporabo kopalnice oddam s 1. septembrom enemu ali dveh gospodoma ev. s hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 23766-23

PREMOG

KOKS — DEVA nudi **I. Pogačnik** BOHORICEVA 6. Telefon 20-58. Postrežba bresihbna. **INSERIRAJTE V »JUTRO«!**

Velik suh skladiščni lokal

v neposredni bližini Aleksandrove ceste se odda takoj v najem in sicer v celotni izmeri 12 x 28 m ali pa tudi v manjšem obsegu. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«

Opremljena soba

lepa, s posebnim vhodom, 5 minut od cestne železnice oddam za 1. ali 15. september. Dolenjska cesta — Rudnik 81—II, 23741-23

Sobo

lepo opremljeno, s posebnim vhodom, oddam na Smartinski cesti št. 10, 23778-23

3 sobe in kabinet

primerno za pisarno, v Prešernovi ulici št. 54, Pr. nadst. na dvorišču, se odda v najem. Vprašati v hotelu »Sion«, Ljubljana, 23776-23

Sobe išče

Komfortno sobo v sredini mesta, iščem s 1. septembrom. Pomoč: Pfeifer, kavarna Nebočnik, 23779-23a

Moderno

opremljeno sobo s posebnim vhodom in souporabo kopalnice v bližnjem centru, iščem s 1. septembrom. Ostanem srhalno in plačam kot. Pomoč na og. odd. Jutra pod »Uradnica 23116-23s

IVAN TRTNIK

poslovodja tob. tov. v pokoju Sprejmo ga na pokopališče k Sv. Križu iz mrtvašnice splošne bolnice v petek dne 25. t. m. ob pol 18. Bog mu bodi plačnik za vse dobro! Ljubljana, 24. avg. 1939. **ZALUJOČI OSTALI**

INSERIRAJ V »JUTRO«!

INSERIRAJ V »JUTRO«!

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Umrl nam je naš dobi oče, stari oče in prastari oče, gospod

FRANC MARN ŽELEZNIŠKI URADNIK V POKOJU

Pogreb bo v soboto, dne 26. avgusta 1939, ob 4. uri popoldne, izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 24. avgusta 1939. **ZALUJOČI OSTALI**

ZAHVALA

Vsem, ki so mi ob prerani smrti ljubljene soproga

Dragota Vilita Verbiča

Izrekli so žalje, vsem darovalcem cvetja in vencev, kakor tudi vsem, ki so za spremili na zadnji poti k večnemu počitku, se najiskrenejše zahvaljujem. LJUBLJANA, dne 24. avgusta 1939. **FANCI VERBIČ roj. KOMAN**

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo

VERO MILOST roj. LETNAR SOPROGO MAG. URADNIKA

imeli radi, jo zasuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu na njeni poslednji poti, ali ji kakorkoli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najprisrčnejšo zahvalo. Prav tako iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih urah stali ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili in bodrili. Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 26. t. m. ob 6.30 uri v župnijski cerkvi sv. Frančiška v Šiški. LJUBLJANA, dne 25. avgusta 1939. **Globoko žaljoči: JANKO MILOST s hčerko MARIJO VERO, rodbine: MILOST, LETNAR, dr. ROBIDA, ing. PARDUBSKY, ČUK — in ostalo sorodstvo.**

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo

VERO MILOST roj. LETNAR SOPROGO MAG. URADNIKA

imeli radi, jo zasuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu na njeni poslednji poti, ali ji kakorkoli izkazali spoštovanje, izrekamo svojo najprisrčnejšo zahvalo. Prav tako iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih urah stali ob strani, nam dajali dokaze prijateljstva ter nas tolažili in bodrili. Sv. maša zadušnica bo darovana v soboto, dne 26. t. m. ob 6.30 uri v župnijski cerkvi sv. Frančiška v Šiški. LJUBLJANA, dne 25. avgusta 1939. **Globoko žaljoči: JANKO MILOST s hčerko MARIJO VERO, rodbine: MILOST, LETNAR, dr. ROBIDA, ing. PARDUBSKY, ČUK — in ostalo sorodstvo.**

Zlodejevo gnezdo

Sonce je pripekalo izza Debelega roba in žgalo rjava in siva pobočja Javorščka, Kala in Lipnika, ko je pastir Tonče pamel kože v Dolu in smukal med grmovjem in rušjem. Niže pod njim sta v senožeti pod Utrom Koh in Gričar rezala deske za senik in šupo.

Tonče se je dolgo plazil po rebri in poslušal, od kod prihaja čudni zvok, kd je odneval od Lipnikovih sten in zamolklo bobnel proti Vršču. Končno se je priplazil, ves razkuštran, z bosimi nogami v cokljah, iz grmov in se ustavil, z rokami v žepih, pred možema.

»Že celo uro sem poslušal, kaj dela žok, žok, hresk, hresk, iskal po košutju, pa šele sedaj vidim, da žagata deske, Nezerenjska maté! Sem že mislil, da le straši!«

Koh je nehal rezati, se posmejal in vprašal: »Pobič, od kod pa je tebe prineslo? Ali ne veš, da ti pojdejo kože v senožeč, če se boš tod potepal?«

»No, očem, če ste že tako radovedni, vam povem, da sem Klinarjev iz Lepenj in kozarim na planini za Grebenom. Prignal sem čredo v Dol, da ne bo crkala od vročine gor pod Pologom. Če pa bi kaka koza smuknila v vaši senožeči šop gladeža ali pa suhe praproti, mislim, da vas zaradi tega še ne bo zlodej vzel. Nezerenjska maté! Sploh pa bi bili vi Česočani na boljšem, če bi noter v Zlatenik prignali past drobnico, kakor pa se potili pozimi v sanah in kleli, da se kar prši, ko sani z vlakom vred v sneg prevrne.«

Kohu je ugajal pogumni in samozavestni pobič in mu ni prav nič zameril, zlasti ker je vedel, da Sočani in Trentarji ne izbirajo besed. Pomežiknil je Gričarju, si obrisal z velikim rdečim robcem pot s čela in dejal: »Pojdeš kaj v Sočo te dni?«

»Seveda pojdem, saj mi je Matijevec, naš mlekar, dejal, da me pošlje jutri po sol k Flašju.«

»Ali ne bi mogel gredé vprašati gospoda župnika, če kupi mladega zlodeja, ki ga imam naprodaj?«

»Čemu mu pa bo?«

»K spovednici ga priveže. In če se kdo iskreno ne spove in bo lagal, ga kar zabrodi. Enega sem že prodal v Bovec gospodu dekanu. Dal mi je petdeset lir zanj. Bog mu plačaj!«

Pastirček je vprašal, kje je njihovo gnezdo. Ko mu je Koh pokazal veliko duplino pod Lipnikom, se je že zagnal po plazju navzgor in coklje so mu tako ropotale po gruču, da bi se morali še zlodeji ustrašiti.

»Počakaj malo, fantič!« je vpil Koh za njim. »Ali ne veš, da je sedaj stara doma in da te požre, če se ji približaš. Nocoj popolnó pridí! Tedaj pojde po hrano za mlade in boš lahko vse pobral iz gnezda.«

»Pridem pa nocoj popolnó z drugimi pastirji. Pa z bogom in dobro režo in Bog vam daj srečo pa polno šupo sena. Če pa pridete kaj gor v Sočo, poglejte še k nam v Lepenjo! Z malo polente in mlekom ali pa s čompami in skuto vam radi postrežemo.«

Fante je mahnil za drobnico, ki je meketala gori pri Skalci, in živžgal staro trentarsko pesem. Koh pa se je muzal in smejal v brado prav do večera, vesel, da je fantu tako zagodel.

Tonček je prignal kože v planino. Ko se je založil s polento in mlekom, je šel v gozd nabirat smole in je napolnil z njo celega lukeža. Ob enajstih je prebudil pastirje, prižgal plamenico in jim rekel, naj grejo z njim mlade hudičke lovit. Pastirji so se premetavali po slami, si menciali oči, buljili v fantika in mislili, da je znorel, pa ga niso ubogali vstati. On pa je tekal kakor obseden po staji, da so kože vse prestrašene meketale in ropotale z zvonic in da se je še stari spravnik Matijevec zbudil v stanu. Potegnul je pastirčka za lase in ga nasekal z vežo, da se je repenčil in kričal ko sraka. Planina še ni čula takega krika in vika in še divje kože so se ustrašile tam pod Lemežem.

Nič ni zaleglo, šel je pa sam po Dolu, čeprav je bilo temno ko v rogu. Jezno je mahal z lukežem dol proti Skalci. Tam je zavil na desno po rodu in gori proti duplini. Bil je pogumen, a vendar so se mu hlačke tresle, ko se je ji približal. Počasi je stopal, skoraj po prstih, in zastajal mu je dih. Pred njim je bila luknja, vsa temna in grozna, da se je še plamen tresel od strahu. Pri vohu je postal, se oddahnil in hotel vstopiti.

Tedaj pa je v duplini grozno zarenčalo. Nekaj temnega se je premaknilo proti njemu in ga zgrabilo za jopič iz preje. Tonček ni ničesar več videl, plamenica mu je padla iz rok, iztrgal se je in coklje so mu tako ropotale po kamenju, da je odnevalo po vsem Dolu in prav do vrha Lipnika. Tekel je navzgor, kakor še nikoli. Srce mu je burno utripalo. Primanjkovalo mu je sape in zgrudil se je vrh Dola med pastirje, ki so ga prišli iskat s plamenicami. Naslednjega dne je spet peklo sonce. V Dolu so se pasle kože in v grmu je ležal

pastir, a ni bil Tonče. Ni jih več ubogal kozariti na to stran. Rajši je hodil gor pod Vrata, Lemež in Potoče. Tam ni bilo zlodejev ne duplin ne starega Koha. Ležal je v rušju, trgali in zobal borovnice in veselo ukal v poletni dan.

Pod njim je ležala Lepenjska kotlina in se kopala v soncu. Pogled je ves srečen objemal zelene travnike, laze, njivice, majhne, bele hiše, krite z deskami in ograjene s plotovi. Med bregovi se je vila Lepenjska, vsa svetla in čista, skakala je čez kamne in prode, Soči v naročje. Na desni, pod Debeljakom teman gozd, ki je šumel v vetru, vravnate skale Kaludra, na severu bele stene Grintova, za njim Jalovec in Mojstrovka. Vse sama lepota, sama pesem. Živel je s to pesmijo v srcu, pod zavestjo čutil njeno lepoto in moč. Vse so mu vzeli, samo nje mu niso mogli vzeti. Ljubil je kot mater in ji prisluškoval ob tihih večerih, ko mu je pela na ušesa iz šumenja gozdov, diha vetra in zvonjenja zvončkov. Ljubil je te gore, ki so mu bile zibel, življenje in grob.

Poletje je minulo. Drobnico so gnali v ravan, prodali skuto in sir, da so plačali davke in dolgove in si kupili moke za polento. In grebli so čompe.

Minila so leta. Tonče je postal Tone, a ni pozabil zlodejev ne starega Koha. Srečal ga je na praznik sv. Jožefa, soškega patrona, pred cerkvijo in ga povabil v gostilno. Sedla sta, naročila pol litra brčica in se veselo nasmejala pri dobri kaplji. Tone je bil dobre volje, ne jeze ne srda ni bilo v njem.

Tedaj je Koh menil: »Veš kaj, Tone, tam gori v duplini ni zlodejev, pa drugod jih je še preveč, samo rogov nimajo. Povsod jih lahko srečaš. Poznava jih oba. Ko pa se spomnim, kako si tekel po tistem rodu, kako so ti ropotale coklje in kako sem tedaj zarenčal, se mi zmerom naplne obraz in me smeš posil. Pa potolaži se, za svoj greh sem že plačal pokoro: Tisto zimo sem se petkrat prevrnil v sneg, polomil dvoje sani. Ko pa sem šel nekoč ponoči v Zlatenik, me je dol pri Klanfi strašilo, da so mi od groze škpetali zobje in sem prišel ves poten v šupo.«

Pogovorila sta se še o marsičem. Potem sta vstala od mize, si stisnila roke, se poslovila in odšla. Koh jo je mahnil po cesti proti Bovecu. Tone pa si je naložil oprtnik in šel po brvi čez Sočo, za zavpil za njim: »Zbogom, očja, pa srečno hodite in ko pojdete kosit travo v Zlatenik, mi pravo pozdravite zlodeje in njihovo gnezdo pod Lipnikom, Nezerenjska maté!«

Gojran.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

INSERIRAJTE V »